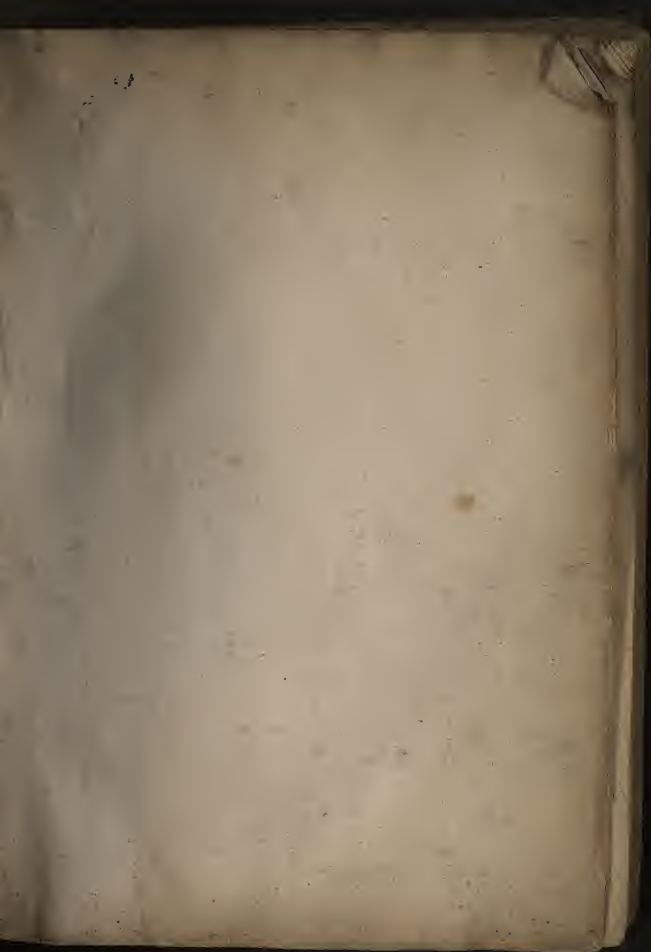
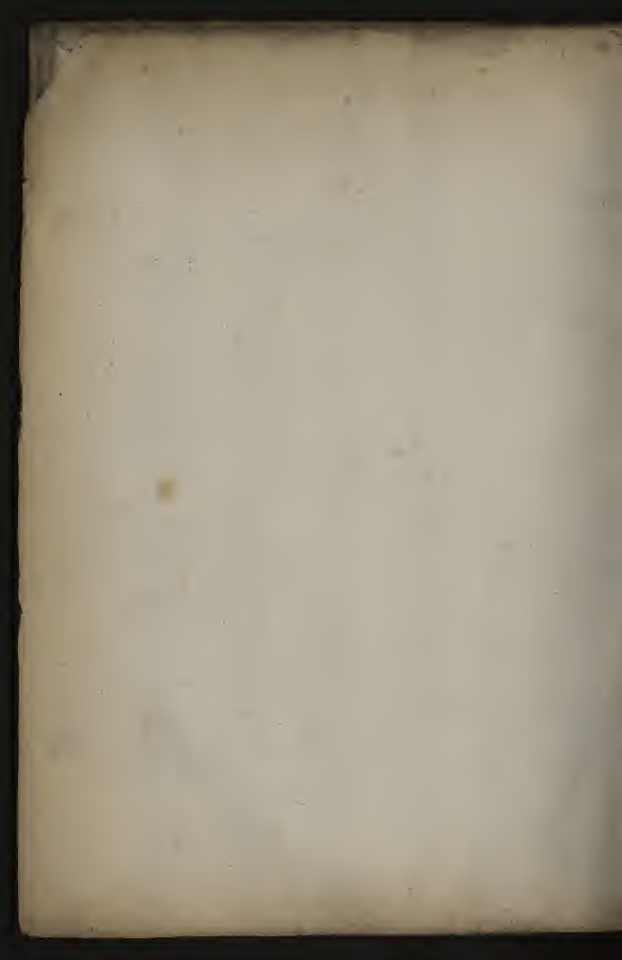

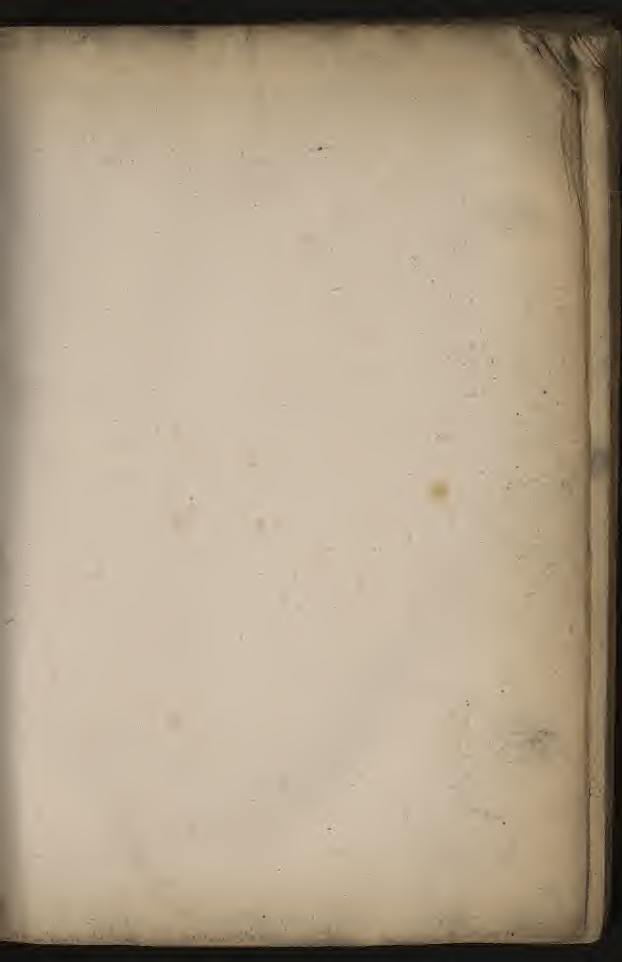

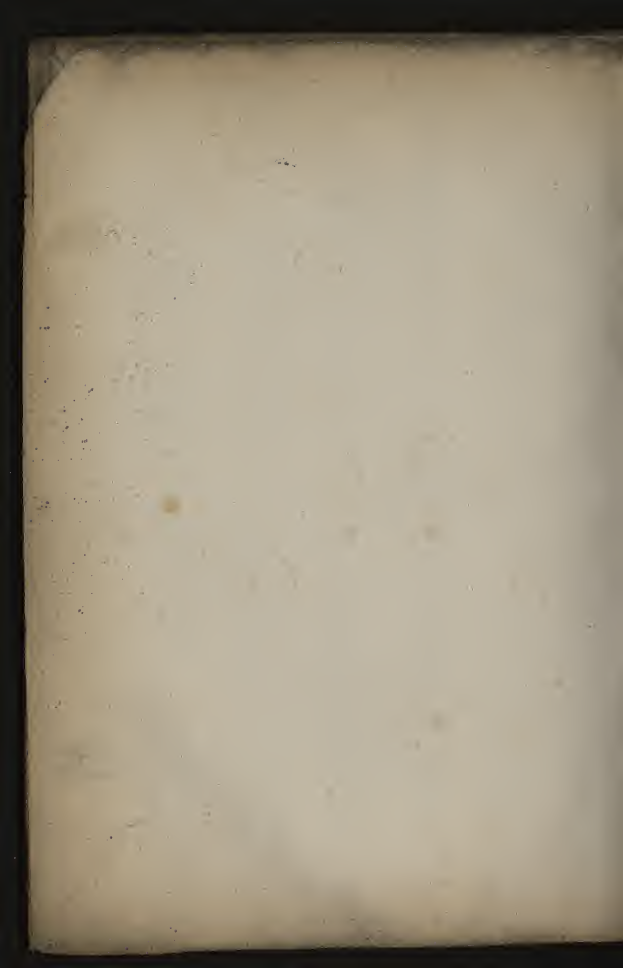
V. 232

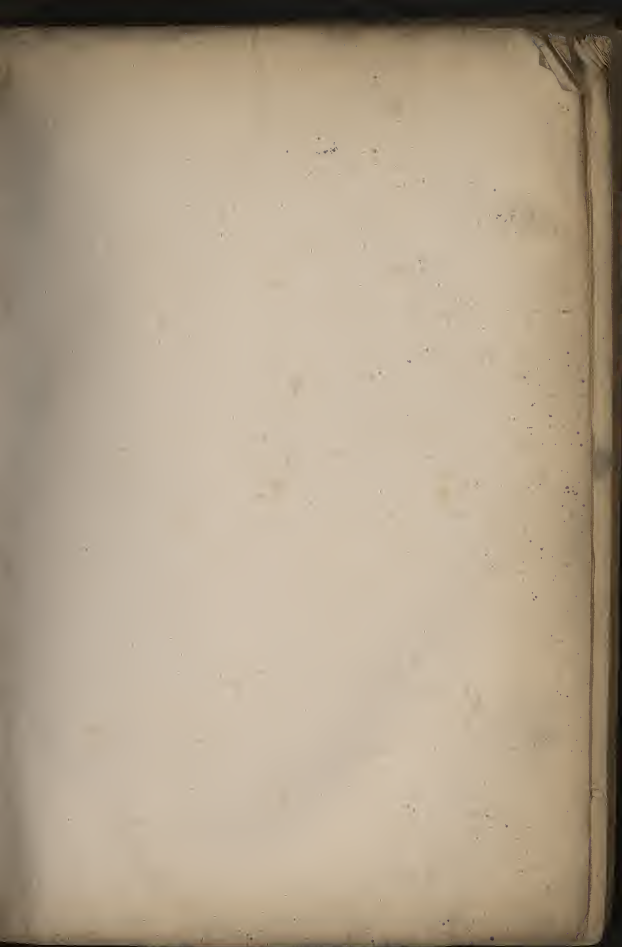

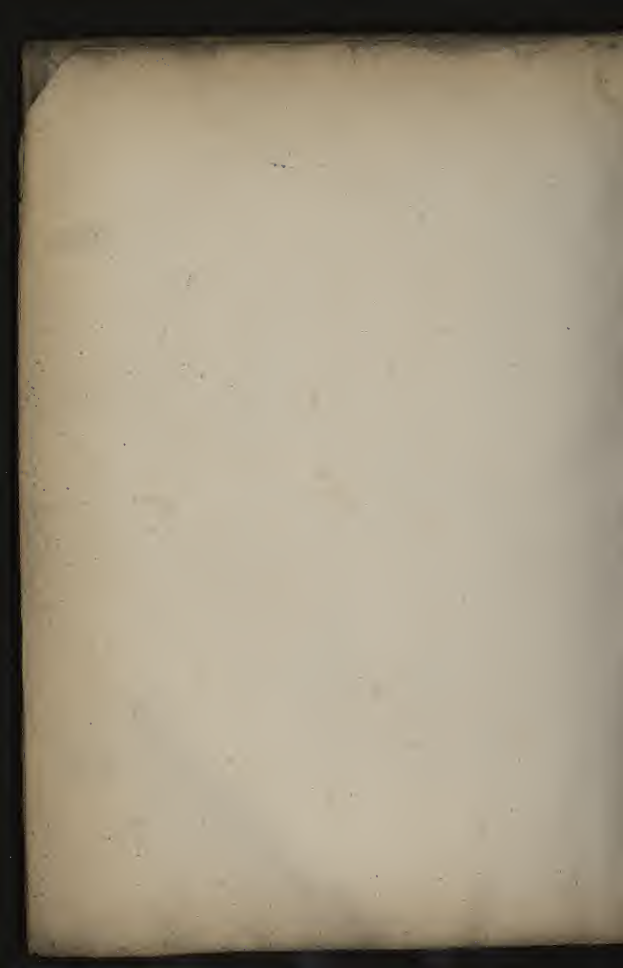

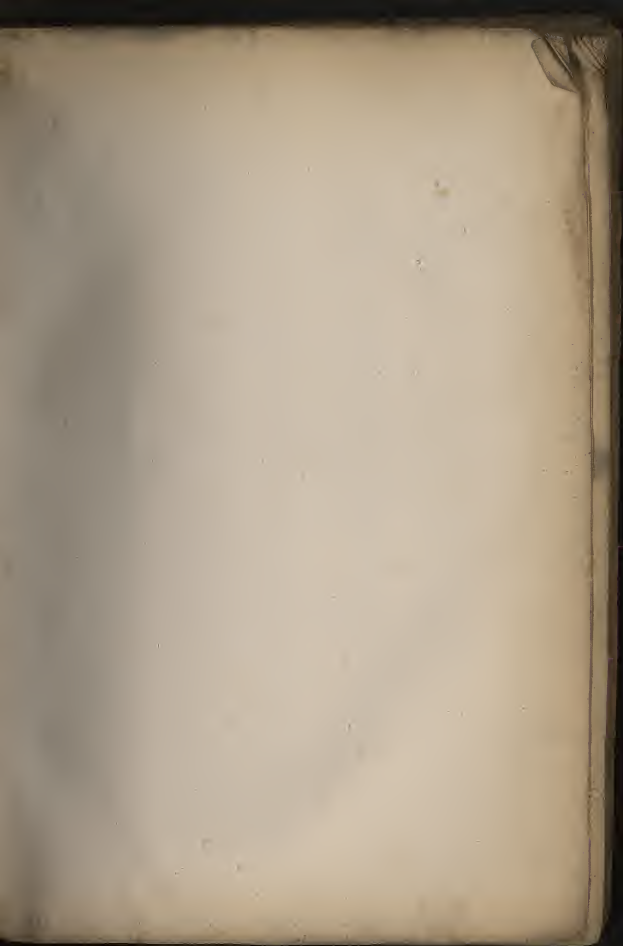

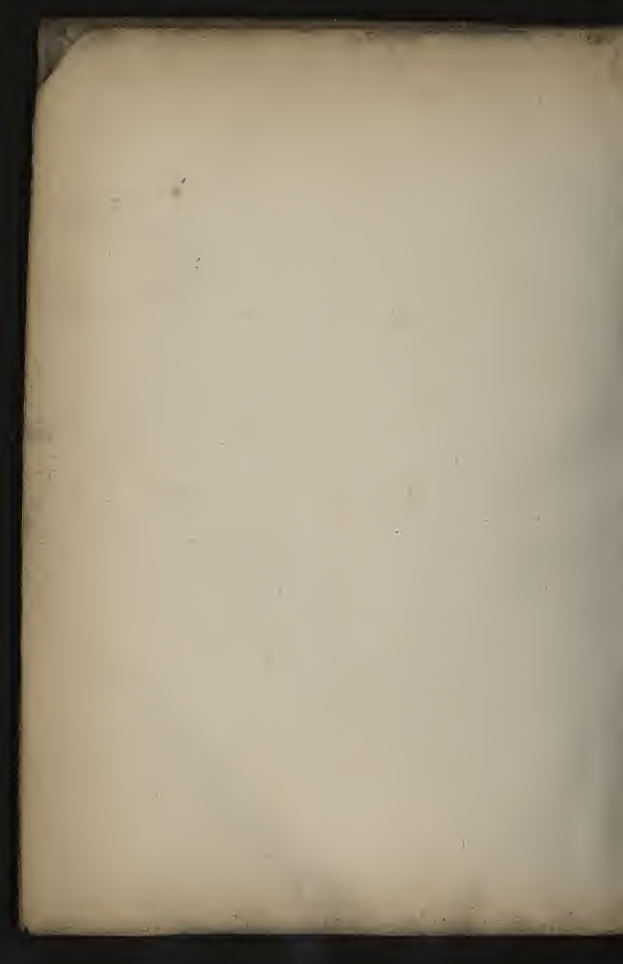

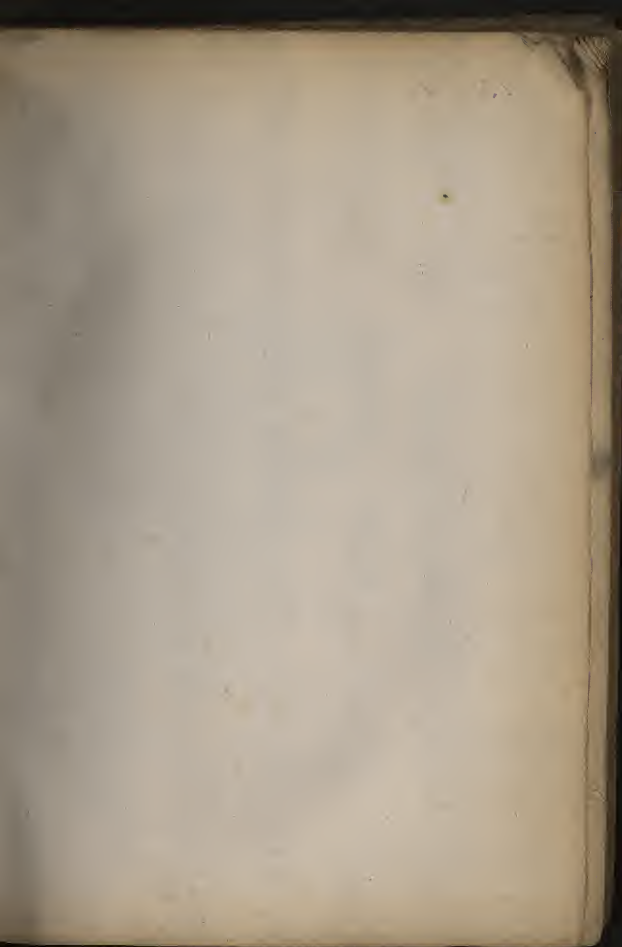

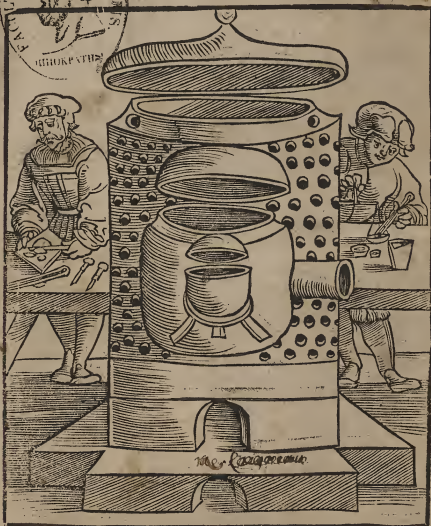

12.168

LIBRI TRES SUMMAE PERFECTONIS MAGISTRI II. fol. G. p. 17

GEBERI PHILOSOPHI AC ALCHEMISTAE MAXIMI, DE ALCHEMIA. LIBRI TRES.

aug. fide. pau.
M. nanotus f. p. m. p. l. a.
p. p. p. p.

GREEN HILL
OF ALL THE
WINE OF THE
COUNTRY

LST fons in limis cuius anguis latet in imis.
 Euolat in primis nisi clauferis vndiq; rimis.
 Est roris vena qua cum pars surgit amena,
 Tempora postrema producit suscepta venena;
 Post gemas flantes fortes creuere gigantes.
 Nos supra stantes flatu percunt elephantes:
 Huic bene contrite quod iungitur est aqua vitæ
 Si feceris rite fit corpus deniq; mite.
 Nam bene mundatum proprio sudore lauaturn
 Redditur albaturn nigrum prius obtenebraturn
 Assequitur votum cum per se fit bene lotum,
 Ne fuerit notum nisi fuerit corpus agrotum.
 Nec petra diuina prius alba fit, deinde citrina
 Cum fecis vrina naturæ ablata carina.
 Hos versus si quis forte perpendere nequis
 Si bene scruteris omnia diues eris.
 Si fixum soluas faciasq; volare solutum
 Et in lapidem voluas faciam te viuere totum.
 Disiuncta coniunge, coniuncta disiunge; disiuncta retinge
 Ligua duratum iunge liquatum: dicam te beatum.
 Arsenicum fore dicam, si marn, sed spiritus extat
 Argentum viuum, calx corpus dicitur esse.
 Candida si rubeo mulier sit nupta marito
 Mox complectuntur complexu concipiuntur.
 Destruere rem captam primo per benfar satis aptam
 Leniter extractam sic massam contere factam.

A ij

ex corpore, spiritus et anima extrahitur, et Inhibetur.
 primo regnat humiditas In corruptione, In Generatione
 vero, siccitas.

Spiritum volantem capite
Et in radium solis trahite
Vt fixetur debite
Et fixum fiat volatile.
Et ipsum suauiter coquite
Et de parte terram facite
Quam in humido ponite
Vt humidetur optime.
Cito humidam coniungite
Cum amalgama terite
Super durissimo lapide
Tunc in vase proprio ponite
Vt calcinetur optime
Post ipsam suo lacte imbibite
Vt multiplicetur intime
Quod aslatum pro tempore

Vestitur alba clamide
Et multiplicato regie
Reducitur in cinerem
Cui sudorem suum reddite.
Donec regali diademate
Rex coronetur debite
Et dissolutum facillime
Ingrediatur in corpore
Et si subtilius vis agere
Fac fixum volatile
Cum impetuoso flamine
Deinde in terram reddite.
Cum ignis moderamine
Et tali seruato ordine
Protrahetur debite
Donec fluat lenissime.

Et sic lapidem habebitis. Ex quo semper gaudebitis.

† Trinitas deitas vna †
sit semper benedicta †
amen
†

defectus
perfectio
munda
liber de investigatione
xiii.
PARIS

LIBER PRIMVS

3

INCIPIT LIBER GEBER.

Capitulum Primum.

Otam nostram scientiam quam ex libris anti-
quorum abbreviauius cōpilatione diuersa
in nostris uoluminibus hic redegimus in
summā vnā. Et quod in libris a nobis scri-
ptis est diminutum, in hac summa traditione
huius nostri libri compensauimus: & ipsoru
defectum suppleuimus sermone breui, et qđ
occulatum fuit a nobis in parte vna: manife-
stum fecimus illud in parte eadem in hoc nostro uolumine: ut sapi-
entibus patefiat complementum tam excellentissime nobilisque pa-
tis philosophie. Scias ergo charissime fili in hoc opere totā artis ope-
rationem in capitulis generalibus uniuersali disputatione sine dimi-
nutione aliqua sufficienter contineri. Per deum qui secundum hunc
librum operatus fuenit: uerum finem huius artis adinuenisse letabi-
tur. Sed scias charissime quoniam qui principia naturalia in seipso
ignorauerit: iam multum remotus est ab arte nostra: quoniam nō
habet radicē uerā supra quā intentionē suā funder. Et qui principia
sua sciuerit naturalia & causas mineraliū omnes: nō tamen adeptus
est uerum finem & proficuum huius artis occultissime, habet tamen
faciliorem aditum ad artis huius principia q̃ cui ignorantia ca-
dat super intentionē eius de modo huius nostri operis, et hic parum
remotus est ab artis introitu. Qui uero sciuerit omnium principia
& causas mineralium & generationis modū: quod ex intentione na-
ture consistit: parum quidem aufertur ab eo de operis complemento
sine quo non potest scientia nostra perfici, quoniam ars in omnib;
imitari non potest naturam operis: sed imitatur eam sicut debite po-
test. Charissime igitur fili secretum tibi pandimus, quoniam in hoc
artifices errant: quia naturam in omnibus proprietatum differentiis
actionis imitari desiderāt. Labora itaq; studere in nostris volumini-
bus: & eos sepiissime mentē tua reuoluere nitaris: ut intentionem ex
nostrē loquēde modo uerā acquiras, quia in eis inuenies super quā
mentem tuam fundare debeas: & scias ex eis errores a te repellere, in
quibus imitari naturam possis in tui operis artificio.

A. ih.

SERMO GENERALIS IN ORDINE

capitulum executionis totius.

Caput. ij.

Onemus igitur breuiter tibi impedimenta omnia, quibus in opere impeditur artifex ne verum finem adipiscatur. Secundo uero disputabimus contra ignorantes & sophisticos; qui propter eorum ignorantiam & imperitiā huius artis magisterium & proficuum inquirendo artem interimunt, & eam ponunt non esse. Ponemus igitur omnes rationes illorum, & postea ipsas destruemus euidentissime, ita quod prudentibus satis patefiet aperte nullā illorum sophismata veritatem continere. Et tunc disputabimus super principia naturalia quæ sunt de intentione naturæ: & ibidem super modo generationis et mixtionis eorum adinuicem ab opere naturæ. Tertio super eorum defectu secundum antiquorum philosophorum scientiam. Quarto uero narrabimus principia quæ sunt ad intentionē huius nostri operis, in quibus imitari naturā possumus, & modum miscendi & alterandi secundum cursum naturalem, cum causis suis ad intentum nostri operis reducendis.

SERMO GENERALIS IN EXECVTIO

ne primi capituli de impedimentis huius

ius artis. Caput. iij.

Vntergo in pedimenta huic operi superuenientia duo, generaliter naturalis impotentia: & necessarie indigentie defectus uel occupationis laboris. Naturalem tamen impotentiam, multiplicem esse dicimus. Ex parte scilicet organi artificis, & ex parte anime. Ex parte scilicet organi artificis multipliciter, Vel quia organū sit debile, vel ex toto corruptū. Ex anime impotentijs multipliciter, Vel quia sit anima peruerla in organo propter organa nil rectitudinis vel rationis in se habens, sicut anima insani vel fatui, Vel quia sit fantastica, contrariarum facile formarum susceptiua indebite, & de vno scibili ad eius oppositum extensiua subito, & de vno uniuersali ad eius oppositū uenissimiliter.

SERMO PARTICVLARIS DE IMPE-
dimentis huius operis ex parte corporis artificis Cap. iij.

Am tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta. Nunc uero speciali sermone te alloquimur in hoc capitulo, et magis aperte, & narrantur tibi omnia illa impedimenta plenissime seriatim. Dicimus igitur: qui non habuerit sua completa organa, non potest ad huius operis complementum peruenire de se, vel ut si cecus fuerit, vel in extremis detritus, quoniam non iuuatur a membris, quibus mediantibus ars hæc perficitur, tanquam naturæ ministrantibus. Si vero fuerit artificis corpus debile & egrotum, sicut febrientium vel leprosum corpus quibus membra cadunt, & in extremis uitæ laborantium, & iam ætatis decrepiti senium ad artis complementum non perueniunt. His igitur naturalibus corporis impotentibus impeditur artifex in intentione sua.

SERMO DE IMPEDIMENTIS

ex parte animæ artificis.

Caput. v.

P

Remissimus tibi capitulum unum, in quo narrauimus sermone absoluto & manifesto impedimenta, ex parte corporis artificis dependentia. Restat nobis narrare breuiter impedimenta ex parte ipsius animæ, quæ maxime sunt impedimenta contra huius complementum operis. Dicimus igitur quoniam qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia & naturæ fundamenta & artificia, quæ consequi naturam possint in sue actionis proprietatibus, non inueniet huius preciosissime scientiæ veram radicem. Sicut sunt multi, qui durā habent ceruicem in omni perspicatione ueritatis ingenio: qui et vix communē intelligere queunt sermonem, et opera similiter cum difficultate discant, vulgo communia. Ab his etiam multos inuenimus animam habere facilem opinantem fantasiam quamlibet. Sed quod credunt verum inuenisse, fantasticum est, totum etiam rationi deurum & errore plenum, & semotum a principis naturalibus, quoniam eorum cerebrum multis repletum fusiōis habitibus non potest recipere verā rerum naturalium intentionem.

A iij

LIBER

Sunt etiam præter istos alij, qui mobilem habent animam, de opinio-
ne in opiniones, & de voluntate in voluntates: sicut qui modo cre-
dunt hoc, & idem volunt, sine rationis ullius fundamento. Post il-
lud verò parum, & aliud credunt similiter, & aliud volunt, & hii tam
mobiles sunt, ut vix minimum eius ad quod intendunt, possint con-
sumere: sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter &
alij, qui aliquam non possunt uidere veritatem ex rebus naturalibus
plusq; bestia, uelut mente capti, & insani, & pueri. Sunt & alij qui
contemnunt scientiã et ipsam non putant esse: quos similiter scientia
contemnit, ipsosq; ab huius preciosissimi operis fine repellit. Et
sunt qui serui sunt pecunie deseruientes: hanc scientiam mirabilem
& ipsam affirmantes: sed ipsa dispendia interponere timeant: id oq;
licet ipsam affirmant, & secundũ rationem ipsam inuestigent, tamen
ad operis experientiam non perueniunt propter pecunie auaritiã.
Ad hos igitur non peruenit scientia nostra. Qualiter enim qui igno-
rauerit uel scientiam inuestigare neglexerit ita ad ipsam perueniet.

SERMO DE IMPEDIMENTIS

externis opus impediētib⁹.

Caput. vi.

Eduximus ad duo capitula impedimenta hu-
ius artis omnia finem retardantia, quę sunt ex
principijs radicalibus secundum naturã aris-
tis huius preciosi negotii. Expediit ergo tantũ
narrare impedimēta exterius superuenientia ex
ōtingentibus fortune & casibus quibus im-
peditur hoc opus gloriosissimum. Videmus
ergo quosdam astutos & ingeniosos, minime
ignoramus opera naturę & ipsius in quibus est possibile sequaces
principijs & operib⁹ quibus est inuestigatio nõ fantastica in omni-
bus rebus quę nature regulantur actionibus infra lunarem circulũ,
hi tamen ultima paupertate compressi ex dispensationis indigenti-
hoc tam excellētissimũ magistrum coguntur postponere. Sunt
& multi alij præter nunc dictos curiosi uanis huiusmodi curis & sol-
licitudinibus detenti se omni negotio seculari totos occupantes, a
quibus hæc nostra scientia preciosa refugit. Iam ergo tibi satis ex pre-
missis capitulis patet, quę sint ab hac arte distrahentia in impedimēta.

SERMO QVI CONCLVDIT QVA.

litate[m] esse[n]tiæ artificis.

Caput. vii.

ONCLVDIMVSigitur ex iam dictis
quoniam oportet artificē huius operis in sci-
entijs philosophiæ naturaliter eruditū & per-
fectum esse. quoniam quantamcūq; pecuni-
am & ingenium naturaliter profundum ha-
buerit, & desiderium in hoc artificio. non ta-
men ipsius finē acquirere. nisi ex doctrina phi-
losophiæ naturalem adeptus fuerit. quia qd

per ingenium naturale non adipiscitur; huius defectui per doctrinam subuenitur. Oportet igitur altissima perscrutatione & industria naturali artificem iuuari. Per doctrinam enim quantamcunque scientiam acquisierit, nisi ab industria iuuetur naturali, ad epulas tam preciosissimas non inuitabitur. In puncto enim errorem suum emendaret per suam industriam, cui remedium ignominie adhibere, si sola doctrina fundatus foret. & errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per doctrinam naturalem quam per solam industriam euitare non posset, quoniam ars ab ingenio iuuatur; & ingenium ab arte similiter. Ea ipsum similiter necessarium est constantis voluntatis in opere fore. ut non modo hoc, modo illud, attentare presumat, quia in rerum multitudine ars nostra non consistit vel perficitur. Est enim lapis unus medicina una; in quo magisterium consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuiamus, nisi in preparatione superflua remouemus. Oportet etiam ipsum sedulum operi usque ad ipsius consummationem insistere. ut non opus truncatum dimittat. quia nec scientiam, nec proficuum ex opere diminuto acquireret, sed potius desperationem. Expedit etiam ipsum huius artis principia & radices principales, quae sunt de esse operis, non ignorare. quoniam qui principium ignorat, finem non inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa omnia sermone completo, nec non & prudentibus sufficienter aperto & manifesto, secundum huius nostrae artis exigentiam. Expedit similiter temperatum & parcum ad iram esse; ne subito propter irae impetum iam incepta dissipet & destruat. si militer & pecuniam suam custodiat; ne praesumptis ea vane distribuat. ut si forte artem non inuenit, relinquatur in miseria & desperatione. vel ne forte cum iam ad finem huius magisterij per suam indagantiam

Arb. x

Dolins

Terfenalate

feeding time

Constantine

in rerum multitudine
ars non proficitur
quia sequitur inopia

Nov 15 1892

1. *Trifolium*

pollicetur Gebet

corpus

~~Angie~~ Angie fer

thine

cofi en régnent

LIBER

a proximauerit, consumpta sint ipsius dispendia, & verum finem in-
 seruolenter ex paupertate relinquat. Sicut cum in principio, qui igno-
 rant suum thesaurum totum exterminant: cum autem huic affines fue-
 rint, non habent vltius ex quo laborent. Vnde dico, q̄ hi tales in me-
 rore sepeliuntur: & quia pecuniam suam dissipauerunt in rebus inuti-
 libus: & quia scienciam, quam protenus indagassent nobilissimā amie-
 runt. Non enim oportet tua bona consumere, quoniam vili precio (si
 artis principia non ignoraueris, quæ tibi tradidimus & recte intellexe-
 ris) ad complementum magisterij peruenies. Si es tuum ergo perdidie-
 ris, non attendendo nostra monita quæ tibi in hoc libello scripsimus
 aperta & manifesta: non nos inique corrodas: nec nobis blasphemias
 iniungas: sed tue imputa ignorantie & presumptioni. Non igitur hæc
 sciētia bene conuenit pauperi vel indigenti: sed potius est ei inimica &
 aduersaria. Necnon etiam adinuicem nitatur sophisticam metam ope-
 ris: sed soli sit complemento intentus: quoniam ars nostra in potentia
 diuina seruetur: & cui vult, elargii & subtrahit: qui ē gloriosus, & sub-
 limis et omni iusticia et bonitate replet. forte enī ex sophistici vindicta
 operis, tibi artē denegaret: & in deuiū erroris te detruderet, & ex errore
 in infelicitatem & miseriam perpetuā. Miserrimus & infelix est, quem
 Deus semper post operis sui atq; laboris finem veritatē denegat con-
 spicere: quoniam vitæ suæ spacium semper in errore concludit & termi-
 nat. hic enim in labore constitutus perpetuo omniq; infortunio & in-
 felicitate obsessus, totam huius seculi consolationem gaudium & des-
 lectationem amittit: & vitam suam in merore sine proficuo consu-
 mit. Studeat similiter, cum in opere fuerit, omnia signa quæ in quali-
 bet decoctione apparent, in mentem sigillare, & illorum causas inquire-
 re. Hæc igitur sunt quæ necessaria sunt artifici ad artem nostram ido-
 neo. Si vero alterum eorum, quæ narrauimus, eidem defuerit: huic arti
 non adhereat,

SERMO GENERALIS DE ARGV

tionibus Sophistarum artem negantium.

Caput. viij.

QUONIAM IN summa vna huius libelli no-
 stri iam premisimus tibi omnia huius operis im-
 pedimenta, & doctrinam tibi dedimus ad artis
 adherentiam huius sufficienter. expedis vero tibi secundum nostri

propositi intentionem contra sophisticos et ignorantes disputare. Primo ipsorum rationes ponentes secundum q̄ promissimus ex principio nos determinaturos esse. Vltimo vero eas omnes intimemus & manifesta demonstrare conuersione sapientibus, nil veritatis continere.

SERMO PARTICVLARIS DE

negantibus artem simpliciter.

Caput.

ix.

VNT autē diuersi qui eam negant & destrunt. Alij vero simpliciter, alij ex dictis a supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter opinionem sophisticē taliter corroborantes. distincte sunt rerum species & diuersitates, quia diuersę sunt & destinate elementorum adinuicem in cōmixtione proportionēs. Est enim asinus diuersus ab homi-

ne in specie, quia multo diuersam habuit elementorum in sui compositione proportionem, sic & in ceteris rerum diuersitatibus est inducere, ergo & in mineralibus. Ignota igitur miscibilium proportionē qua adipiscitur forma & rei perfectio: quomodo & mixtum formare sciemus, sed ignoramus solis; lunę: vel elementorum proportionem, & formare ipsa ignorare debemus. Ex his igitur concludunt, Inutilis est ars ista et impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nostrum interimentes, dicunt enim, etsi proportionem elementorum scires: modum autem mixtionis adinuicem eorum ignoras, quoniam in cauernis et mineris et absconsis locis hæc natura procreat, ergo cum in modum mixtionis eorum ignoras, et hoc facere similiter ignoras. Similiter iterum arguunt, Si hoc debite scires in mixtionibus actione ignorares calorem æquare agentem, quo mediante res ista perficitur. Certam enim habet natura caloris quantitatem qua metalla in esse deducit, cuius mensuram ignoras. Similiter et alias naturæ causarum differēcias agentium ignoras, sine quibus nō posset natura intentum perficere, his ergo ignoratis & totus similiter agendi modus huius artis ignorabitur. Præterea etiam rationem in experientia tibi adduco. Tam diu est enim a viris sapientibus hæc perquisita scientia, quoniam si possibile esset ad eam per aliquam viam perueniri, iam

LIBER

enim millies compleuissent. Similiter etiam cum philosophi non sint in suis voluminibus ausi eam tradere, nec in eis veritatem reperiamus manifestam. satis per hoc est probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mundi principes thesaurum infinitum & philosophorum copiam habentes hanc artem adinuenire desiderant. non tamen ad hunc preciosissime artis fructum peruenire potuerunt. hoc utique satis sufficiens est argumentum quod ars sit friuola. Probamentum: Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum sequi naturam non valemus. Asinum enim fingere ignoramus, & cetera similia, quarum mixtiones sunt debiles & manifeste quasi sensibus, quare & multo magis metallorum mixtionem quae est fortissima fingere ignorabimus, quae est etiam nostris sensibus & experientijs occultata penitus. cuius signum est difficultas elementorum ex ipsis resolutionibus. Similiter etiam non videmus bouem in capram transformari, nec aliam quam aliam speciem, in aliam per aliquod aliud artificium reduci. quomodo igitur cum metalla differunt specie, niteris ad inuicem secundum speciem transformare, ut de tali specie talem speciem facias. Absurdum satis hoc nobis videtur, & a veritate dato ex principijs naturalibus semotum. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perficit. quomodo & tu in artificio transmutationis per annorum millia durare poteris, cum vix annorum centum metam peruenire valeas. si tamen ad hoc utique taliter responderes, quod non potest natura perficere in maximo temporis spacio, in breui per artificium nostrum implemus, quoniam artificium in multis naturae defectum complet. Dicimus tamen quia & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint substantiae subtilissimae, quia temperata decoctione indigent, ut in seipsis secundum aequalitatem inspissetur humiditas propria, & non fugiat ab eis: & relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua concussionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum volueris tempus decoctionis naturae in mineralibus & metallicis corporibus abbreviare, oportebit per excessum caloris hoc facere qui non adequabit, sed potius humiditatem dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est spissatiuus & mixtionis perfectiuius, non ignis excedens. Similiter etiam esse & perfectio datur a stellis tanquam primis efficientibus & mouentibus materiam corruptionis & generationis ad non esse & esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti cum quoniam una stella aut plures ex motibus ad situm determinatum

in firmamento a quo datur perfectionis esse, quia vnaquę res ex certo situ stellarū acquirit sibi esse in momento. & nō est solus vnus situs, ymo plures; & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem & distinctionem abin uicem prouocare non possumus; cum nobis sint incogniti & infiniti, quomodo ergo supplebis defectū in opere tuo ex ignorantia di uersitatum situum stellarū ex motu earū, & tamen si situm unius aut plurium stellarū certum quo datur in metallis perfectio scires, nō tamen opus ad intentū tuum perficeres. Non est enim alicuius ope ris preparatio ad suscipiendum formā per artificium in instanti, sed successiua, ergo operi forma non dabitur cum non sit in instanti. Si militer etiam in rebus naturalibus iste est ordo, quoniam facilius est causam destruere q̃ construere, sed vix aurum possumus destruere ^{si aurum} re, quomodo igitur & construere presumimus. ^{difficile destruere} Preter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hanc artem diuinam interimere. Hec omnes sunt persuasiones sophistarum artem nostram simpliciter fore negantium. Rationes uero eorum qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructionibus illarum in sequentibus. Dehinc vero ad harum interemptions nunc positarum transeundum a nobis est, prius ponentibus nobis super has veram intentionem ad operis complementum.

NARRATIO PRÆVENIENS. PER

quam responderetur ad omnia sophismata artem negantium. Caput. x.

Scimus utiq; quod principia super que actio nem suam natura fundat, sunt diuersimode compositionis atq; fortissime, et sunt sulphur & ar. vi. ut dicunt quidam philosophorum. Igitur quia diuersissime cōpositionis difficile sunt resolutionis, sed ut fiat inspissatio eorum adinuicem et induratio taliter quod fiat in eis concussio & extensio per mallei compulsionem & nō confractio, non est nisi per hoc, quod humidum viscosum in eorum adinuicem commixtione soluatur per successiuā in minera decoctionem. Sed regulā tibi tradimus charissime fili generalē, quoniam non fit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat

ex alio debet fieri
partium subtilissimarum
magis id habere quod
ab humiditate regitur
conspiciantur in
aether.

ex humido partium subtilissimarum exalatio, & conseruatio ex humi
do partium magis grossarum, si sit humidum in mixtione superans
siccum, & vera mixtio sicci & humidum: vt humidum contemperetur
a sicco; & siccum ab humido, & fiat hæc substantia vna in suis parti
bus omnino mera & temperata inter durum & molle & extensua
in concussione, sed hoc non fit nisi per diuturnam mixtionem humi
di viscosi, & subtilis terre per minima quousq; humidum idem cum
sicco & siccum cum humido fiat, & huiusmodi subtilis vaporis non
fit resolutio subita, ymo paulatim & in millibus annorum, & illud
ideo quoniam vniformis est principiorum substantia naturæ si su
bito fieret ab eis superflui humidi resolutio, cum non differat hu
midum a sicco: propter fortem mixtionem quam habent, huius utiq;
rei solueretur humidum cum sicco quasi totum in fumum euanesce
ret, nec separari posset humidum a sicco in resolutione propter for
tem vnionem quam habent ad inuicem, huius utiq; videmus mani
festam experientiam in spiritu sublimatione, quoniam cum in
eis per sublimationem fiat subita resolutio, non seperatur humidum
a sicco nec siccum ab humido, ita quod diuidantur in partes totaliter
mixtiones eorum; sed tota conscendit eorum substantia aut parum
eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo huiusmodi
subtilis fumosi successiua & diuturna & æqualis est causa in
spissationis metallorum. Hanc quoq; facere non possumus
inspissationem per hunc modum. Ergo in hac sequi natu
ram non valemus. Non enim possumus naturam in

in principijs naturam
non sequimur

omnibus proprietatum differentijs actionis imita
ri. Nostra igitur intentio non est, in principijs
naturam sequi, nec in proportionem miscibilis
um elementorum, nec in modo mixtio
nis ad inuicem ipsorum, nec in equati
one caloris inspissantis. Cum hæc
omnia sint a nobis impossibi
lia & penitus ignota. Restat
ergo rationes sophistarum
interimere, hanc excellen
tissimam scientiam igno
rantium negantium.

SERMO IN SOLVTIONIBVS

sophistarum artem negantium. Caput. xi.

DIXERVNT ergo nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorū ad inuicē, etiam equationem caloris metalla in spissantibus, causaſq; alias multas, & accidentia naturæ actionem consequentia ignorare. Concedimus eis utiq; sed nō propter hoc nostram scientiam diuinam interimunt, quoniam nec scire volumus illa: nec possumus: nec ad opus nostrum possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus: aliumue generationis metallorum modum: in quibus se qui naturam possumus. Si dixerunt etiam philosophos & principes huius mundi hanc desiderasse scientiam: & ipsam nō inuenisse. Respondemus eos mentiri: quoniam & quosdam principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, in nostro tempore reperi-
 tos, iam ex sui industria hanc constat indagasse scientiam. sed talibus, nec ore, nec scripturis eam tradere voluerunt, cum indigni sint eius. Ergo quia nō videntur aliquos hanc scientiam possidere: cecidit super mentes illorum error: ut estiment nullos hanc inuenisse scientiam. Ad hoc etiam si arguant fantastice asserentes impotentiam nostram non posse solum in debilibus mixtionibus naturam imitari: sicut in mixtione aſini vel bouis: ergo similiter nec in fortibus: detegimus eis errorem suum multipliciter: & q; in arguendi modo non cadat necessitas, qua coarctemur artem nostrā nō esse concedere: quia a simili vel a maiori ad minus suam corroborant fantasiam & errorem: in quibus non continetur necessitas, sed contingentia: ut in pluribus. Ostendimus quoq; per aliam viam demonstrando: illos nullam assignare apparentē similitudinē inter debilem mixtionis compositionem animalium & mineralium firmam & fortem. Et hoc ideo: quoniam in animalibus & alijs viuētibz, in quibus compositio est debilis, nō est perficiens solum proportio: nec miscibilia proportionis: nec qualitate miscibilium: nec commixtio quæ sequetur ex illarum actione ad inuicem & passione: quæ est ex aggregatione illarum primarū qualitatum: sed est anima secundū opinionem plurimum: quæ est ex occultis nature: sicut ab essentia quinta, vel a primo motore. & hoc etiam secundū sententiam pluriū dicimus. & huius

*aliud principium
ad opus perfectiorum
accidentium
et philosophi quam
naturæ opus nō
facere nō
sunt.*

occultum ignoramus. Ideo hæc talia licet in eis sit debilis mixtio; per
ficere nescimus: quia perfectiū quod est anima; infundere ignora
mus. Per hoc utiq; patet, quoniam nō est defectus ex parte mixtionis,
q̄ non perficiamus bouem vel capram; sed ex defectu infusionis ani
mæ. quoniā sic debilem et magis debilem; sic fortem & magis fortē
compositionem facere, secundum viam & cursum naturalem imitan
tes artificium nostrū sciremus. In metallis igitur perfectio minor est
q̄ in eis. & versatur illorū perfectio magis circa proportionē et com
positionem q̄ circa aliud. ideo cum in eis minor sit perfectio q̄ in
alijs quæ narrauimus; liberior ipsa perficere possumus; illa vero nō.
Diuerſificat ergo deus altissimus & gloriosus perfectiones adinuicē
multiformiter. Nam in quibus compositio, quæ est secundū naturā
fuit debilis: in illis maiorem & nobiliorem perfectionē, posuit, q̄
quæ est secundum animā. Sed quædam fortioris condidit cōposi
tionis & firmitoris; sicut lapides et mineralia; sed in eis posuit minorē
perfectionem & ignobiliorem; & quæ est ex mixtionis modo. Patet
utiq; q̄ non est eorum similitudo bona. quoniā non ignoramus,
bouem vel caprā formare ratione cōpositionis sed forme perfectiue.
quoniā pfectio in boue vel in capra nobilior & magis est occultata
q̄ quæ in metallo consistit. Si autē aliter arguant, quoniā non muta
tur species in speciem. Dicimus eos mentiri iterum sicut consueue
rūt sepius, q̄ verum dicere super his. quoniam & species mutatur in
speciem secundum hanc viam; cum indiuiduum speciei vnius in alte
rius mutatur. Videmus namq; vermē & naturaliter & per artificii
naturale in muscā mutari: quæ ab eo differt specie. & virulū stran
gulatum in apes. & frumentum in lolium. & castrem strangulatū in
vermē per ebullationis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos
facit autē natura; cui administramus. Similiter & metalla non muta
mus; sed natura; cui secundum artificium materiā præparamus. quo
niam ipsa per se agit; non nos. Nos vero administratores illius sum
mus. Et si per aliam rationem taliter arguant; & suam corroborent
sophistice opinionem; q̄ in millibus annorum natura metalla perfici
ctu in millibus perdurare non potes. Dicimus quoniam natura
super principia sua secundum opinionem antiquorum philosopho
rum agens perficit in millibus annorum. sed. quia principia illa se
qui non valemus; ideoq; si in millibus annorum siue in pluribus,
siue in paucioribus, vel momento hæc natura perficiat, non tene

pecies in speciem
mutatur ut in
vermē in muscā
vel papilionem
virulū in apes.

illorum persuasio. Quod autem in principijs imitari naturam non possumus: iam ex precedenti negatio sermone abbreviato determinauimus. & completiore sermone in subsequentijs demonstrabimus. Secundum tamen opinionem aliquorum euidentium & perspicacium, intentum suum subito natura perficit. s. vna die vel breuiori tempore. Et si hoc verum sit: non tamen valemus in principijs naturam imitari: quod manifestius ostensione sufficiente probauimus, residuum tamen huius questionis confitemur, quoniam totum verum concedimus esse. Et si dicant, qd a situ vnus vel plurium stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus. Dicimus hunc situm nos scire non oportere, quoniam non est species generabilium & corruptibilium, quin ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio & corruptio omni die, per quod patet itaq; situm stellarum esse omni die perfectiuum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptionum. Non ergo necessarium est stellarum situm expectare, esset tamen utile, sed sufficit solum nature disponere, vt & ipsa, quæ sagax est, disponat sitibus convenientibus, mobilium corporum. Non enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si nature artificium disposueris, & consideraueris, quecumq; ex contingentibus huius magisterij fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi convenientem absq; consideratione illius. Cum enim videmus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse: non consideramus immediate situm stellarum: sed dispositiones aeris circumstantis & alias causas putrefactionis perfectiuas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficientes scimus vermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit convenientem situm: licet a nobis ignoretur. Et si dicant perfectionem in instanti dari: et præparationem nostram non in instanti fieri: & concludunt ex hoc non perficietur per artificium: ergo nec ars. Dicimus capita illorum vacua fore ratione humana: & magis bestijs q̃ viris assimilari. Concludunt enim ex premissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet hæc argumentatio. A sinu currit ergo tu es capra: quantum & sua. Et hoc ideo: quoniam etsi non fiat præparatio in instanti: non prohibetur tamen hoc: qd forma vel perfectio non possit preparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio: sed habilitatio ad suscipiendam formam. Sed dicunt etiam, qd facilius est, res naturales destruere, q̃ construere illas per

*non necessarium
est situm stellarum
expectare in con-
sideratione operis
sed magis situm*

artificium: & vix atrum possumus destruere. & concludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter. quoniam non concludunt de necessitate qua coarctemur aurum non posse construere. Nam cum difficulter destruitur difficilius construitur. non autem impossibile est, illud posse construere. huius autem assignamus causam: quia fortem habuit compositionem: ideoque difficiliorem habuit resolutionem: ideoque difficulter destruitur. Et hoc est, quod faciit eos opinari, impossibile esse illius constructionem: quia destructionem artificialem ex cursu naturæ ignorant. Attentauerunt forte, quod sit fortis compositionis: sed quante fortitudinis compositionis sit, non attentauerunt. Sufficiens utique tibi charissime fili sophistarum fantasias attulimus. Restat ergo ex quo te attentum promissionem fecimus secundum viam promissionis, ad ea venire determinanda quæ sunt principia de intentione naturæ. quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in insequentibus. Post illam vero de terminationem etiam de ipsis sermonem faciemus: quæ sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione singularem de vno quoque principiorum faciemus sermonem: in sequenti vero vniuersalem. Ex nunc etiam vero ad presens rationes negantium a datis & ipsarum interemptionses imprimis afferamus.

SERMO VNIVERSALIS IN RATIO.

nibus sophistarum, artem ex suppositione
negantium. Caput. xij.

ANC utique artem supponentes multiplices ex intentione diuersa fore cõperimus. Alij qui dē in spiritibus. Alij vero in corporibus. Alij in salibus & aluminibus nitris & boracibus. Alij vero in omnibus rebus vegetabilibus hæc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus hi quidem secundum partem bene: & secundum partem male, hi vero secundum totum temere ac male hoc diuinum magisterium estimantes tradiderunt, illud posteris. Ex ipsorum autem errorum multiplicatibus veritatem nos collegisse, difficilis & laboriose cauteque coniectura longaque & diu tediosa experientia, multorum sumptuum

interpositione contigit, & illorum error per nostrę mentis dispositio-
nem & rationem sepiissime militauit, & desperationē adduxit. blas-
phemati sint ergo in eternum: quia blasphemias posteris reliquerunt:
ex errore suo super philosophantes perfuderunt: & nō veritatem: sed
diabolicam instigationem potius post mortem eorum dimiserunt,
Et ego blasphemandus sim: nisi errores illorum corrigam & verita-
tem tradam in hac scientia: prout melius exigit hæc ars. Hoc enim
magisterium occulto sermone non indiget: nec manifesto penitus.
Tradimus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non acci-
det, hic autem mediocribus profundissimus erit, fatuis autem termi-
nos inreiferabiliter concludet in hac vna & eadem nostra traditione.
Redeunt igitur ad propositum: dicimus qui in spiritibus eam esse
ponunt, diuerfos multipliciter. Alij quidem ex argento viuo. Alij
autem ex sulphure & huic affini arsenico lapidem philosophorum
perquiri asserunt necesse esse. Et ab his quidam ex marchesita: qui-
dam ex tuta & magnesia & ex sale armoniaco quidam. Qui vero in
corporibus: alij quidam in plumbo, alij in quolibet aliorum corpo-
rum esse dicunt, alij vtiq; in vitro, et quidam in gemmis: & alij in di-
uersitatibus salium & aluminum & nitrorum & boracum. & alij
in omni genere rerum vegetabilium, & illorum vnicuiq; supponen-
ti alius est aduersarius, secundum suam suppositionem. Et his ad-
uersans credit arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimum
vtręq; secta rationibus est vacua.

*iam pollicetur
necesse est deus*

SERMO DE VEGETABILIBVS PER suppositionem in sulphure. Caput. xij.

VIDAM igitur in sulphure supponentes
eam inuenire, in sulphure laborem impende-
runt: & ignorantes eius preparationis perfecti-
onem ipsam preparationem diminutam relin-
querunt. Crediderunt enim solam mundatio-
nem, et purificationem preparationem perfecti-
onis fore, hoc aut per sublimationē fit, ideoq;
adductum est intentioni eorum vt existimēt
q; sola sublimatio in sulphure, sit perfectio preparationis in ipso &

*in par
lphuris
enicism.*
 similiter in suo compari, videlicet in arsenico autumantes induxerunt. Venientes igitur ad projectionem que est ad intentionem alterationis, videntur illud aduri & evanescere & non in corporibus longam moram trahere. & corpora relinqui ab eis magis immunda quam prius fuerint sine projectione illius. quia ergo videntur hanc delusionem in operis sui complemento & longissimis fuit temporibus reuolutum in illorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri; & cum in illo non inuenissent, arguunt, non posse in alio hanc inueniri, quare cum nec in hoc nec in alio inueniatur, arguunt nusquam inueniri.

SERMO DE RESPONSIONE
 prædictorum. Caput. xiiij.

RESPONDEMUS eis utique breuiter, & dicimus eos in hac parum sentire & minime sapere, quia supponunt solum sulphur esse materiam nostram. & si vera hæc esset suppositio, tamen in modo utique preparationis decipiuntur. quia solam sublimationem credunt sufficientem esse. Est enim tantumque puer ex principio natiuitatis sue usque ad senectutem in domo conclusus, non putans mundi latitudinem extendi ultra suæ domus latitudinem vel ultra quam oculo possit conspiciere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum adhibuerunt, non igitur poterunt sentire ex quo materia nostra eliciatur, & ex quo non ex quo manus suas etiam a laborum copia excusauerunt. quis ergo laborum perfectius sit vel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum, dicimus quia adurentiam in sulphure dimiserunt & fugam quæ non solum non perficit, verum etiam dissipat & destruit.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM
 ex suppositione illius in arsenico. Caput. xv.

ALIi vero in arsenico in eodem & sui compari hunc lapidem inueniri existimantes necesse esse et profundius ad operis consummationem attendentes, non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphureitatem. Verum etiam remouere conati sunt

terrestreitatē, relicta in illo fuga. ad quorū projectionem similiter delusio superuenit. quia non adhesit stabiliter in his ipsis corporibus, sed successiue aut paulatiue euāuit relicto corpore in priori sua dispositione. qui & similiter arguerunt interimentes vt primi, & eis dem vt primis respondentes artem affirmamus, & eam scimus esse, quia vidimus & veritatem teigimus.

SERMO PARTICVLARIS DE NE

gantibus ex suppositione in sulphure per admixtionem vltiorem illius.

Caput. xvi.

LI I quidā profundius in ipso viderunt, mundauerunt illud & si gam & adustionem abstulerunt, & factū est eis fixum & tercum nullam dans ignis calore fusionem bonam, sed solum vitrificationem. & ideo non potuerunt in projectione corporibus permisceri, ideoque arguunt vt primi, & eis dē respondemus sicut primis, quia opus diminutum dimiserunt, nec ille

lud complere sciuerunt. Ingressionem enim quæ est perfectionum vltima, inquirere ignorauerunt. In omnibus similiter spiritibus alijs est idem modus præparationis; nisi q̄ in argento viuo & tutijs excusamur a maiori labore qui est ex remotione adustionis, hæc enim sulphureitatem adustibilem & inflammabilem non habent sed solum fugam. Magnesie vero & marchesie omne genus sulphureitatem habent, plus marchasita; minus vero magnesia, fugam tamē omnes habet, plus ar. vi. et sal. armo. minus vero sulphur, adhuc vero et minus cōpar illius, & armo. sal. quarto vero adhuc minus marchasita. quinto vero & magnesia minus illa, sexto vero & vltimo minime omnium tutia. Vterq; fuga participans est, alia tamen plus, alia vero minus. & ideo propter illorum fugam quibusdam superuenit experimentationibus delusio vehemens in illorum operationibus præparationum & ipsorum projectionibus similiter. Ideoque & ipsi arguunt & interimunt vt in sulphure supponentes. & eis dem vt in sulphure supponentibus respondemus.

*Tutiae su
sin. sulph.*

*MAR. MAG.
on cu sulph.*

*fuga

LIBER

SERMO DE NEGANTIBVS AR-

tem per suppositionem illius in administratio
ne omnium spirituum cum corporibus.

Capitulum. xvij.

VNT & alij nitentes sese in experientijs spiri-
tus in corporibus figere, nulla alia preparatio-
ne huic preueniente, sed eisdem delusio simi-
liter timorem angarians attulit & desperatio-
nem. & coacti sunt ex ea non esse hanc scien-
tiam credere & contra ipsam arguere. Est enim
turbationis illorum causa ac credulitatis hic,
quoniam in fusione corporum spiritus illa di-

mittant, nec eis adherent: ymo asperitatem ignis aufugiunt, perma-
nentibus in ea solis corporibus. quoniam pressuram impietatis ignis
illi compati propter fugam non possunt: quæ ab eis non est ablata.
Accidit similiter & quandoque delusio, quia & secum corpora ignem
effugiunt. & hoc est, cum non fixi spiritus corporum profundò in sepe-
biliter adheferunt. quoniam volatilis summa, summam fixi superat. Vn-
de & similiter ut primi arguunt. & similiter ut primis eis responde-
mus. Tota ergo illorum reprobatio hæc est. Si corpora filij doctrinæ
vultis conuertere: tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit:
per spiritus ipsos fieri necesse est. sed ipsos non fixos corporibus utiliter
adherere non est possibile. imo fugiunt et immunda relinquunt illa:
ipsos autem fixos non est possibile ingredi, cum terra facti sint. quæ non fun-
ditur, & cum inclusi corporibus fixi apparent: non tamen sunt: aut
ab eis recedunt ipsis manentibus: aut ambo simul confugiunt.

Cum in magis materia affini nullis modis hanc artem inueni-
re sit possibile. in magis ergo remota, non inuenitur ergo
nuncque, responsio vniuersæ nostræ hæc est. quoniam quod
scibile circa hoc est, non totum sciunt. ideo nec opera-
tum ex eo non inuenitur. consequentis igitur vitium
per insufficienciam ponunt eorum robur.

quæ corpora con-
uertere voluerit
conuertere debet
spiritum corporum
perire ut non
alioquin ut faciant
consonas

SERMO VNIVERSALIS DE NEGANTI
tibus artem ex illius suppositione in cor-
poribus. Caput. xviij.

Vidam attamē posuerunt in corporibus illam.
Cum tamen, ad opus peruenerunt, illusi sunt
vt existimantes stagnum vtrunq; liuidum, si-
licet plumbum, & album albedine non pura
multum naturæ solis & lunæ assimilari & ap-
proximare, liuidum quidem multum soli, lu-
næ vero parum, album vero lung multum soli
vero parum.

SERMO PARTICVLARIS DE NEGAN
tibus artem ex illius suppositione in stagno. Cap. xix.

E Apropter horum aliqui autumantes stagnum lo-
trem videlicet multum lunæ assimilari, in stridore
mollitiæ & liquefactionis velocitate solummodo
differentē, credentes ex superfluitate sue humidi-
tatis liquefactiuum esse facile & molle similiter, ex
substantia vero fugitiua ar. vi. in illo intercidente
partes stridorem possidere, exposuerunt illum igni.
et calcinantes ipsum tenuerunt in igne quē potuit tollerare quousq;
album factum est in calce sua. quem postea volentes reducere, nō po-
tuerunt, sed estimauerunt impossibile fore. Et horum aliqui reduxe-
runt ex illo aliquid & stridorem, vt prius & mollitiem in illo inue-
nerunt, & alique factionis velocitatem. Ideoq; crediderunt hoc im-
possibile per viam hāc; & adducti sunt in incredulitatem: vt putent
artem indurationis illius inueniri non posse. Horum vero aliqui cal-
cinauerunt & reduxerunt & iterum scoriam illius subtrahendo cum
maioris ignis ~~exp~~pressionē calcinauerunt & reduxerunt. & sic sepe
reiterantes opus ad illum, viderunt iam illum induratum atq; sine
stridore, quia ergo velocitatem liquefactionis non omnino remoue-
runt, errauit mens illorū, et existimauerūt ad illud nō posse perueni-
ri. Horum itaq; & alij volentes eidem duriciem & retardationem li-
quifactionis cum administratione durorum corporum præstare, in
delusionem ceciderunt vt frangeret illis quodcunq; durorum cor-
porum admixtum ei fuerit, nec iquit in hoc eos vlla preparatio.

LIBER.

Ideoq; cū nec duris nec igne illū preparare potuerunt, excusauerunt sede longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilem dixerūt & crediderunt, per hoc & contra artem arguentes instanter posuerūt illam non esse. Ex hoc & ab his addentes multa medicamina, vident illa nullam immutationem facientia nec ei conuenientia, sed potius corruptentia & contra illorum propositum agentia, & ideo liberos abiecerunt, & capita retorserunt & artem esse inuolam dixerūt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM ex illius suppositione in plumbo. Caput. xx.

Vndem est in plumbo reperiri illusionis modum, solo abiecto, quod corpora non frāgia & quod citius redit a calce sua q̄ iupiter, liuiditatem actiuam suam remouere non possunt, quia ignorant: ideo per illud dealbare non possunt dealbatione bona, nec per suam fantasiam potuerunt illud stabilibus corporibus stabiliter associare, quoniam contingat illud per fortem ignis expressionem recedere a cōmixto. Et illud qd maxime decipit illos in huius preparatione supponentes in nullo posse scientiam inueniri, nisi in ipso qui post duas reductiones a calce sua nullam duriciem suscipit, sed maiorem potius molliciem q̄ prius habuerit, & in alijs similiter non viderunt illud emendari differentijs. Et ideo cum in ipso putantes propinquius & melius inuenire & non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari scientiam non esse sed delusionem, & ideo peccant hi vt priores.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM ex illius suppositione in commixtione durorum cum mollibus. Caput. xxi.

A

Lij vero componentes dura cum duris, mollia cū mollibus, propter conuenientiam voluerunt corpora a sese inuicē transmutari & transmutare, & illud non potuerunt propter suam ignorantiam vt permiscentes solem vel lunam cum venere vel alio vnoquoq; merallorū non transmutant illa in solem vel lunam

transmutatione firma, quin expediat ignis expressione forti vnumquodq; illorum a commixtione seperari, & comburi, vel ad priorem sui naturam redire, quædam vero ex eis plus durant in cōmixtione. quedam vero minus. vt a nobis sufficienter determinatum est. Hæ itaq; delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciunt hos tales de hac diffidere arte & illam arguere non esse.

SERMO PARTICVLARIS DE NEGAN

tibus artem ex suppositione per vltiorem administrationem durorum cum mollibus. Caput. xxij.

LII INTIMVS & profundius super hoc inquirentes, cogitauerūt & ingeniati sunt & viam voluerūt inuenire vt dura mollibus unita, ea subtiliter indurarēt, & perfecta imperfectis ad perfectionem reducerent, & generaliter a seinuicem transmutarentur & transmutarent transmutatione firma. Et ideo voluerunt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidem per medicinas, tum vero per ignis administrationem attenuando grossa sicut venerem & martem, & inspissando subtilia, sicut est iupiter, & similia sibi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum duorum corporum, vel quia frangibile fecerunt omnino vel omnino nimis molle non alteratū a duro. vel nimis durum non alteratū a molli. Et sic conuenientiā non inuenērūt, & ideo artem esse negauerunt.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

per suppositionem illius in vltima durorū cum mollibus administratione. Caput. xxij.

A

LII VERO adhuc & profundius inspicientes alterare voluerunt corpora cum animarum suarū extractione: & cū extracta anima alia omnia alterare similiter. Et ad id non potuit corū experientia peruenire. sed delusi fuerunt de intentione sua per hoc

estimantes artem non posse inueniri. Alij vero solo igne ipsa perficere conantes, delusi in opinione sua fuerunt quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non esse putauerunt. quibus omnibus obuiamus vt primis.

C

LIBER

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

ex suppositione in gemmis & vitro & simili
libus.

Caput. xxiiij.

VI VERO INVITRO & gemmis illam posuerunt: experti sunt per vitrum & gemmas in corporibus alterationes facere non posse: quia non alterat quod non ingreditur. Et ipsum quidem vitrum nec gemmae ingrediuntur: ideoque non alterant. sed & si conati sunt vitrum secum vnire, cum vix hoc possit. non tamen propositum habent. quoniam vitrum ex corporibus faciunt: & propter hunc errorem estumant super totam artem cadere, & sic eam arguunt non esse. Quibus respondemus eos operari in non debita materia. ideoque indebite terminantes non possunt hanc ex eorum erroribus interimere.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

ex illius suppositione in salibus & aluminibus.

Caput. xxv.

VNT ET alij supponentes eam artem inueniri in salibus & aluminibus nitris & boracibus. possunt quidem in his experiri: sed eam inuenire minime putamus in eis. Ideoque si post suam experientiam paucam vtilitatem transmutationis inueniunt. s. soluendo coagulando & assando. tamen non interimant hanc artem diuinam cum necessaria sit & scita. Possibile est tamen in his omnibus aliq. alterationem inueniri: sed remota est valde & maxime laboriosa. Alij vero et in alijs crescentibus omnibus supponentes: magis laboriosa fore probatur, ideoque etiam in omnibus vegetabilibus ponunt, possibile quidem ponunt, sed non eis, quoniam potius deficeret in labore quam laborum perfici sit possibile, ideoque si tales artem non inueniunt suis laboribus, artem nullis laboribus inueniri posse argumentari non licet. Omnes autem prius dicti errantes vnam materiam suam posuerunt, & nullam aliam supposuerunt praeter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij vero multi & quasi infiniti harum rerum omnium compositionem aut

quarundam sub diuersa proportionē facientes ignoranter & inscien-
ter incedunt, & error illorum in infinitum extenditur, quoniam infi-
nita est diuersitas proportionis rerum miscibilium, & infinita est di-
uersitas numeri rerum miscibilium. & in his ambabus infinitati-
bus infinite attingit errare, aliquando ex superabundantia, aliquan-
do ex diminutione, & his impossibilis est correctio. Sed nos quidē
longitudini & prolixitati sermonum parentes super infinitis insiste-
re nolumus, quoniam scientiam vniuersalem trademus breuibus lo-
cutionibus qua euidenter infinitatem suorum errorum emendare po-
terunt & illos corrigere. Nunc vero prius naturalia principia disse-
ramus secundum eorum causas. vt ex principio te attentum fecimus
& immemoratione illorum.

SERMO VNIVERSALIS IN PRINCI-
pijs naturalibus corporum secundum antiquorum
opinionem. Caput. xxvi.

NNVIMV Sergio tibi secundū antiquo-
rum opinionem qui fuerunt de secta nostra
artem imitandum, q̄ principia naturalia in
opere naturæ sunt spiritus fetens, i. sulphur
& aqua viua, quam et siccam aquam nomina-
ri concedimus. Spiritum autem fetentem di-
uisimus: est enim albus in occulto, & rubeus
& niger. Vterq; in magisterio huius operis,

Hæc ad e. f. f.
signa et a
apud naturam
Spiritus tunc fe
et aqua sic
ignis et fe

in manifesto autem, uterq; tendens ad rubedinem. Dicimus igitur
sermone breui, necnon & similiter completo & sufficienti genera-
tionem vniuscuiusq; istorū, & modum similiter generationis. Expe-
dit igitur nos ampliare sermonem nostrum & dilatare, & singulum
capitulum de singulo naturali principio tradere. In genere tamen di-
cimus, q̄ vnumquodq; ipsorum est forissimē cōpositionis, & vni-
formis substantiæ. & illud ideo quoniam in eis minime partes ter-
re taliter partibus aeris, aqueis, & igneis sunt vnite: vt nulla ipsarū al-
tera in resolutione possit dimittere: imo quelibet cum qualibet re-
soluitur, propter fortem vnionem quā habuerunt adinuicem per mi-
nima, i. paulatiue a calore in mineralibus equali terre visceribus cō-
culcato & æquato, secundum debitū cursum naturæ, ad exigentiā illo-
rū essentia, secundū opinionē quorundā antiquorum philosophorū.

spiritus philosophorū
albus est in occulto et
rubeus et niger et
est duplex et vni-
quodque ipsorum forissimē
est compositionis et
vni formis substantiæ.

LIBER

SERMO VNIVERSALIS IN PRINCIPIIS corporum naturalibus secundum opinionem auctoris.

Caput. xxvij.

LII AVTEM aliter dixerunt; quoniam principium non fuit. ar. vi. in natura sua sed alteratur & conuersum in terrā suā, & sulphur similiter alteratum & in terrā mutatum. Vnde dixerunt q̄ principium fuit aliud q̄ spiritus fetens & spiritus fugiuus in intentione naturæ. Et ratio qua moti sunt fuit. quoniā nō inueniunt in mineris argenteis, vel aliorū

metallorum aliquid quod sit ar. vi. in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter. imo per se inueniunt vnumquodq̄ illorum se paratum in propria sua minera in sua natura. Et similiter per aliam rationem hoc quod affirmant. non est transitus a contrario in contrarium nisi per dispositionem mediā. Ergo cū sic sit, coguntur confiteri & credere q̄ non sit transitus a mollietate ar. vi. ad duritiem aliuscuius metallorum, nisi per dispositionem quæ est inter duritiem & mollietatem illorū, sed in mineris non inueniunt aliquid in quo saluetur hæc media dispositio, ideo hac ratione compelluntur credere ar. vi. & sulphur in sui natura nō esse principium de intentione suæ naturæ. imo aliud quod sequitur ex illorū essentiarū alteratione in radice naturæ ad terræ substantiā, & est iste modus. quoniam prius vnumquodq̄ eorū conuertitur ad terræ naturā, & ex his ambabus terreis naturis resoluitur fumus tenuissimus a calore multiplicato in viscere terræ, & hic duplex fumus est. Materia metallorū imediata. hic fumus cū a calore temperato minere decoctus erit, et cōuertitur in naturā cuiusdam terre. ideoq̄ fixationem quandam suscipit, quā dum fluens aqua per viscera minere & terræ spongiositatem dissoluit, & ei vniformiter vnitur vnione naturali & firma. ideoq̄ sic dixerunt sic opinantes q̄ aqua fluens per meatus terræ inuenit substantiā dissolubilem ex substantia terræ in visceribus illius & illā soluit, & vni formiter secum vnitur, quousq̄ & substantia terræ in visceribus dissoluta & aqua fluens dissoluēs, vnum fuerint vnione naturali. & ad talem mixtionem veniunt omnia elementa secundum debitam naturalem proportionem, & miscentur per minima quousq̄ faciant vni formem mixtionem. Et hæc mixtio per successiuam decoctionem in

*in terris fit fumus
tenuissimus a calore
multiplicato in visceribus
terre, qui mixtus est
metallo immediato*

minera inspissatur & induratur & fit metallum. Et hi quidem sunt affines veritati, non tamen veritatem concinunt puram.

SERMO PARTICVLARIS IN CORPO

rum principijs naturalibus.

Caput. xxv iij.

AM SERMONE vniuersali determinauimus de metallorum principijs naturalibus.

Restat igitur vt nunc ponamus vniuscuiusq;

principij capitulum. Cum ergo tria sint sul-

phur, arsenicum & ar. vi. Primo ascribemus

capitulum de sulphure. Secundo de arsenico.

Tertio de ar. vi. deinde vniuscuiusq; metallo

rum qui sunt effectus eorū, deinde ponemus

capitulum determinatum, secundum qd est ex opere naturæ. Dehinc ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta & illorum operationes transeundo, horum omnium causas assignantes.

SERMO SINGVLARIS IN PRINCI-

pio quod est sulphur.

Caput. xxix.

ICMVS igitur qd sulphur est pinguedo

terræ in minera terre per temperatam decocti-

onem inspissata quousq; induretur & sicc-

fiat. & cum indurata fuerit sulphur vocatur.

Habet siquidem sulphur fortissimā compo-

sitionem, & est vniformis substantiæ in suis

partibus omnino mera, quia homogeneous

est. ideoq; non auferitur eius oleum ab ipso

per distillationē sicut ab alijs rebus oleum habentibus. qui ergo que-

runt ipsum calcinare nō perdendo de illius substantia aliquid de quo

fit curandum, inuaniunt laborā, quoniam non calcinatur nisi per

magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando, ex

centum enim partibus vix tibi tres sufficienter referuans. Post calca-

tionem figi similiter nō potest nisi calcinetur prius, commisceri attas-

men & aliquantulum illius fuga retardari & illius potest adustio res-

primi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo querit ex eo

opus elicere illud per se preparando non eliciat, quoniam cum mixto

perficitur, & sine illo protelatur magisterium vsq; ad desperationē

& cum suo compari fit tinctura, & dat pondus completum vniui-

(Arsenico)

C iij

mentis & principij
alia tria sunt
nemp sulphur
arsenicum et ar.

SULPHUR

sulphur. hoc est
pinguedinem, qd
est fortissimā com-
positiōem. hoc quo-
q; non potest ab ipso
separari corpore
nisi per distillationē
vulgarem, ex
trahitur.

in fine operis
dij non potest e-
lici nisi per se
suo contrarij ideoq;
arsenicum mixto
qd est argenti uis
non est vulgaris.

LIBER

metallorum & ipsum feditate depurat & illustrat & perficitur cum magisterio sine quo nihil horum prestat sed potius corrumpit & de nigrat. non igitur sine magisterio ipso utaris. *Quem etiam in preparatione ipsum commiscere & amicare corporibus nouerit. sciet unum de secretis nature maximum & viam perfectionis vnam cum multae sint viae ad unum effectum & unum intentum.* Et quodcumque corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. et quocumque assumit ex eo solis effigiem. Mercurio quocumque associatur. & per sublimationem fit visus. Calcinantur denique omnia corpora ex eo facile praeter sol & iupiter. Sol vero difficillime, & non coagulatur. ar. vi. ex eo in solem vel lunam, in quibus sit utilitas per artificium debile sicut philosophorum quidam fatui putauerunt. Et ita dicimus quaecumque corpora minus habent de humiditate facilius per sulphur calcinantur quam quae multam. Per deum altissimum ipsum illuminat omne corpus. quoniam est alumen & tinctura. Difficillime quocumque soluitur. quoniam non habet partes falsuginosas sed oleagenas quae non facile in aqua soluantur. Quae autem facile vel difficile solvantur in aqua in capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur vero quia spiritus est. & si commisceatur veneri et adunatur secum, fit mirabile violaceum. cum mercurio quocumque miscetur similiter, & sic ex eis per decoctionem celestinus color & delectabilis. Non putet quis quod sulphur per se opus compleat alchimie. non enim esset hoc nisi vanum credere. hoc autem satis lucide probamus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de sulphure haec dicta sufficiant.

SERMO IN PRINCIPIO QUID EST

arsenicum. Caput. xxx.

RESTAT nos de arsenico terminare ad presens. Dicimus igitur quoniam est de subtili materia & simile cum sulphure. ideo non oportet illud aliter diffiniri quam sulphur. in hoc autem diuersificatur a sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillime, sulphur vero rubedinis de facili. albedinis autem difficillime. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus. citrinum quocumque & rubeum quae sunt huic arti utilia. reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur. Vtiusque vero sublimatio ex metallorum calcibus melior est. Non sunt autem sulphur

& arsenicum materia perfectiua huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent autem admodum perfectionis in casu, eligitur autem lucidum & squamosum & scissibile.

SERMO IN PRINCIPIO QUID

est argentum viuum.

Caput. xxxi.

ARGENTVM quippe viuum quod etiā mercurius appellatur antiquorū, vsus est aqua viscosa in visceribus terræ substantiæ subtilis albe terre per calorem temperatissimū vnita totali vnione per minima quousq; humidum cōtemperetur a sicco et sicco, ab humido equa liter. Ideoq; fugit super faciem planam de facili propter suæ aquæ humiditatem, non autē

ARG. VIVI

V. T. op. x

adheret, viscosam licet habeat humiditatem propter siccitatem illius quæ illam cōtemperat & non adherere permittit. Est etiā vt quidā dicunt materia metallorū cum sulphure: adheret quoq; tribus mineralibus de facili, saturno videlicet & soli & ioui: & lune magis difficulter. Veneri vero difficilior q̃ lune. Marti autē nullo modo nisi per artificium. Ex hoc vtiq; maximū elicias secretum. Est enim amibilis & metallis placibilis & mediū coniungendi tincturas, & non submergitur aliquid in argento viuo nisi sol. soluuntur tamen iupiter & saturnus luna & venus ab eo & commiscuntur. & sine ipso aliquod metallorum deaurari nō potest. figitur & est tinctura rubedinis exuberantissimæ refectionis & fulgidi splendoris. & non recedit a commixto donec est in natura sua. Non est tamen medicina nostra in natura sua, sed iuuare quandoq; potest similiter in casu.

Medium est coniungendi
metallas

SERMO GENERALIS DE EFFECTI-

bus naturæ quæ sunt corpora metallica. Caput. xxxij.

DICIMVS DE metallicis corporibus quæ sunt effectus eorum naturæ principiorū sunt autem sex in numero. Aurum. Argentum. Plumbum. Stagnum. Es. Ferrum. Dicimus igitur quoniam metallum est corpus minereale fusibile, sub malleo ex omnidimensione extendibile. Est autem metallum vt diximus dense substantiæ & fortissime compositionis

metallum quid

METALLUM

C. iij

LIBER

& firme. habent autē affinitatem magnam metalla adinuicem. non tamen perfectum diminutum perficit per eius commixtionem. Si enim aurum cum plūmbo admisceatur fusione, nō fit ex hoc plūmbo aurum sed euāescit plūmum admixtione & aduritur. Aurum autē in examinatione remanet, similiter in reliquis inducendo cadit secundū cōmunem cursū, secundum vero nostrū magisteriū perfectum imperfectum adiuuat. & imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine administratione alicuius rei extraneæ, & imperfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per deum se inuicem alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & perficiuntur, & per se tantum vnumquodq; perficitur sine alicuius adminiculo.

SERMO PARTICVLARIS IN

Sole.

Caput. xxxiij.

ATTVLIMVS tibi in generali capitulo summam de intentionibus metallorum, specialem: tibi tamen faciemus de vnoquoq; sermonem. Et primo de auro dicamus. Dicimus ergo quoniā aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum, fulgidum equaliter in ventre terre digestum aqua minerali diuissimæ lauatū. sub malleo extendibile fusibile; examinationem cinerici & cœmenti tollens. Ex hoc vtiq; elicias qd aliquod non est aurum nisi si causas dispositionis & differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicatus citrinat, & ad equalitatē perducit & mundat, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoq; per opus naturæ perpendimus, & artificio qd in aurum mutari posse. Vidimus namq; in mineris gris a quibus emanabat aqua secum adducens gris squamas tenuissimas. Ipsasq; diuturno & continuo lapsu lauit & mundauit. Deinde vero aqua cessante fluere vidimus cū sicca arena has squamas per triennium in solis calore excoqui. inter quas est inuentum aurum verissimum. Estimauimus vtiq; per aquæ beneficium illas mundatas fuisse; per solis autem calorem in arenę siccitate æqualiter digestum, & ad æqualitatem peruenisse. Imitantes autem naturam cum possimus similiter alteramus, non tamen in hoc se qui naturam valemus. Aurum quoq; est preciosus metallorum & est unctura rubedinis quia tingit & transformat omne corpus.

Calcinatur autem & soluitur sine vtilitate. & est medicina lactificans
 & in iuuentute corpus conseruans. Frangitur facillime cum mercurio,
 & odore plumbi teritur. Non est autem in actu aliquid quod magis
 in substantia sibi conueniat quam iupiter & luna. In pondere autem
 & sorditate & putrescibilitate saturnus, in colore autem venus. in potestencia
 quidem magis venus, deinde luna, deinde iupiter, & deinde saturnus.
 ultimo vero mars. Et hoc est vnum de secretis naturæ. Cum ipso
 similiter commiscetur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio,
 quod non peruenit ad artificem duræ ceruicis & pectoris.

calcinat & sine vtilitate

Formetur sal

SERMO IN LVNA.

Caput.

xxxiij.

OLIS itaque capitulo premissio dicamus sermonem nostrum in luna, comuni vocabulo argento. Dicimus quoniam argentum est corpus metallicum album albedine pura, mundum, durum, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extendibile, ignibile, fusibile. Est itaque albedinis tinctura, & indurat iouem per artificium, & conuertit ad se & commiscetur soli & non frangit, sed in examinatione sine artificio secum non perseverat. Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare et figere secum associatum cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumum acutorum sicut acetis, salis ar. & agrestæ, fit celestius color mirabilis. & est nobile corpus: sed diminutum a nobilitate auri, & inuenitur eius minera determinata, & aliquotiens habet confusam mineram cum alijs corporibus. & illud non est sic nobile. Calcinatur autem similiter & soluitur labore magno cum nulla vtilitate.

calcinat & sine vtilitate

SERMO IN SATVRNO.

Caput.

xxxv.

D

E PLVMBIO similiter tradamus capitulum: & dicamus quoniam plumbum est corpus metallicum, liquidum, terreum, ponderosum, multum, parua particula albedine, cum liquiditate multa, cinerium & cinerium refugiens molle, facile omni sua dimen-

LIBER

sione partia cōpressione extendibile & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quoniam sunt duræ cervicis omni ratione vacui, nullam veritatem cōicere volentes, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt. sed de eis secundum sensum iudicantes. quoniam vident illud ponderosum & mutum & non putrescere, credunt illi multum approximari. sed hoc totum quoque est erroneum; & latius a nobis in sequenti negotio approbatur aperte. Plumbum quoque multum habet de substantia terrea, ideo lauatur. & in stagnum per lavacrum vertitur. Per hoc ergo patet stagnum magis perfectioni assimilari. Et plumbum similiter adurit & fit minium; & ponitur super vapores aceti & fit cerusa. Et licet non multum perfectioni, approximet: ex eo tamen per nostrum artificium de facili argentum formamus, & non servat pondus proprium in transmutatione, sed mutatur in novum pondus. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam plumbum argenti examen in cinericio, cuius causas dicemus.

SERMO IN IOVE.

Caput. xxxvi.

7

IOVIS ERGO traditione non omissa significamus filijs doctrine quod est corpus metallicum album non pure liuidum, & sonans parum: terreatate pauca participans: stridorem: molliciem: liquefactionem sine ignitione: velocitatem in radice possidens: cinerium et cimentum non expectans: sub malleo extendibile. Est ergo iupiter inter diminuta a perfectione corpora magis perfectio in radice suæ naturæ affinis, soli, scilicet & lunæ. Lunæ magis: soli vero minus. Hoc utique in sequenti lucis de narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscepit: ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamen ei, quia omne corpus frangit, præter saturnum, & purissimum solem. Et iupiter multum soli & lunæ adheret: & ideo ab eis per examina non de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis: & splendet in eo fulgore inestimabili: & pondus acquirit in magisterio huius artis. Induratur vero & mundatur facilius quam saturnus.

Et qui sciuerit eius vitium fractionis auferre: subito ex eius proficuo
pfrui letabitur. Cōuenit enī soli & lunę nec separabitur ab eis semp.

SERMO DE VENERE.

Capit.

xxxviij.

DE VENERE vero sermo noster sic ad pre
sens. Et est corpus metallicum liuidum rube
dine fusca participans, ignibile, fusibile, sub
malleo extendibile; cineritium & cemetum re
fugiens. Venus utiq; (vt narratū est) in pro
fundo suę substantię colorem & essentiā auri
protendit, malleatur vero & ignitur vt argen
tum & aurū. Ideoq; secretum ex ea assumas:

quia est medium solis & lunę, & facile ad vtrunq; conuertere natu
ram illius accidit; & est bonę cōuersionis & pauci laboris. Conuenit
cum turcia vehementer. & illā citinat citrinitate bona, vt ex hoc profi
cium elicias. Excusamur utiq; per eā a laboribus indurationis &
ignitionis illius. Assumas igitur eam pre ceteris imperfectis in opere
minori et medio; in maiori vero minime. In hoc tamē a ioue vitium
habet: quoniam liuescit de facili. & infectionem ex acribus & acutis
fusscipit. & eradicare illud non est facile artificium; imo profundū.

SERMO IN MARTE.

Caput.

xxxviij.

MARTIS vero narratio & secretum illius to
tum est ex opere naturę, quoniam est corpus
metallicum liuidum multum; parum vero ru
bēū; albedine nō pura participās: durū igni
bile nō fusibile fusione recta; sub malleo extē
sibile; & multū sonans. Est autem mars dure
tractationis, propter impotentiam suę fusio
nis. qui si sine medicina, illius naturam imi

tante fundatur, coniungitur soli & lunę & non separatur per examē,
sine magna industria. sed si preparatur, coniungitur, & nō separatur
per aliquod artificium, si eius natura fixationis nō imutetur ab eo, so
la remota immundicie illius. Est ergo tinctura rubedinis de facili; al
bedinis vero difficiliter. Et cum coniungitur non alteratum; non
immutans, est colorem commixti: sed augens illud in quantitate.

♀

serbia

*venus non est superio
in maiori opere.*

♂

LIBER

*in marm. 26. nichil
calosa metalli transfor-
matur. in Ouel 6*

deinde 4.

deinde 5

difficile 8

regula generalis

Inter omnia igitur corpora iupiter in splendidius & lucidius, fulgi-
dius & perfectius solare & lunare transformatur corpus. Sed in eo
est opus facilis tractationis, & longi laboris. Post illum vero venus
minus perfecte mutationis eligitur, difficilioris tractationis, breuior
ris vero a ioue laboris. Saturnus vero post venerem perfectionem in
transmutatione ab illa diminutam habet, facilis actus tractationis,
longissimi vero laboris, Mars vero inter cetera minime perfectionis
in transmutatione consistit, tractationis utique difficillime, & laboris
longissimi. Quæcunque igitur a velocitate liquefactionis corpora res
motiora sunt, difficilioris inveniuntur in transmutationis opere tra-
ctationis. Et sunt huiusmodi venus et mars, quæ vero magis, magis
& quæ maxime, maxime. Quæcunque vero maioris liuiditatis & in-
fectionis in terra sunt participantia; & hæc laboris maioris inueni-
untur, & minoris perfectionis. Quæcunque autem perfectionum di-
uersitates paulo prius a nobis determinate in minoris & medijs ope-
ris artificio reperte sunt, in maiori, vero vnus perfectionis sunt oia;
non autem vnus tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere,
& quæ tractationis facilitas et difficultas, & quæ breuitas laboris, &
longitudo in radice innata corporum inuenta sunt. Iam ergo prin-
cipia naturalia tractatione vera, quæ est ex intentione naturæ ipsorum
corporum adscripsimus; & ipsorum corporum similiter determina-
tos sermones in singulis capitulis veraciter exposuimus; & secundum
sententiam eorum, qui intima naturæ videre potuerunt, & secundum
nostram, qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc vero secun-
dum quod inuenimus, expedit huius artis defectum supplere, & principia omnia
huius magisterij tradere in nostri vltimi sermonis parte, & perfectio-
nem quam vidimus secundum eius exigentiam cum causis suis monstrare.

LIBER SECVNDVS DE PRINCIPIIS

huius magisterij & perfectione eiusdem. Caput. xxxix.

VNT DVO quæ determinanda sunt.
Principia. scilicet huius magisterij; & perfectio
eiusdem. Sunt itaque huius artis principia
modi operationum ipsius; quibus applica-
tur artifex ad hoc magisterium. Qui quidem
ad se inuicem sunt diuersi. Est enim vnus mo-
dus sublimatio; & descensio alter. & vnus
etiam distillatio; & vnus ex modis est calcinatio

*operationes quæ sunt
in mæ philosophia*

& alius solutio : & alius coagulatio. Septimus modus vero fixio. Octauus vero eratio. De quibus singulis singulam narrationem faciemus. Perfectio consistit ex consideratione rerum, quibus peruenitur ad eam; & ex conditione rerum iuuantium; & ex consideratione ipsius rei quæ ultimo perficitur; & ex qua cognoscitur: si in perfectione fuerit magisterium: vel non. Consideratio eorum quibus peruenitur ad operis cōplementum: est consideratio substantiæ manifeste, & colorum manifestorū: & ponderis in vnoquoq; corporū mutandorum; & quæ non mutanda sunt ex radice suæ naturæ absq; illo artificio: & consideratio illorū similiter in radice sua cum artificio: & consideratio principiorū corporum secundū suum profundū occultum & manifestum, secundum naturā suam, sine artificio: & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifesti, cum artificio, & sine; nesciretur quod superfluum in eis, & quod diminutum: qua ratione necesse foret, nos nuncq; ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Consideratio aut rerum iuuantium perfectio nem est consideratio naturarū illarum rerū, quæ corporibus sine artificio videmus adherere & mutationem facere. Et sunt Marchesita, Magnesia, Turia, Antimonium, & lapis lazuli; & consideratio eorū quæ sine adherentia corpora mundificant: & sunt. s. sal & alumina, nitra & boracia, & quæ suæ naturæ sunt; & quæ consideratio vitrefactionis mundantis per consimilem naturam;

consideratio substantiæ colorum manifestorū ponderis naturæ

Iuuantia

SERMO GENERALIS IN PERfectione magisterij. Caput. xl.

CONSIDERATIO vero rei quæ perficitur: est cōsideratio electionis puræ substantiæ ar. vi. & est materia, quæ ex materia illius assumpsit originem: & ex illa creata est. Non est autem ista materia ar. vi. in natura sua; nec in tota sui substantia: sed est pars illius, non est autem nunc, sed cum lapis noviter factus est, ipse enim illustrat & ab aduisione conseruat quod perfectionis significatio est.

Perfectione

& ab electione illius non est ab aduisione conseruat alia nichil

D

LIBER

SERMO GENERALIS IN CONSIDERATIONE EXAMINIS PERFECTIONIS MAGISTERII: & PRINCIPII MAGISTERII: & PERFECTIONE EIVSDEM. Caput. xli.

CONSIDERATIO vero rei ex qua cognoscitur utrum magisterium in perfectione sit, vel non: est consideratio cinerum: cimenti ignitionis, expositionis super vapores acutorum, extinctionis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis ar. vi. Hæc autem omnia narrabimus cum causis suis, & cum experientis facilibus, quibus poteris manifeste cognoscere, sermones non errasse nostros. Et hæc experientia erunt tibi penitus nota.

SERMO GENERALIS IN SUBLIMATIONE. Caput. xlii.

SUBLIMATIO

CONSEQUENTES igitur nostrum propositum, dicimus de sublimatione. Et fuit causa intentionis eius, quia non inuenerunt antiqui nostri, nec nos, nec qui post nos erunt, aliquid, quod videretur corporibus, nisi spiritus solos, vel aliquod, quod naturam corporis vel spiritus in se contineret. & hos proiectos suos per corpora sine illorum mundatione, viderunt, vel non perfectos colores dare, vel ex toto corrumpere, adurere, denigrare, & defecare. Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirituum. Quidam enim sunt adurentes, ut sulphur, & arsenicum, & marchalita. & hi quidem corrumpunt ex toto. Alij vero non adurunt, ut omne genus tutiæ. & hi quidem imperfectos colores dant. & illud ideo, quoniam que adurunt, etiam denigrant, & fedant. Duplici de causa hæc faciunt. Vna, quia vinctuositas adustiva sulphuris (de cuius proprietate est, de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per consequens denigrare) ab eis non est ablata. Altera vero causa est terreatas, quæ ab eis si militer ablata non fuit. In his autem in quibus non datur perfectus color, est causa terreatas, liuidum faciens eam. Potest etiam adustio liuidum creare colorem, ideoque ingenati fuimus hos mundare ab vinctuositate (videlicet adurentem eam habentes,) & a terreata superfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium potuimus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim eum eleuat,

adurentes
et levis spiritus

subtiliores partes semper eleuat, ergo dimittit grossiores. ex hoc patet per sublimationem spiritus a terreatate mundari. quæ & ingressi onem impediēbat & colorem immundum dabat. Experientia vero notum tibi facit satis per visum tuum illos ab ea absolutos esse. ^{exaltatione} ^{id est} ^{toti materiae magis} vis des enim eos splendidiore & magis peruios. & eos facilius corporum densitatem subintrare & penetrare & non sedum, vt prius facere. Quod vero per sublimationem adustio remoueat; patet experimento. quoniam arsenicum quod prius ante sui sublimationem im-
 pium erat ad adustionē: post eius sublimationē inflammari se non permittit: sed solummodo sine inflammatione recedit. & hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia ergo in nullis alijs q̃ in spiritibus vidimus adherētiam ad corpora cum alteratione; per nulla ergo fuimus ab eis excusati: quin necessarium fuerit, illos præparasse, cum mundatione illorum: quæ est per sublimationem. ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totum sine diminutione: & ipsius essentiam. ^{causam.}

SERMO PARTICVLARIS IN

sublimatione sulphuris & arsenici.

Caput.

xliij.

ICIMVS igitur. Sublimatio est rei sicce per ignem eleuatio, cum ad herentia sui vasis. Sublimatio vero diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum. Quædā enim fit cum ignitione: quædam vero cum ^{igne} mediocritate: quædam vero cū igne remisso. Si igitur sublimetur arsenicum vel sulphur: necesse est illa per demissum ignem sublimari.

quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas vniformiter grossis: ascenderet vtiq; illorum tota substantia sine purificatione aliqua, imo denigrata & etiā combusta. Vt igitur separet quis immundam terream substantiam: necesse est ingenia duorum inuenire generum: proportionem. s. ignis: & mundificationem cum cōmixtione fecum. quoniam cōmixtio cum fecibus, partes comprehendit grossas: et tenet illas in aludel fundo depressas: nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est artificem triplicem ignis gradum sublimationi applicare. Vnum proportionare taliter, q̃ per eū ascendant alterata

D ij

Exemplum
& 4Sublimatio
definitio
per Lull
breuiat

A & D

Gradus ignis
sublimationis

LIBER

tantum & mundiora donec per hoc manifeste viderit ipsa mundari
 a terrea feculentia. Alter vero gradus est: vt quod in fecibus reman-
 sit de pura illorū essentia: sublimetur cum maiori expressione ignis:
 videlicet cum ignitione aludel & ipsarum fecum: quam videre pote-
 rit oculis suis. Tercius vero gradus est: vt administretur ignis debi-
 lissimus sine fecibus ei quod sublimatum a fecibus: & quod iam de
 puratum est: q̄ vix aliquid de illo ascendat: & quod ascendet de illo
 sit res subtilissima: quæ huic operi nihil valet. quoniam illa est res,
 mediante qua adustio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimatio
 nis intentio hæc: vt remota terretate illius per ignis administrationem
 debitā: & abiecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte,
 quæ adustionem cum corruptione adducit, relinquatur nobis pars
 illa, quæ in equalitate consistit: quæ simplicem fusionem super ignē
 facit, sine adustione aliqua ea, de igne fugiente sine inflammatione
 illius. Quod vero subtilissimum sit adustiuum: manifestissimis ar-
 guitionibus probatur. quoniam ignis ad suam conuertit naturam
 vnumquodq; eorum quod magis affine illi est. quia ex vnaquaq;
 re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile: & adhuc magis
 affine est, quod subtilius est. Ergo & magis affine subtilissimū est,
 ab experientia similiter: quoniam sulphur vel arsenicum non subli-
 matum velocissime inflammatur. Sulphur vero facilius. Sublima-
 tum vero directe non inflammatur: sed volat & extenuatur sine in-
 flammatione: præcedente tamen fusione. His itaq; patet sermonem
 nostrum veridicum esse. Probatio vero administrationis fecum,
 cum proportionē sua est: vt eligatur materia illa, cum qua plus con-
 ueniant spiritus sublimandi, & cui permisceantur profundius. quo-
 niam illa cui magis vniuntur, potentior est in retentione fecum sub-
 limandorum, q̄ cui non. huius rationabilis satis est manifesta pro-
 batio. Probatio vero q̄ necessaria sit fecum administratio, est: quia
 si non coniungerentur sulphur vel arsenicum sublimandum, cum
 fecē de aliqua re fixa: tunc necesse esset cum tota sui substantia ascen-
 dere, non mundata. Experientia vero sciunt: nos verum dicere, qui
 in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero, q̄ necessaria sit
 talium fecum administratio quibus sublimanda conueniant & vni-
 antur in profundo suo. quoniam si feces non permiscerentur per
 minima: tunc idem contingeret, sicut si fecē non haberent. s. vt ascen-

de mlp
 p. 100

deret tota illorum essentia sine mundatione aliqua sicut ascendunt sine fecibus cum tota substantia. ergo & similiter a fecibus sublimata quibus non vniuntur, ascendere necesse est. Experientia scit, verū hoc esse, qui hoc vidit & nouit. quoniam cum sublimatur a re extranea a corporū natura sublimauit in uanū. ut nullo modo depurata post ascensionem illorū inueniret. Si vero cum calce alicuius corporum sublimauit: tunc bene sublimauit, & perfecte mundare potuit, cum facilitate. Est ergo intentio fecum, ut administrantur de calcebus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio, cum rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quod locū illorum possit obtinere. Non autē dicimus sublimationem impossibilem sine calcebus corporum, sed eam difficillimam & longissimis laboribus & protelationibus, usq; in desperationem. Sed in hoc tantum bonitatis habet, quoniam quod sublimatur absq; fecibus, vel sine corporum calcebus, est quantitatis multę. quod vero cum fecibus, minoris. Adhuc vero & quod cum corporum calcebus, minime est quantitas, sed facillimi, & laboris breuissimi. Illud vero quod plus nos excusat a fecibus de corporibus, est omne genus salis præparati, & huius consimilium in natura, et est nobis cum eis sublimatio multę quantitatis etiam possibilis, quia facilis fit ab eis sublimandarum fecum separatio per salum solutionem, quod in nullis alijs rebus esse contingit. Proportio vero fecū est, ut quantitas fecum quantitati sublimandorum æquetur. In hoc enim etiam rudis artifex errare non poterit, mediocrem vero artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum ex fecibus, sufficiens esse contingit. & in hoc errare non debet. Exercitato vero & maxime experto, minima illarum pars sufficit. Quanto enim minores fecum sunt quantitates, tanto & maioris exuberantię sublimationem necesse est esse, dummodo & secundum diuersitatem subtractionis fecum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, parus ad perfectionem ignis elicitur, in magna magnus, in maiori maior. Sed quoniam non est res ignis, quę mensurari possit, ideo contingit in illo errare sepius, cum quis exercitatus non est, tam ex diuersitate fornacum & lignorum adurentium, q̃ & similiter vasorum & capacitatis illorum. De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem adducimus regulam. Quoniā imprimis expedit

D in

Regula
communis

cum paruitate ignis, solam aequitatem ex sublimandis exprimere: quā remota si quod ascendit per illum: tunc in principio hic non augetur ignis: ut per debilissimum ignem subtilissima pars tollatur, & seorsum ponatur: quæ est causa adustionis. Cum autem iam nihil vel modice ascenderit (quod experiri poteris cum intromissione bombæ liciñ in superius foramen aludel) vigoretur ignis sub eo, & qualiter vigor debeat esse ignis: tibi experientia liciñ ostendet. Si enim parum de sublimando vel mundum exierit: adhuc parvus erit ignis, augeatur igitur. Si vero multum & immundum, tunc superfluus est. subtrahatur igitur. Si vero mundum & multum, proportio iam inuenta est. Immundum vel mundum per extractionem liciñ, quod in foramen aludel positum est, secundum enim quā quantitatem mundiciam vel inmundiciam ex sublimando respexerit artifex adheisse liciño, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario, proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inueniet, sine fallacia. Melior vero modus secum est, ut sumantur ferri squame, vel gris combusti. Et hæc quidem propter priuationem multæ humiditatis, de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & secum vniunt. huius autem veritatem scit exercitatus solus.

SERMO SVBLIMATIONIS ET RECTIFICATIONIS sulphuris & arsenici. Caput, xliij.

EXPEDIT ergo rectificare artificem nos in quibus contingit omnibus errare ignoranter in horum duorum spirituum sublimatione. Narremus igitur primo, quod si multas feces posuerit: tunc si non augmentauerit ignem proportionalem: nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat: iam sibi sufficienter narratum est. Et si paucam secum quantitatem: vel non ex corporum calce posuerit: tunc et si illius proportionem non inuenit: ascendet sublimandum cum tota substantia. Et huius tradidi similiter inuentionem sufficientem. Ex fornice vero & similiter contingit errare. Nam magna fornix magnum dat ignem, paruum vero parua: si ligna & foramina auricularum eis proportionantur. Si igitur posuerit multam rei ad sublimandum

gula cor
min
e

multo ignis in
mea degeneratione
optulit ignem
qui dicitur debere esse
perpetuum & semper
non equalis

experientia secum
est periculum

si ignis fuerit bonus
non vero multus
namque sublimatio
est et ideo non
nunquam perfecta

in naces

quantitatem in paruam fornacem: ignem eleuationis sufficientem non poteris exhibere. Si vero paucam quantitatem in magnam fornacem: sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter vero spissa fornax conculcatum & fortem dat ignem: tenuis vero rarum & debilem: in quibus similiter errare contingit. Similiter vero & cum spaciolis auriculis furnus & clarū & magnum dat ignē: cum strictis vero debilem. Item etiam si maior fuerit valis in coaptatione ad furnum distantia a spondilibus eius: magnum dabit ignem. si vero minor: minorem. In quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum est: vt furnus scilicet construatur secundum intensionem ignis quam querit: spissus scilicet. cum liberis auriculis, cum distantia valis aludel multa a spondilibus furni: si magnum querit ignem. Si vero mediocrem: mediocrem in his omnibus inueniat proportionē, si vero debilem proportionem in his eidem inueniat. Et has proportionēs omnes docebimus te inuenire cum proportionē vera & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem eleuare: tunc vas aludel tante capacitatis inuenias quod illam suscipiat super fundum, ad eleuationem vnus palme. Ad illud coaptēs furnum q̄ suscipiat aludel in medio sui: cum distantia parietum suorum per duos digitos. Et furno facto: facias illi decem auriculas aequedistantes proportionē vna, vt vna aequalitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc vero stupite ferro in medio fornacis extransuerso in spondilibus eius fixato: qui a fundo fornacis distet ad extensionem vnus palmecum pollice suo. & ad spissitudinem vnus digiti: super eo firmetur vas aludel: & circumliniatur ad furnum. Cuius formam presens demonstrat descriptio. Tunc vero si bene & libere se expediuerit de fumosis & flamma libere per totum furnum transierit in circuitu aludel, tunc bene proportionatum est. si vero non, non. Et tunc dilata eius auriculas. & si emendantur: bene quidem. si vero non: tunc necessario relinquitur, q̄ distantia aludel a parietibus parua est. radantur ergo parietes, & ampliatur distantia: & postea tempretur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura spondilium, quousq̄ libere se absoluat a fumo: & flamma in circuitu aludel sit lucida: & libere per auriculas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni:

*Furnus
Aludel
figuratus
in fronte
huius operis
87. fol. 1.*

ignis flammatus

LIBER

planum in
2do T. cap. xlvij.

Fingatur ergo concha vitrea rotunda : cuius fundus sit parue curvitatís: et in medio spondiliũ eius formetur zona vitrea circundans eam, & super illam zonam fundetur paries rotundus equedistans a compto pariete ad grossitudinem cooperculi ipsius conche: ita q̃ in distantia hac cadat paries coopertorij large sine pressura. Altitudo vero huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conche: aut parum plus; aut parum minus. Formentur vero duo coopertoria ad mensuram huius concavitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo sit æqualis: & sit vnus spannẽ. & figura eorum figura vna. s. pyramidalis. in quorum capitibus duo equalia sint foramina vnum. s. in vno: alterum in altero. in quibus ambobus possit cadere maior gallinẽ pẽna: vt hic & paulo post clarius cernere licebit. Est ergo conche vasis intentio: vt possit mouveri secũdum artificis voluntatem coopertorium illius. & q̃ iunctura sit ingeniosa: per quam sine luratione aliqua non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniari, nõ exeat se ab hoc per nostram traditionẽ. Et est specialis intentio super hoc. s. vt concha inferior cũ spondilibus suis vsq̃ ad medium subintret coopertoriũ suum. Cum enim fumorum sit ascendere, & nõ descendere: per hoc inuenimus inuentione prima: spiritus non habere ad consumptionem exitum: & per hunc præcedens modos salios quos inuentione nostra quesiuimus.

*Nota de Inuentione
fibrarũ*

LIBER

Et hoc experiendo videbunt nos verum estimasse de illo. Intentio vero & una est, ut sepiissime euacuetur aludel caput, ne præ nimia sublimationum multiplicatione in illud, cadant ad illius fundum, & remaneat multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & similiter intentio altera, ut semper seorsum separetur, quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel ascendit in puluerem, ab eo quod fustum & depressum in frustis & apud fundum illius peritum & clarum cum adherencia ad vasis spondilia conscendisse inuenitur. quoniam hoc minus habet de adustione, quæ quod prope foramen reperitur scandisse. hoc autem in superioribus aperta probatur ratione videlicet & experimento. ¶ Probatio vero bonitatis & perfectionis sublimationis est iam dicta. Et est ut inueniatur clara & lucida & non aduratur cum inflammatione. hæc est ergo perfectio intentionum sublimationis sulphuris videlicet & arsenici. Et si non inuenta est sic, reiteretur opus super illa, cum consideratione omnium suarum intentionum, quousque sic inueniatur.

SERMO IN SVBLIMATIONE

mercurij.

Caput. xlv.

VNC VERO tota intentione ar. vi. sublimationem determinemus. Est igitur completa summa illius depuratio terreitatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim a labore eius adustionis remotionis, quoniam tam non habet. Dicimus igitur quoniam ingenium separationis superflue terræ ipsius est, ipsum commiscere rebus cum quibus affinitatem non

habet, & sublimationem eius reiterare ab eis multotiens. Et harum genus est tale, & calx corticum ouorum, & marmoris albi, similiter & vitrum minutissime tritum, & salis omne genus preparatum. Ab istis vero mundatur: sed a rebus habentibus affinitatem cum eo corrumpitur potius: quia sulphureitatem habent omnia talia: quæ ascensum cum eo in sublimatione, ipsum corrumpit. Et in hoc experientiam vides: quia si sublimas illud a stagno vel a plumbo: ipsum post sublimationem infectum conspicias nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non conuenit. Cum quibus conuenit, melior esset: si sulphureitatem non haberent.

luc. p. p. p. n. m. i. s.
n. d. u. r. n. e. m. p. e. s.
p. l. p. e. u. e. t. a. r. g. e. n. t. i. u. m.

MAIO

quid sit.

cap. l. fol. 32

cap. 60

Ideo a calce melior est sublimatio, q̃a rebus omnibus. quoniam illa parum conuenit: & sulphureitatem non habet. Modus vero reuoluciois aqueitatis suæ superflue: est vt quando cōmiscetur calcibus a quibus sublimari debet: iteratur & cōmiscetur illis cum imbibitione, quousq̃ de illo nihil appareat: & postea super ignem lentissimū aqueitas imbibitionis remouetur. qua recedente, & secū ar. vi. aqueitas recedit. sit tamen ignis tam lenis. vt per eum ar. vi. tota substantia non ascendat. Et multiplici igitur reiteratione imbibitionis, cum cōtitione & leni assatione aqueitas illius maior deletur. cuius residuum per sublimationis reiterationē remouetur. & cum videris illud albissimum, preexcellens nitum albedine sua, & (quali mortui) alui del spondilibus adherere: tunc super ipsum reitera sublimationē suam sine fecibus (quoniam adheret pars illius fixa cū fecibus & nunq̃ per ingeniorum genus aliquod ab illis separari posset) aut post illud figas partē illius: & modum fixationis eius in sequentibus narratum tibi expresse trademus. & cum fixeris illam: tunc reitera sublimationē residue partis super eam, vt illa similiter figatur. & serua. quod tentabis super ignem, si fusionem bonam dederit: tunc sufficientē sublimationem ad illud ministrasti. Si vero non adde illi de ar. vi. sublimato partem aliquam: et reitera sublimationem, donec fiat, qd̃ et si lucidū albissimum habuerit colorē et peruium: tunc bene mundasti. si non: non. Igitur ne sis in preparatione illius, quæ per sublimationem fit, negligens. quoniam qualis erit mundatio: talis et perfectio per illud sequitur in protectione illius super vnumquocq̃ imperfectorum corporū: et super ipsum viuum non preparatum. Vnde et quosdam contingit ferrum: quosdam vero contingit plumbū: et quosdam per illud venerem: & quosdam stagnum formare. quod contingit propter purificationis negligentiam, quare doq̃ illius solius: quandoq̃ in sulphuris sibi admixti, & eius comparis. Si igitur directe sublimando mundaueris, & illud perfecteris: erit albedinis ductura firma & perfecta: cui non est par.

SERMO IN SVBLIMATIONE

Marchasita.

Caput. xlii.

VFFICIENTER igitur sublimationis ar. vi. summa intētionis tradita: nūc ad ipsius Marchasitæ sublimationem accedimus. Due attamen sunt illius sublimationes. Prima quidem sine ignitionē

*Calx vel carbonis
vel marmoris*

*quid agendum post
perfectam albedinem*

*T. cap. seq. &
in secunda p.
cap. 52.*

*Vitia quæ erunt
ex minus perfecti
sublimatione*

17

NR

LIBER

perficitur. Alia vero cum ignitione. & illud ideo. Habet enim duplicem substantiam, vnam. s. sulphur purum in natura sua, aliam vero ar. vi. mortificatum. Prima utilis est, sicut sulphur, secunda vero utilis, vt ar. mortificatum, & mediocriter preparatum. Assumamus igitur hanc vltimam: quoniam per illam excusamur a superiore ar. vi. & a labore mortificationis eius. Est igitur totus modus sublimationis illius: vt teratur, & in aludel ponatur: & sublimetur sine ignitione sulphur eius, semper remouendo quod ex illo sublimatur sepius, me propter causam dictam: & augendo ignis vigorem usque ad ignitionem aludel. Et prima sublimatio marchasitæ debet fieri in vase sublimationis quousque sulphur recesserit: & postea in isto successiue & ordinate procedere quousque totum quod in ea de sulphure consistat exierit. Quod probare poteris his manifestis experiencijs. Nam cum totum illius sulphur fuerit eleuatum: videbis album colorem, quod post illud sublimabitur mutatum albissimum: mixto celestino eodem colore albissimo & amano. ¶ Aliter, & quoniam quod erit de sulphuris natura, comburetur, & flammam dabit vt sulphur: quod vero secundo post illud sublimatum fuerit: nec inflammabitur: nec proprietates sulphuris ostendet aliquas: sed viui argenti mortificati in sublimationis reiteratione.

Illud ergo colligamus per suum sublimationis modum: qui est: vt fiat vas terreum solidissimum & bene coctum ad longitudinem medietatis staturæ virilis. ad latitudinem vero per quam manus subintrare possit. & fiat fundus eius qui separari & coniungi possit ad similitudinem vnius plani parapsidis vnius usque profunde multum. Et mensuretur ab orificio illius vasis usque prope fundum ad mensuram longitudinis vnius manus cum digitis suis. Et de illo loco usque ad caput eius vitrificetur interius vas vitrificatione spissa multum. Et super caput illius

ponatur alembicus cū lato naso . in tali enim vasæ sublimetur illud .
 Coniungatur igitur fundus in vasē suo per lutum firmę tenacitatis .
 & super ipsum fundum spargatur marchesita . & super caput vasis
 alembicus lati nasi . & ponatur in furnum : de cuius proprietate sit,
 fortem ignitionem dare, fusionis . s. argenti vel veneris, si artifex in-
 diguerit (quæ posuimus in summa nostri operis, vbi diuersitates
 omnium instrumentorum narrabimus tibi sufficienter) & caput fur-
 ni circundans cum rotā habente foramen in medio sui ad magnitu-
 dinem vasis , per quod illud vas intrare possit . Et luta iuncturas in
 circuitu vasis & furni, ne ignis exiens impediat te, & sublimatiōis ad-
 herentiam, relictis tantū quatuor fenestris paruis in rotā: quæ clau-
 di & aperiri possint : per quas mittantur carbonēs in furnum . & in
 lateribus fornacis similiter aliæ quatuor sub illis intermedijs , per
 quas & similiter carbonēs mittantur . & sex vel octo forāminibus ad
 magnitudinē digiti minoris : quæ hunc claudantur, vt per illa fur-
 nus a fumositatibus se libere possit expedire . Et sint foramina illa in

Furnus

LIBER

iunctura furni cum rota sua. Furnus vero magnę ignitionis est. Cu-
 tus spondilia sint ad altitudinem cubitorū duorum. In medio sit ro-
 ta, minutissimis & spissimis perforata foraminibus cum luto fortis-
 ter annexa. Capita foraminum superius sint stricta; inferius vero la-
 ta: vt cinis vel carbonēs possint liberius ex illis cadere; & relinquat ipsa
 conuincue ad susceptionem aeris liberius aperta. Nam aeris libera &
 multa suscepio per inferiora foramina, est causa vna magnę ignito-
 ris per furnum. exerciteris ergo in eo; & ipsum inuenies. Causa ve-
 ro longitudinis vasis est: vt extra ignem multa quantitas eius exten-
 datur & infrigidetur: vt furni sublimationis locum refrigerij inueni-
 ant, & adherant; & non inueniant viā fuge & suę exterminationis.
 Hoc aut nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludel: nihil ex
 sublimato inuenit. quoniā propter breuitatem aludel æqualis fuit
 per totū ipsum ignis. Ideoq; semper in furni substantiā conuersum
 sublimandum, stetit, & non aliter adhesit: sed successiue per poros va-
 sis euauit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui par-
 tem in loco sui refrigerij extenditur. Causa vero vitrificationis vasis
 est: ne furni ascendentes in loco suę ascensionis, porosum inueniant
 aludel parietem; & per illū penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo
 locus ascensionis illorū: vt referetur illis via fuge. fundus vero aludel
 non: quoniā ipsius fundus in igne consistit: qui vitrificationem ipsi-
 us funderet. qua fusa & fundus eius; et similiter sublimandum fun-
 deret, & vitrum fieret. Est enim vitri proprietās, omnia vincere, & ad
 se conuertere. His igitur omnibus consideratis cum causis corū: fiat
 ignis sub aludel quousq; certificatus fueris experientia veridica: il-
 lud totū ascendisse. Est autem experientia, in tromissio baculi terrei
 bene cocti, habentis foramē paruum in capite suo, vsq; ad medium
 eius veniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem a qua
 fit sublimatio. Et si foramini aliquid adheuerit ex sublimando, non
 est totum sublimatū. si vero non; sublimatum est. Et hac eadem expe-
 ritatione in sublimandis certificari poteris omnibus. Descriptio ve-
 ro vasis aludel sublimationis marchasitæ vltimæ; & cum fornace, &
 baculo suę experientiæ hæc est.

SERMO IN SVBLIMATIONE

magnesiæ & rutia.

Caput. xlvij.

SUBLIMATIONIS vero magnesiæ & tutiæ est eadem intentio cum intentione vltimę marchasitiæ sublimationis. Nō enim possunt hæc omnia sine ignitione sublimari. ideoq; omnia vnā intentionem habent cum causis eisdem & experientijs eisdem: & habent vnum ordinē generalem. quoniam sine fecibus sublimari debent, quacūq; sub

Magnesiæ
&
Tutiæ

limari cum ignitione necesse contigerit: quoniam in seipsis feces habent sufficientes: imo superfluas. & huius signū est difficultas suæ sublimationis. Sublimantur etiā similiter omnia corpora a perfectione diminuta hoc eodem ordine: & nō cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus q̃ in magnesiā marchasitiā et tutiā. Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationibus suis: nisi q̃ quædā indigent admixtione rei subleuantis ea, quædā vero nō, vt facilius fiat eorū eleuatio. Sed vna tantū specialis in corporū cōsideratiōe sublimatiōe experiētia repta est bona: videlicet vt in fundo aludel nō sit multa corporis sublimandi quantitas, quoniā multitudo sublimationem impedit. & planities sit in fundo aludel sublimationis: & non concauitas: vt possit æqualiter & tenuiter super fundū sparsum corpus æqualiter et multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora vero indigentia admixtione rei eleuantis, sunt. s. venus & mars: propter suæ fusionis tarditatem. Venus itaq; tutiā: Mars vero arsenico. & cum his eleuantur de facili: quoniam cum eis maxime conueniunt. Fiat igitur post illorū cōsiderationem sublimatio, vt in tutiā & sibi similibus in sublimatione. & disponetur eorū sublimatio hoc eodem ordine cum causis suis & experientijs.

ignis sublimandi
corpora fortiter
esse debet ignis
sublimandi tutiā
sibi

aludel quali

Aludel
in f

♀ & ♂
♂ & ♀

SERMO IN DESCENSIONE.

Caput. xlvij.

NARRATIS itaq; sublimationis intentionibus cū causis suis omnibus: restat nos descensionis modum monstrare, cum causis suis similiter & suo ordine determinato & completo. Fuit ergo inuentio huius causa illius triplex. s. vt cum materia aliqua inclusa est in illo vase quod vocatur descensorium vel thimias: post fus-

Vas Thimias

E ij

LIBER

sionem eius descendat per foramen illius. & per eius descensionem
 simus certi, fusionem suscepisse. Alia: vt corpora a combustione pre-
 seruentur post reductionem a calcibus eorum. Nam cum a calcibus
 corpora debilia attentamus reducere: non omnem illorum partem
 tempore vno reducere possumus. Si igitur pars illa quæ primo in
 corpus reducta est, reductionem totius expectaret; per ignem euane-
 sceret maior illius quantitas. Necesse igitur fuit ingeniari: vt cum
 statim reducta est pars, ab igne deponatur. Hoc autem per descen-
 sorium fit. Est & tertia causa inuentionis illius, corporum depura-
 tio ab omni re extranea. Descendit enim corpus fustum mundum:
 & omnem rem extraneam in concavitate illius dimittit. His itaq; tri-
 bus necessitatibus inuenta descensione, determinetur modus illius
 cum instrumento suo prius notificato cum causis suis. Dicimus
 igitur qd forma eius est quod fundus illius sit acutus & parietes illi-
 us sine scopulo æqualiter sint determinantes in fundi acuitatem vt
 possit vnumquodq; fusibilibus libere sine adheretia ad fundi illi-
 us foramen descendere, & cooperitorium eius si necesse sit ad simili-
 tudinem plane parapsidis, & bene conueniant illi, & sint de bona &
 firma terra, & non de facili per ignis pressuram fundente. Mittatur
 igitur res, cuius intentionis sit descendere in illud super baculos ro-
 tundos ex terra factos, vt magis fundo superiori approximetur, &
 cooperiatur cū eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus po-
 natur, et super ipsum suffletur, quousq; tota res descendat in vas sibi
 suppositum. Potest tamen si res fuerit difficilis fusionis poni super
 tabulam planā, vel parue cōcauitatis a qua possit de facili descendere
 cum inclinatione capitis descensorij si fusa fuerit. Purificantur enim
 per hoc corpora. Sed per pastillū melius purificantur, cuius modus
 purificationis est idem cū modo purificationis descensorij. Et ideo
 per illum excusamur ab eo. Tenet enim feces corporū vt descensorij,
 & melius: & ideo narramus modum illius. Dicimus igitur quoniā
 accepimus corpus de cuius intentione est mundari, & illud in grana
 minutissima vel limaturam, vel in calcem, quod perfectius est, redigi-
 mus, & ei commiscemus calcem aliq; de cuius intentione nō sit fun-
 di, & post illud fundamus. Inuenimus enī per illud corpora munda-
 ri multa iteratione, sed non mundificatione perfecta, quā perfecti-
 onem scimus esse, sed mundificatione vtili vt medicina suscepta per-
 fectionis melius & perfectius per eam transformantur corpora. Est

nota Vasis
 descensorij.

Illud
 de p. 64
 in barbas.

enim administratio precedens causam. omnē enim administratio-
nem sufficienter in sequentibus tibi narrabimus. Nunc vero descen-
sionem ponamus descriptionem. Conueniens est igitur vt sequentes
propositum nostrum sermonē de distillatione tradamus cum causis
suis. Est igitur distillatio vaporum aqueorū in suo vase eleuatio. Di-
uersificatur vtiq; distillatio. Nam quædam est per ignem: quædā
vero sine igne. Quæ vero per ignem fit, duorū generum inuenitur.
Quædam est per eleuationē in alembicū: quædam p descensum chi-
micū: quæ mediāte oleum ex vegetabilibus elicit. Causa quare inuenta
sit distillatio, & causa generalis inuentionis eius licet distillationis est
purificatio liquorosi a fecæ suæ turbulentæ & conseruatio illius a
putrefactione. Videmus enim rem distillatam quocunq; distillatio-
nis genere puriorem effici, & melius a putrefactione custodiri. Cau-
sa vero specialis inuentionis illius quæ per ascensum fit in alembico
est inquisitio aque puræ sine terra, cuius experiētia est, q̃ vides aquā
bis distillatam nullā fecem habere. Causa inuentionis aque puræ fu-
it imbibitio puluerum medicinarū mundarum: vt si quando. s. in-
digemus imbibitione: aquā puram habeamus: quæ fecem post ipsi-
us resolutionem non dimitat, quæ fecem medicinæ nostræ, & spiritus
mundati possint infici & corrumpi. Causa vero inuentionis eius, quæ
per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quia per ascen-
sum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat, et huius-
modi inquisitio fuit. s. vt color eius, qui cum substantia sua permis-
ctus est, habeatur. Hic enim iuuare potest in casu. Distillationis ve-
ro quæ per filtrū sine ignitione perficitur causa inuentionis, fuit aquæ
sola serenitas. Dicamus omnium distillationū modos, cum causis su-
is. Eius itaq; quæ per ascensum fit, est duplex modus. Aliā enim fi-
ctili olla cineribus plena perficitur. Aliā enim cum aqua in vase suo
cum graminibus vel lanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita vel
distillatorius alembic⁹ rumpatur anteq; ad perfectionem deducitur.
Ea vero quæ cum cineribus maiore, & fortiori & acutiori perfici-
tur igne. quæ autē cum aqua, mansueto miscibili & æquali. Aqua
enim acuitatem ignitionis non suscipit: quemadmodū cineres. Ideo
per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terreas partes ele-
uari contingit. Cum ea vero quæ cum aqua, subtiliores & sine colo-
re & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes. Magis subti-
lior ergo sit separatio per eam quæ aqua perficitur, q̃ per eam quæ

DISTILLATIO

ob Aqua
habere

N. 1. Ad imbi-
bitio-
puluer

Descensu
ob oleū p
& colore

Per Filtrū
ob serenitatem
aquæ

Ascensu

E iij

LIBER

cineribus elicitur. Experientia hoc notit verum esse: qui cū distillasset oleum per cineres, oleum vix alteratū suscepit in recipientem. Volens vero partes eius separare: ad id necessitate peruenit: vt contingeret per aquam distillare. & tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementales: vt albissimam & serenissimā aquam ex rubicundissimo extraxisset oleo, remanente in fundo alem. totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei vegetabilis, & eius quæ ex vegetabili possit in esse, & omnis rei cōsimilis, ad omnium determinatā elementorum separationē peruenire necesse est. Per eam vero quæ per descensum, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest. scilicet vegetabilium omnium, & eorum cōsimilium. Per eam vero quæ per filtrum ad cuiuslibet liquorosi serenitatem perueniri potest. Hæc autem omnia minime scientibus sunt manifesta & nota, qui vero hæc ignorat; nihil ex hoc nouit magisterio. Exerctetur igitur & de facili ea inuestigabit. Dispositio igitur eius quæ per cineres fit, est; vt sumatur olla fortis ex terra, et coaptetur in furno

præfato cum eadem distantia a furni spondilibus, per eandem inuestigationē, & similibus auriculis, super cuius fundum ponatur cineres cribellati ad digiti spissitudinem: & super ipsos cineres ponatur vas distillationis: & cooperiatur in circuitu eius cum eisdē, vsq; prope collum alembici: postea vero infundatur in illud res, de cuius intentione fit, sic distillari. Vltimo vero cooperiatur illud cum alembico: cuius collum supercipit collum cucurbitæ inferioris intra se, vsq; ad curuitatem cannalis ipsius alembici: ne viam fuge inueniat distillandum. & postea lutetur alembicus cum cucurbita sua: & firmetur eorum

lunctura: & supponatur ignis quousq; distillet. Alembicus vero & eius cucurbita de vitro sint. Ignis vero illius augeatur ei secundum exigentiam distillationis quousq; videatur totū distillandum, cum magna ignis expressione distillatum esse. Secunde vero intentionis sublimationis dispositio, quæ per aquam fit: est similis huic in vase & alembico. Differt autem ab ea in hoc: q; sumitur in hac olla ferrea vel enea, & coaptatur ad furnū, vt dictum est. postea super fundum illius olle stratum de graminibus, vel lana, vel re consimili construat, ad spissitudinem trium digitorum: ne cucurbita frangatur. & eisdem graminibus, vel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita vsq; prope collum alembici. & super ipsa stramina virgæ subtiles superspargantur. & super virgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam & alembicum & ipsa stramina deprimant. & depressa firmiter & stabiliter teneant super olle fundum ne natent leuigata per ipsam aquam: & sit leuigatio hæc, causa fracturæ vasis, & distillandæ rei perditio, postea vero inter stramina fundatur aqua, vsq; ad olle plenitudinem: & supponatur ignis, quousq; distilletur totum.

*Per aquam
nobis*

¶ Dispositio vero eius quæ per descensum fit, est: vt fiat descensum vitreum, cum coopertorio eius: & luteretur vtrunq; & intromittatur quod sic distillari quis intendit. & fiat super caput illius ignis. descendet enim distillatio eius.

*Per descensum
nobis*

¶ Dispositio vero eius quæ per filtrum fit, est: vt ponatur liquor distillandus in conchâ lapideam: & filtri bene abluti & madidi ponatur pars latior in dictum liquorem vsq; ad fundum conchæ. Pendeat vero ex alior pars eius ab orificio conchæ extra: & sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrū incipiet:

Per Filtrum

primo aqua distillabit, qua madidū fuit. qua cessante: succedit illi liquor distillandus: qui si nō serenus fuerit: totiens ad concham reuertatur: quousq; serenissimus distilletur, hæc autē quia facilia sunt oia:

E iiij

LIBER

magna probatione non indigent: ideoq; eorū probationē siluimus;
 ¶ Descriptio vero omnium vasorū distillationis cuiuslibet a nobis
 nunc tradetur, in summa nostra perfecti magisterij perfectus.

SERMO IN CALCINATIONE.

Caput.

xlix.

OST Igitur distillationis narrationē
 sermonem nostrū tradamus de calcinatione.
 Est ergo calcinatio. rei per ignem puluerisatio:
 ex priuatione humiditatis partes consolidans.
 Causa inuentionis eius est, vt sulphureitas ad
 ustiua corrumpens & defedans per ignem dele
 atur. Diuersificatur vero secundū diuersitatem
 rerū calcinandarum. Calcinant igitur corpora:
 & calcinantur spiritus & res alię extraneę a natura horū: diuersa vero
 intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta duorū scilicet gene
 rum. Dura videlicet: vt Venus & Mars. Mollia vero: vt Iuppiter &
 Saturnus: quę omnia calcinantur. necesse fuit illa diuersa intentione
 calcinari: speciali. s. & generali: attamen vna intentione calcinantur.
 Et est: vt sulphureitas illa corrumpens & defedans deleatur per ignē.
 Hic enim cōburitur omnis, ex quacuncq; re sulphureitas adustiua:
 quę sine calcinatione deleri non potest. quoniā ipsum corpus solū
 dum est: & propter soliditatem & latitationē sulphureitatis in con
 tinuitate substantię ar. vi. defenditur per illud ab adustione. ideoq;
 necesse fuit cōtinuitatem separare: vt ignis liberius ad quācuncq; mi
 nimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburere pos
 sit: & non defendat ipsum cōtinuitas ar. vi. in illo. Et est cōmunis
 intentio similiter in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim,
 q; corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundan
 tur: vt monstrabimus in sequentibus. Specialis vero calcinatio cor
 porum mollium est: vt cum his duabus intentionibus sit intentio
 per eam illa indurare & ignire. ad quod peruenitur cum ingeniosa
 reiteratione calcinationis super illa. de qua in sequenti traditione de
 terminare nobis expedit. Inuenimus enim per id ingenium manie
 festę ipsa indurari. Sed manifestius & citius Iuppiter induratur.
 Causa vero inuentionis calcinationis spirituum est: vt ipsi melius
 figantur, & facilius soluantur in aquam, quoniam omne calcinati

Calcinationis
 definitio.
 causa.

sulphureitate

mundatione cor
 porum

induratione
 mollium & igni
 tione.

substantiam calci
 nationis.

calcinati genus fixitū est q̄ nō calcinati: & facilioris solutionis: quia
 partes calcinati magis subtilitate per ignem facilius cum aquis cōmis-
 ceantur & in aquā conuertuntur. Et hoc si expertus fueris: sic inuenia-
 es se habere. Calcinatiō vero aliarū rerum facit ad exigentiam præpa-
 rationis spiritūū & corporū. de qua latius a nobis determinabitur
 in sequentibus. Non autē est de perfectione harum aliquid aliud.
 Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus propter diuersitatem
 calcinandorū. Calcinantur enim corpora aliter q̄ spiritus vel alia res,
 & corpora a se inuicem diuersa, similiter diuersimode calcinantur.
 Corpora enim mollia vnum modū habent generalem ad calcinatiō-
 nis intentionem: scilicet, q̄ & ambo per solū possunt calcinari ignē:
 & per salis acuitatem preparati vel non preparati ambo similiter. Pri-
 mus igitur modus sic perficitur: vt sumatur vas ferreum vel terreū
 ad similitudinem parapsidis formatū. cuius structura sit firma & co-
 aptetur ad furnum calcinationis horū, taliter q̄ sub illo possint car-
 bones proici & sufflari. Proiciatur vero in fundū vasis illius plum-
 bum vel stagnū. quod super tripedem ferreum vel tres lapideas co-
 lumnas sedeat firmiter: & ad furni sui parietes similiter firmetur qua-
 tuor vel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos: ne vas moueri
 possit. Furni vero figura eadem sit cum furni forma magnæ ignitio-
 nis, de quo narratum est iam: & narrabitur similiter sermone com-
 pletiori. Accēdatur igitur in illo ignis sub vase calcinationis: ad ipsi-
 us calcinandi corporis fusionem potens. & cum ipsum corpus cutem
 nigram super se creauerit, ignis calore, subtrahatur ab eo eū pala fer-
 rea vel lapidea: quæ se non permittit comburi ad infectionem calcis.
 Hæc autē excoctatio tam diu continuetur: quousq̄ ipsum corpus in
 puluerem vertatur. Quod si saturnus fuerit: ad maiorem ponatur
 ignem: quousq̄ in atrinissimum mutetur colorem calx eius. Si vero
 iupiter: similiter exponatur, & dimittatur, quousq̄ in albedinem
 mutetur completam. In hoc tamen sollicitum reddimus artificem:
 quoniam Saturnus de facili a calce sua redit ad corpus. iupiter ve-
 ro difficillime. Ideoq̄ ne contingat illum errare in expositione sa-
 cumi, post primam eius puluerisationem, ad maiorem ignem: ne
 prius redeat, q̄ perficiatur illius calx in corpus. quoniam temperan-
 tia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatina, cum cau-
 tela, quousq̄ in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus:
 vt possit illi maior ignis administrari, ad suæ calcis perfectionem.

Mollia calce

*Furnus magnæ
 ignitionis
 cuius figura
 v. in fronte
 huius voluminis*

Cautio circa

Ne contingat similiter errare propter difficilem iouis reductionem, ut si quando posuerit in reductionem calcem eius, conueniat ei, qd non reducat: sed inueniat eam prioris dispositionis, aut in vitrum redactam: & estimet reductionē eius impossibilem. Dicimus enim, quoniam si in iouis reductione magnum non adhibuerit ignem, non reducet. si vero magnum, non necesse illum reducere contingit. sed possibile illum in vitrificationem reducere. Et illud ideo: quoniam Iupiter in profundo suae naturae argentū viuum fugitiuū inclusam habet substantiam. quae si longam in igne contraxerit moram, fugiet: & corpus priuatum humiditate relinquet, quod potius aptum ad vitrificationem, q̄ ad corporis metallici fusionem conuertere reperietur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullā nisi vitrificationem dat fusionē. Ideoq; necessario relinquitur: qd cū ignis in petru, maxime veloci, reducere celeriter festinet: aliter enī nō reducitur. Exereditur ergo ad illud: & sciet. ¶ Modus vero calcinationis horum duorum corporum, quae a salis acuitate perficitur, est: ut proiciatur super faciem illorū, quantitas salis, post quantitatem, sepiissime in fusione sua: & permisceantur agitatione multa, per baculum ferreum, super ignem, quousq; per salis mixtionem in cinerem verratur. & postea per eundem modum perfectionis perficiatur illorū calx cum suis considerationibus. Sed in hoc est etiam differentia in horū duorum corporum calcinatione. Quoniam plumbū ex primis calcinationis laboribus ad puluerem conuertitur facilius q̄ Iupiter, non tamen perficitur illius calx facilius q̄ Iouis. Dependet autem huius causa ex eo, qd Saturnus humiditatem magis habet q̄ Iupiter fixam & maiorem terreitatis quantitatem q̄ Iupiter. ¶ Veneris vero & Martis est idem modus: diuersus tamen a primis. & illud propter liquefactionis eorum difficultatem. & est: ut laminati ponantur ad fortem ignitionē: de cuius intentione non sit fundere. propter enim multam eorum terreitatis in illis quantitatem: & multam sulphureitatis adustius & fugientis mensuram, de facili in hoc modo adducuntur in calcem. & ideo quoniam ex multa terreitate argenti viui substantiae intermixta: turbatur argen. vi. debita continuatio. & ideo porositas in eis causatur: per quam & sulphureitas transiens euolare potest: & ignis ex causa illa ad eam accedens, comburere & eam eleuare potest. Per hoc igitur derelinquitur, & partes rariores fieri, & in cinerem per discontinuitatem rarisatis conueru.

manifesta igitur experientia huius est: quoniam exposita ad ignitionem lamina veneris, flammā dabit sulphuream: et squamā in superficiei sua causabit pulverisabilem. Etiam illud ideo: ex propinquioribus enim paribus faciliorem sulphuris necesse est combustionem fieri. Modus vero furni calcinationis huius, est idem cum modo furni distillationis: nisi quod foramen solummodo vnu magnum debet super caput suū habere, vnde a fumositatibus se libere absoluat, & situs calcinandorum, in medio furni sit: ut in circuitu libere ignem suscipiant. Vas vero eius sit terreum ad formam parapsidis factum.

¶ Modus itaque calcinationis spirituum est: ut eis ad fixationem appropinquantibus, administretur ignis, successiue & paulatim, illū augendo, ne fugiant, quousque maximū eos tollerare ignem contingat. & vas eorū sit rotundum, vndeque clausum: & furnus idem cū nouissimæ dicto. Cum consimili autē furno: & consimile vase, omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen a maiori labore, quod qui adhibetur in custodia fuge. quoniam alia res non fugit, nisi spiritus, & quod spirituum naturæ approximatur. ¶ Descriptio vero omnium quæ narrata sunt nouissimæ est hæc.

SERMO IN SOLVTIONE.

Caput.

L

SOLVTIONE sermo noster ampliatius inuit: solutionem rei sicce in aquam esse reductionem. Dicimus igitur, quoniam omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilibus & maxime acutis & acribus & ponticibus, fecem nullā habentibus: sicut est acetum distillatum: & vva acerba: & pira multæ acritudinis: & mala granata similiter distillata, &

his similia. Fuit autem causa inuentionis eius, subtiliatio eorū, quæ nec fusionem, nec ingressionem habent. de quibus magna utilitas amittebatur spirituum fixorū, & eorum quæ sue naturæ sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, vel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum: quoniam fusionem dant ante illorum vitrificationem. ergo & spiritus soluti, fusionem prestabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua corporibus & sibi inuicem conueniant: habita fusionem: necesse est, per illam corpora penetrare: & penetrando transmutare.

Furnus cal.
homo
Situs.
Vas.

Calcination. Sp.

Vas.
Furnus.

SOLVTIO

Causa

LIBER

Ad hoc vero sine magisterio non peruenitur, quod est. s. vt post so-
 lutionem & coagulationem illius administrerur illi aliquis ex spiri-
 bus purificatus, non fixus. & totiens ab illo sublimetur, quousq; se-
 cum maneat, & illi velociorem prester fusionem: & ipsum in fusio-
 ne a vitificatione conseruet. De natura enim spirituum & corporū
 est, non vitrificari. & a vitificatione commixtū saluare, donec in eo
 fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam seruauit spiritus: magis a
 vitificatione defendet. Magis aut seruauit spiritus solum modo pu-
 rificatus: q̄ purificatus fixus calcinatus atq; solut⁹: ideo necesse est il-
 li admisceri. Resultat enim in his bona fusio & ingressio & fixio
 stans. Ex operibus aut naturæ probare possumus: sola salium & alu-
 minum & similitum naturam seruantia, solubilia esse. Notū enim in
 operibus illius omnibus considerantes: inuenimus alia solui, præter
 illa. Igitur quæcunq; soluuntur: necesse est per illorum naturā solui
 per reiterationem calcinationis & solutionis. Ideoq; probamus per il-
 lud, omnia calcinata ad salium vel aluminum naturā approximare.
 Ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus vero so-
 lutionis duplex est. s. per fimum calidū & per feruentem aquā, quo-
 rum est vna intentio & vnus effectus. Modus ergo per fimum est:
 vt ponatur calcinatū in ampullam vitream. & super illud fundatur
 quantitas aceti distillati, vel consimilis, dupli eius: & obturetur caput
 suum bene, ne respiret: & sub fimo tepido triduo dimittatur. & po-
 stea per distillationem filtri, solutum remoueatur. non solum ve-
 ro iterato calcinetur: & post calcinationem iterato similiter soluat⁹:
 donec per reiterationem operis super illud, totum soluat⁹. ¶ Mo-
 dus vero qui per ebullientem aquam fit, velocior est. & est, vt calci-
 natum in ampullam similiter ordinetur cum aceto: obturato fora-
 mine, ne respiret. quæ in caldario pleno aqua & stramine sepelia-
 tur: vt in distillationis modo per aquā præceptum attulimus per or-
 dinem. & postea succendatur sub ea ignis: donec aqua per horam fer-
 ueat. Post hoc vero solum distilletur & seorsum seruetur. non so-
 lutum vero, iterato calcinetur, & iterato eodem ordine soluat⁹: do-
 nec per reiterationem totum soluat⁹. Descriptio eius quod nunc di-
 ctum est, hæc est.

SERMO IN COAGVLATIONE.

Caput.

li.

COAGVLATIO est rei liquorosæ ad solidam substantiã, per humidi priuationẽ reductio. Est ergo duplex inuentionis causa illius. Vna ar. vi. s. induratio. Altera vero inuentionis causa est, medicinarũ solutarũ ab aqueitate illis admixta absolutio. Diuersificatur ergo secundũ ipsorum coagulando rum multipliciter. Alia enim ar. vi. coa

gulatione indiget, alia vero soluta, id est solute medicinae. Est tamẽ ipsius ar. vi. duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidi innati. Alia per inspissationem ipsius humidi, quousq; induratur. Congelare attamẽ illud difficillime atq; laboriose accidet, cum profunditate perspicacis industriae. Et nos narrabimus omne ingenium coagulationis illius. Ingeniũ igitur coagulationis illius cogitauerunt quidã fore per conseruationẽ illius in ignis temperamẽto. qui cũ illud putassent coagulasse: post remotionẽ eius ab igne inuenerũt illud fluere sicut prius, per hoc igitur in stupore & in admirationẽ adducti sunt, vehemẽter arguentes, ad hoc pueniri nõ posse. Alij vero necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidum quodlibet ab ignis calore in siccitatem conuerti: conati sunt cum perseverantẽ instantia continuare illius conseruationẽ in igne. & per hanc continuationẽ ad hoc deuenerũt, vt ex eis aliqui in albũ: aliqui vero in rubeum conuerterunt lapidẽ, aliqui vero in citrinum, cuius non fuit fusio, nec ingressio. Et harũ diuersitatum causam nõ potuerunt estimare, ideoq; illud abiecerunt. Alij vero cum medicinis illud coagulare conati, & ad hoc non peruenierunt, sed accidit eis illusio: aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorũ non fuit in forma alicuius corporis. & horũ diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas cõponentes, illud in proiectione coagulauerunt, sed eorum nõ fuit coagulatio vilis, quoniam ad imperfectũ corpus illud conuerterũt, & causam huius similiter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit: vt ad coagulationis magisterium illius artifex perueniat. Vt autẽ iam a nobis sufficienter narratum est, vniformis est substantiæ ar. vi. quare nõ est possibile in breui spacio temporis per cõseruationem illius in igne, aqueitatẽ remouere suã. Nimia igitur festinatio causa fuit primi erroris. cũ vero subtilis sit substantiæ,

COAGVLATIO

Causa

Coagulatio

coagulatio per
humidi inspissationem ad indurati-
onem usq; con-
valde difficulte sed
non impossibile
est q; cõdo soluta
operis p̄ceptis p̄cip

LIBER

ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorū, a quibus fugit. Cōmifcetur cū sulphure, arsenico, & marchasita de facili: propter comunitatē in natura sua. ideoq; per illa apparet coagulatum, non in forma corporis: sed ar. vi. cum plumbo mixtum. Non enim hæc, cum fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousq; ad corporis naturā perueniat, sed fugiunt secum per ignis incussionem. & illud ideo est causa erroris eorum qui sic coagulant. Habet utiq; similiter ar. vi. humiditatē sibi multam vnitā, quam ab illo se parari non est possibile: nisi per ignis cautā violentiam & per conseruationē eius in suo igne. & est suus ignis, quē illi augmentando secundū exigentiā suę tollerantię, illius humiditatē tollunt relicta sibi parte, ad fusionē metallicā sufficientē: qua remotā non funditur. Ea hæc est causa erroris illorum qui in lapidē illud coagulant non fusibile. Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas: quoddam tamen plus: quoddam vero minus, quod remouere per artificium est possibile cōringere. Cum igitur sit sulphuris proprietas cum ar. vi. rubēū vel citrinum, secundum mensurā suę quantitatis creare: eius ablatione, proprietas ar. vi. erit, albedinē dare per ignem. Hæc igitur est causa varietatis colorū illius post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreitatem sulphuris admixtā: quibus infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorū qui illud in corpus imperfectū coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarū illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creari corpora: & ex diuersitate illius similiter quod coagulandum est. Nam si medicina, vel illud habuerint sulphur nō fixum, necesse est corpus molle ex illo creari. Si vero fixum, necesse est durum, & si album: albū, si vero rubeum, rubēū. & si remissum ab albo vel rubeo similiter necesse est fieri. & si terreum, imperfectū. Si vero non: nō. & omne similiter non fixum, liuidū creat: fixum vero nō, quantum in illo est. Pura vero illius substantia, purū creat corpus: non pura vero e contra. Accidit etiā & similiter in solo ar. vi. absq; sulphuris cōmixtione diuersitas eadem, propter diuersitatē mundationis & præparationis illius in medicinis. Ideoq; contingit ex parte medicinæ diuersitatis illusio. quandoq; in coagulatione illius plumbū. quandoq; vero iupiter, quandoq; autē venus: & quandoq; mars: quod propter impuritatem accidit fieri. Quandoq; vero sol: quandoq; luna, quod ex puritate gigni necesse est, & consideratione colorum,

¶ Coagulatur igitur ex frequenti illius precipitatiōe cum violentia ad ignis asperitatē. Asperitas enim ignis, aqueitatē illius de facili remouet. Hoc enī fit per vas, cuius figura sit multæ longitudinis; in quo inueniens refrigerij locum adherentiæ & quietis in eius spondilibus, propter suā longitudinem, & nō fuge viā, quousq; iterata vice ad illius fundum precipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousq; fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne, cum vase vitreo, cuius collum sit multæ longitudinis, et in ventre figurā ampullæ habeat cum continuā colli eius apertione, vt per illam possit humiditas eius euanescere. Coagulatur vero per medicinā illi conuenientem, & nos illam tibi narrabimus in sequentibus. I. in capitulo. lxxvij. apertius. hic vero & similiter: vt intentionem nostrā super illo narremus completā, secundum qd per nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illa quæ maxime illi in profundo eius adheret, & ei per minima cōmiscetur ante illius fugam. Ex rebus ergo ei conuenientibus necesse est illam colligere. Sunt autē huiusmodi corpora omnia, & sulphur vel arsenicū. sed quia nō videmus corporum aliquod in natura sua illum coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantumq; fuerint suæ conuenientiae. Ideoq; considerauimus, nullum corpus illi in profundo adherere. Subtilioris ergo substantiæ & liquidioris fusionis necesse est medicinā illā esse, q̃ ipsa corpora. Ex spiritibus etiā non videmus illis in natura sua manentibus firmam & stabilē coagulationem fieri illius, sed fugitiuam, & multæ infectionis, quod quidem contingit, alterum propter spirituum fugam, alterū vero ex terre & adustibilis substantiæ illorum cōmixtione. Ideoq; ex hoc manifeste relinquitur, ex quacūq; re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimā & purissimā substantiæ: illi adherentis ex natura sua & facillime liquefactionis, & tenuissimæ ad modum aque, & fixæ super ignis pugnam. hoc enī ipsum coagulabit, & in naturam solarē vel lunarem cōuerter. Modos ingeniorum medicinæ tibi dedimus, ad quam per illos peruenire potes. & ipsum sermone sibi proprio determinauimus. Sollicite igitur ad illam exerciteris, & eam inuenies. Sed vt nos nō incipere possis ex eius insufficiētia. Dicimus quoniā ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure vel arsenico præparatis, hæc medicina elicitur ex similiter solo sulphure vel arsenico præparatis, & ex solis similiter corporibus elici potest. Ex solo vero vi. ar.

Doctrina

Vas quale oportet esse.

coagulatio fit per medicinas conuenientes. V. cap. lxx.

coagulatio fit ex rebus, vnde philosophia, necessaria est ex substantiis subtilissimis et purissimis, ut ad cōueniētiā suā naturā.

Ex ipsis corporibus metallicis præparatis hæc medicina elicitur ex similiter solo sulphure vel arsenico præparatis, & ex solis similiter corporibus elici potest. Ex solo vero vi. ar.

facilius, & propinquius, & perfectius inuenitur. quoniam natura propria naturam amplectitur amicabilius, & ea gaudet magis quam extranea. & est in ipso facilitas extractionis illius substantie subtilis, cum iam, in actu subtilem habeat substantiam. Modi vero inuentionis huius medicinae sunt per sublimationem, ut a nobis narratum est sufficienter. Modus vero fixationis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis vero solutorum modus est, per ampullam in cisternis usque ad collum, cum temperato igne, quousque aqueitas euanescat. Descriptio vero longorum vasorum haec est, & eorum in quibus fit omnis coagulatio.

SERMO DE FIXIONE. Caput. liij.

FIXIO vero est rei fugientis ab igne conueniens adaptatio. Causa vero inuentionis ipsius fixationis est: ut omnis turba omnisque alteratio perpetuetur in alterato; & non mutetur: diuersificatur vero & ipsa similiter secundum rerum figendarum multipliciter: quae sunt videlicet corpora quaedam a perfectione diminuta: sicut saturnus, iupiter, et venus. & secundum diuersitatem ipsorum spirituum: qui sunt, scilicet sulphur & arsenicum in gradu suo: & ar. vi. in alio: in tertio vero marchelita, magnesia, & tutia, & horum similia. Figuntur igitur corpora haec a perfectione diminuta per suam calcinationem: quoniam absoluuntur per eam a sulphureitate volatiua & corruptente. Et hanc sufficienter in sua narrauimus oratione. I. in capitulo calcinationis. Figuntur ergo sulphur & arsenicum duobus modis, scilicet per reiterationem sublimationis super illa in vase aludel quousque stent. Est igitur ex hoc intentio fixationis illorum, ut ingenieris ad inuentionem multiplicis sublimationis reiterationis in breui tempore, quod per duo fit aludel cum duplicibus suis cooperculis hoc ordine. scilicet ut nunquam ab actu sublimationis desistat, donec fixa fuerint. Proiciantur ergo cum in uno alcelenderunt, in aliud aludel, & sic alternata vice fiat: & nunquam ociosa permittentur aludel spondilibus adherere, quin in continua sint ignis eleuatione, quousque cesset illorum eleuatio. Quotocumque enim in breuiori tempore poteris multiplices sublimationis reiteratione multiplicare: tanto celerius & melius contingeret ipsius fixationis tempus abbreviare. Ideoque fuit secundus fixationis modus inuentus: qui

gula
vni.

XION
finit
a

in pulchra
ingenis, sit per
reiterationem subli
mationis in vase
aludel quousque
stent.

caue ne ob hoc res
maneat malicia in
tando vagis sed p
in perpetuo nota
et aluacione, ut
aludis opus p
stent.

est per ipsius sublimandi præcipitationē, ad calorē, vt continue in illo sit, donec figatur. Et hoc fit per longum vas vitreum; cuius fundus sit terreus, & non vitreus (quoniam scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus: & per spatulam ferream vel lapideam, cum ad spondilia eius adheſerit, deiciatur ad ima caloris continue, per alternas vices, quousq; figatur. Fixionis vero modus ar. vi. est idem cum modo fixionis sulphuris & arsenici. & non diuersificatur inter se; nisi in hoc, quod nō possunt sulphur & arsenicum figi; nisi prius corū partes inflammabiles tenuissimē, subtili diuisionis artificio ab eis separentur, per hunc vltimum fixionis modum. Argentū uero vi. hanc considerationē non habet; & ad hoc similitertemperatori calore, q̄ ar. vi. indigent in hoc modo. Similiter diuersificantur, quia in longiori figuntur tempore q̄ ar. vi. in eo similiter, quoniā alius eleuantur propter suam tarditatē q̄ ar. vi. ideoq; longiori uale indigent q̄ ar. vi. ad suā fixionē. Fixio vero marchesitæ, magnesiæ, & tutiæ est: vt cū post primam sui sublimationē acquisiuerimus quod ex eis volumus; abiectis illorum fecibus restemus super eā sublimationē: totiens conuertendo quod superius ascendit, ad id quod inferius remansit, ex vnoquoq; illorum, quousq; figantur. ¶ Horum uero descriptio vasorum iam tradita est.

SERMO DE CERATIONAE.

CERATIO est, durere rei nō fusibilis molificatio, ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestum est; q̄ causa inuentionis huius fuit, vt & quod ingressione ex priuatione sue liquefactionis non habebat in corpus ad alterationē, molificaretur vt fluere, & ingressionem haberet. Putauerunt ideo aliqui cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud; & a principijs huius magisterij naturalis semotū penitus; & ex manifestis naturæ operibus reprobatur. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatē cito terminabilem, imō diu durabilem; vt patet per literā subsequenter ad illorū fusionis & molificationis necessitatem posuisse. Si enim talem illis posuisset; relinqueretur necessario, vitissimē, s. ignitione vna, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. quare ex illo sequeretur, post vnā ignitionem corpus quodlibet nec malleari nec

LIBER

fundendi posse. Quamobrem inquantum imitantes naturæ opera possumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi. Cerat autē ipsa in radice cerationis fusibulum humiditate, quæ super omnes est humiditates expectans ignis calorē. Igitur & nos cōsimili ceratæ humiditate necessario expedit. In nullis autē rebus melius & possibilius hæc humiditas ceratiua inuenitur, q̃ in his videlicet sulphure & arsenico propinque: propinquius autē & melius in ar. vi. Horum autē humiditatem non videmus terrā illorum relinquere propter fortē vniōnem, quā in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autē rebus alijs, humiditatē habentibus, experimento inuenies, ea in resolutione a tetrea sua substantia seperari: & post illius separationē omni humiditate priuari. In spiritibus autē prædictis hoc minime contingit: ideoq; non est aliud, per quod ab illorum incerationis acceptatione excusari possumus. Modus ergo cerationis est per illos; vt toriens super rem cerandam multiplicetur eorū sublimatio; quousq; in illā, cum humiditate sua manentes, fusionem bonā præstent. Hoc autē non fiet ante illorū perfectam mundationē, ab omni re corrumpente. Sed mihi melius videtur; vt eorū olea prius figantur, per oleum tartari: & cum illis fiat omnis ceratio cōperens & necessaria ad hanc artem.

LIBER TERTIVS, DIVISVS A SECVNDO.

SERMO GENERALIS IN PER-

fectione, & in his quæ ad perfectionem

spectant.

Caput. liij.

PRINCIPIORVM itaq; huius magisterij distinctione tradita; necesse est, ex promissione nostra, intentum huius artis completa prosequi, sermone illi conueniente. Et est. s. consideratio omnis rei, per quā perfectio huius operis apertius ostendatur. Et consideratio necessitatis perfectionis medicine, s. vt discutatur, ex qua re melius vel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfecti perfectionem. Et consideratio similiter artificiorum, per quæ cognoscamus, an perfectio sit completa. His itaq; traditis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, secundum nostræ artis indigentiam.

SERMO GENERALIS IN COGNI-

tione principiorum corporum. Caput. lv.

COGNOSCERE vero non est possibile transmutationē corporū vel ipsius ar. vi. nisi super mentem artificis deueniat vera cognitio illorū naturę, secundum suas radices. Prius igitur corporum principia notificabimus; quid, s. sint secundum causas suas; & quid boni vel mali in se contineant. Præterea vero ipsorum omniū corporum naturas, cum suis omnibus monstrabimus proprietatibus; quę videlicet sint causę corruptionis illorum; cum suis experientijs probantes.

SERMO PARTICVLARIS IN COGNI-

tione sulphuris & arsenici. Caput. lvi.

RGO IN primis spirituum naturam; qui ipsorum sunt corporū principia, affirmantes quę sunt videlicet sulphur ar. vi. & suū compar. Dicimus igitur, quoniā sulphur & arsenicum, pinguedo sunt terre; ut a nobis narratum est. Cuius experientia manifesta. probationem elicias per illius facilē inflammationē: & faciem eius liquefactionē, per calidū.

Non enim inflāmatur, nisi quod oleagenū: nec liquefcit per calidū facile, nisi quod illius naturā habet. Sulphur itaq; et illius compar, causam corruptionis habent, inflāmabilem substantiā, & terream feculentiam. Causam vero perfectiōē habent mediā, inter hanc videlicet, & illam. Est igitur causa corruptionis in illo terretas, per hoc, q; non fusionem, neq; ingressiōē habet: & similiter inflāmabilis substantia, quia nunc stat; nunc stare facit. & q; nigredinē ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectiōis in illis est mediocris illarum substantia, quia per illius terretatem non turbatur ab ingressiōis; quę per fusionem bonam perficitur. & per illius subtilitatē non remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est autem mediocris illorum substantia perfectiōis causa corporum vel argenti, vi. nisi figatur. quę cum non fixa sit: licet eius impressio non remoueat de facili; non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; illius elicitur, mediocrem substantiam diuidere, necesse esse.

F iij

LIBER

Diuidere autē putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixtionē. & illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt; & licet non multū, quod nullā fusionem nec inflātionem dedit, sed illud per diuisionē necesse est euenisse. quoniam sulphur in sua naturali cōmixtione permanens, necesse est inflāmari, & comburi, ergo per diuisionē diuersarum substantiarū in illo, relinquitur, partē magis in ipso inflammabilē, a partibus nō inflammabilibus seorsum in artificij separari. Nam si possibile est, per calinationē ad remotionem omniū inflammabilium partium in illo puenire; necesse est, ex eorū naturalibus operibus, eos cōfiteri; ad omnē partium diuisionē peruenire. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio; cogitauerunt fore impossibile. Patet itaq; ex praemissis in hoc capitulo, nō esse sulphur de veritate nostrae artis: sed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij; per quod ad illius diuisionem possibile est deueniri. In arsenico vero, quia in radice suae minere, per actionem naturae resolutae sunt multae illius partes inflammabiles, ideo aruficium eius separationis est facile. sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur vero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

SERMO IN COGNITIONE NATURAE

Mercurij.

Caput. lviij.

NARGENTO vi. & similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, videlicet terream, & adustibilis (absq; inflāmatione) aueitatis substantiam. Putauerunt autem aliqui non superflua habere terram vel immundiciam illud. Sed vanum est quod cogitatur ab eisdem. Videmus enim ipsum multae liuiditatis & non albedinis, & similiter, per leue artificium, videmus ex illo terram nigram & feculentam emanare, per lauātionem videlicet, cuius modum narrabimus. Sed quia duplicē est per illud perfectionem elicere, & illud perficere, ideoq; necesse est, ipsum duplicis mundatiōis gradu prae parare. Præterea duae mūdationes mercurij necessariae. Vna per sublimationē ad medicinā, & haec innuitur. Alia per lauacrū ad coagulationē, & illud innuetur. Sunt enim in paragrapho. Secundus vero, Si enī volumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est, a feculentia suae terreitatis

p. 31. & 45
51. & 7. 7. 7.

cod. cap.

intundare per sublimationē, ne in projectione creet colorē liuidum:
 & ipsius aqueitatem fugitivam delere, ne & totam medicinā fugitiuā
 in projectione faciat: & mediocrem illius substantiā saluare per me-
 dicinam, de cuius est proprietate nō aduri, & ab adustione defende-
 re: & quā non fugit: & fixum facit. Probamus itaq; perfectiū esse
 illud manifestis experiētijs. Nam videmus ar. vi. argento viuo ma-
 gis adherere, & eidem magis amari, post illud vero aurū. & post
 hanc argenti. ideo ex hoc relinquitur, ipsum esse suæ naturæ magis.
 Alia vero videmus corpora non ad illa tantā conformitatē habere, et
 ideo ipsa veridice inuenimus min⁹ de sua natura participare. Et que
 cūq; videmus plus ab adustione saluari: illa consideramus, plus su-
 am naturā possidere. ideoq; relinquitur, ipsum ar. vi. esse perfectissi-
 mum & adustionis saluariū. quod est perfectionis vltimū. Sec-
 undus vero mundationis gradus est ad ipsius coagulationē. & est,
 vt sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis per vnā diem. Cu-
 ius modus hic est. Sumatur patella terrea: & in ea mittatur ar. vi. su-
 per quod fundatur aceti fortissimi pauca quātitas, vel alterius rei con-
 similis: quæ sufficiat ad cooperiendum illud. Post imittatur ad ignē
 lentum ne ferueat: & agitetur cōtinue cum digitis super fundum pa-
 telles: vt diuidatur ar. vi. in similitudinē subtilissimi pulueris albi:
 donec totum acetum euaporauerit & ipsum ar. vi. redeat. Postea ve-
 ro quod feculerit & nigrū videris ex illo emanasse, laua & abijce. Et
 hæc iterata vicē multiplica: quousq; videris colorē suæ terreitatis, &
 clarum mixtum albo & celestino colori perfecte mutari, quod perfe-
 ctæ lauationis est signū. Cum igitur peruenierit ad illud: projiciatur
 super ipsum medicina suæ coagulationis: & coagulabitur in solificū
 & lunificū: secundum q; ipsa præparata extiterint. Et ipsius nar-
 rationem in sequentibus ponemus. Ex iam igitur dictis patet, & si-
 militer argenti viuum non esse perfectiū in natura sua: sed illud
 quod ex ipso producitur per artificium nostrū. Et similiter in sulphu-
 re & eius compari est inducere. Non ergo in his possibile est, natu-
 raliter naturam sequi: sed per nostrum artificium naturale.

SERMO DE COGNITIONE VERAE

marchesitæ magnesiæ & tutiæ. Caput. lviij.

D

BALIS aut spiritibus naturalē necesse est nos
 facere traditionē. qui sunt. s. marchesitæ magnesiæ:
 & tutiæ, impressionē magnā in corporib⁹ facientes.

Nota de a

ss.

Lanaro

& fol. 4.

ag. l. 1. 1. 1.

Ad notā qualis
 modo sit modo illi
 de projectione agit

N

Spus min

LIBER

Et ideo dicamus quid sint in probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus igitur: quod marchesita duplicem habet in sui creatione substantiam. ar. vi. s. mortificati & ad fixationem approximantis: & sulphuris adurentis. Ipsam habere sulphureitatem comperimus manifesta experientia. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, cōburens. Et sine sublimatione similiter penditur illius sulphureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non suscipit illam priusquam inflammatione sulphuris inflametur, & ardeat. ipsam vero ar. vi. substantiam manifestatur habere sensibiliter. Nam albedinem præstat veneri meri argentei quæ admodum & ipsum ar. vi. & colorē in illius sublimatione celestinum præstare: & luciditatem manifestam metallicam habere videmus. quæ certum reddunt artificem, illam has substantias continere in radice sua. Magnesia vero sulphur plus turbidum: & ar. vi. magis terreum & seculentum: & ipsum sulphur similiter magis fixum, & minus inflammabile habere, per eandem probare experientias manifeste poteris: & ipsam magis naturæ maris approximare. Tutia vero est fumus ipsorum corporum alborum. & hæc manifesta probatione penditur. Nam proiecto fumo mixtionis iouis & veneris, adherere in spondilibus fabricæ fabrorum, eandem impressionem facit cum ea. et quod fumus metallicus non reddit; nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione, ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea. Nam citrinitas non est aliud quam rubei & albi determinata proportio. ideoque ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. & ideo magis alterat quam suum corpus: & magis adheret in examine paucio artificio: quod iam tibi narratum est. Quæcumque igitur alterantur: per ar. vi. virtutem, vel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari, quoniam hæc sola communicant in natura ad ipsa corpora.

DE ESSENTIA SOLIS. Caput. lix.

DE CORPORIBVS igitur ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam. Est primo de sole. Postea de luna. Ultimo vero de alijs: secundum quod videbitur expedire, cum suis probationibus, quæ per experimentum habentur. Est igitur sol creatus ex subtilissima substantia ar. vi. & clarissima fixura: et ex substantia pauca sulphuris mundi, & puræ rube

digne, fixi clari, et a natura sua mutati, tingētis illū, .i. mercuriū. Et ideo
 quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris: necesse est, &
 auri citrinitatē diuersitatē habere similiter. Est etiā quoddam magis:
 quoddā vero minus in citrinitate intentum. Quod ipsum enī sit ex
 subtilissima ar. vi. substantia, perpenditur & ipsum, quia ar. vi. de fa-
 cili illud suscipit. Non enim ar. vi. aliud q̄ suae naturae suscipit. q̄
 vero clarā & mundam illā substantiam habuit: per splendentē eius
 fulgorē & radiantem manifestatur, nō solum in die, verum etiam in
 nocte se manifestantē. q̄ vero fixam & sine sulphureitate cōburente
 habeat: patet per omnē operationem illius ad ignē. Nam nec minui
 tur: nec inflāmur. q̄ vero ipsum sit sulphur tingens: patet per hoc:
 q̄ admixtum ar. vi. ipsum in colorē transformatur rubeū. & q̄ subli-
 matur forti ignitione de corporibus: ita q̄ illorū ascendat subtilitas:
 cum eo citrinnissimū creat colorē. patet igitur: q̄ cum pura purū col-
 lorem generat: cū nō pura non purū. Qui vero probationis suae ci-
 trinitatis ostensione indiget: sensum nō habet: quod per visum perfici-
 tur. Subtilissima igitur ar. vi. substantia ad fixationē deducta, & pu-
 ritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens,
 tota ipsius auri materia est essentialis. Maior vero ar. vi. ideo maiore
 ar. vi. habet ingressione in illud. Igitur quęcūq; volueris alterare:
 ad huius exemplar altera: vt ipsa ad æqualitatē eius perducas. Et mo-
 dū tam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles habuit & fixas par-
 tes: ideo potuerunt partes eius multum densari. Et hæc fuit causa sui
 magni ponderis. per multam vero operatam a natura decoctionem,
 facta est ex illo paulatim resolutio: & inspissatio bona, & vltima mis-
 ctio, vt cum ignitione liquecat. Ex præcedentibus igitur patet: quo-
 niā multa quantitas ar. vi. est causa perfectionis. multa vero sulphu-
 ris, causa corruptionis. Et vniformitas in substantia est causa perfec-
 tionis, oppositum vero corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum
 ar. vi. sulphur non debet: necesse est, secundū diuersitatē illius diuer-
 sas corruptiones adduci. Potest enī sulphur, quod super illud cadit
 fixum nō adustibile esse totū, aut totū adustibile & fugiens in natu-
 ra sulphuris, aut fugiens et nō in natura sulphuris, aut partē fugien-
 tis, partē vero fixi tenere, sed in parte naturā sulphuris tenere, in parte
 vero nō; aut totū mundum aut imundū, mediū aut multę quanti-
 tatis, aut paucę superās in cōmixto, aut paucę quantitatis superatū in
 illo, aut nec superās nec superatū, aut albū, aut rubeū aut mediocre.

unde color, ©

trahat © ex subtili-
tissima parte xxiij

↑ tingens est ©

vbi

quanto magis, metalla
calent. ut eo per-
fectiora, contra
vero quanto magis
calent, q̄ tanto magis
imperfectiora

LIBER

Ex his itaq; omnib; diuersitatib; necesse fuit in natūra diuersa crea-
ri corpora & his similia. quas omnes oportet narrare nos cum pro-
bationibus manifestis.

SERMO IN COGNITIONE NA- turæ lunaris.

Caput. lx.

AMERGO patet ex precedentibus: q; si ce-
ciderit sulphur mundū fixum rubeū clarum
super substantiā ar. vi. puram, nō superans,
imo paucae quantitatē superatum, creatur ex
hoc aurū purum. Si vero fuerit sulphur mun-
dum, fixū, album, clarū sup qd ceciderit sub-
stantiā ar. vi. fit argentū purum. si in quan-
titate non superet; diminutā tamen habet pu-
ritatem ab auri puritate: & spissitudinē grossiorem, q; aurū. Cuius
signū est, q; non densantur partes eius in tantū q; auro componde-
ret. nec ita fixam substantiā habet, vt illud. signū est diminutio eius
per ignem: & sulphur eius, quod nō est fixum, nec incombustibile,
causa est illius. Et q; sulphur in illo huius sit dispositionis: per illius
paululam inflammacionem probatur. Idem aut fixum ad aliud qui-
dem & ad aliud relatum esse: impossibile nō est autumandum. Lu-
na enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata: non fixa & com-
burens est. Ad aliorum vero sulphur corporū, fixa & non cōburens.

SERMO IN COGNITIONE NA- turæ Martis.

Caput. lxi.

IVERO fuerit sulphur fixum terreum ar.
vi. fixo terreo cōmixtum. & hæc ambo non
purē sed albedinis liuidę fuerit, cuius superā-
tię quātitas sit sulphuris summa, fit ex his fer-
rum. quoniam superantia sulphuris fixi fu-
sionem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur
sulphur velocius liquefactionis festinantiam
per opus fixationis perdere q; ar. vi. Non fixū
vero videmus citius q; argē. vi. liquefcere. Ex his vero manifestatur
causa velocitatis fusionis & tarditatis in corporū vnoquoq;. Nam
quod plus de fixo habet sulphure tardius: quod vero plus de adu-
rente, facilius & citius fusionē suscipit, quod satis aperte relinquitur

nobis fore monstratū. Quod igitur ipsum fixū tardiorē faciat fusio-
 nē, manifestatur per hoc q̄ ipsum nunq̄ nisi calcinetur, figitur, & calci-
 natū nullā dat fusionē. Ergo in omnibus illā impedire debet. Quod
 vero nisi calcinetur nō figatur, patet experimento illius qui illud figit
 non calcinatū, quoniā ipsum inuenit semper fugere donec in terrā ver-
 tatur, cuius similitudo est calcis nature, hoc aut̄ minime in ar. vi. con-
 tingit, quoniā figi potest absq̄ hoc q̄ in terram vertatur, & figi simi-
 liter cum cōuersione illius ad terrā, s. potest. Non per festinationem
 ad eius fixationē quæ per præcipitationē perficitur. Figitur & in terram
 mutatur, per successiuā vero illius iterata vice sublimationem figitur si-
 militer, & non in terrā vertitur, imo fusionē dat metallicam. Hoc autē
 manifestū est & illi probatū qui vtrasq̄ fixationē illi⁹ expertus est vsq̄
 in illius consummationē festinā præcipitationē & tardam per successi-
 uas sublimationes, vidit enim & inuenit sic vta nobis scriptū suscepit.
 Et illud ideo quoniā viscosam habet & dēsam substantiā, cuius signū
 est contritio illius cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sen-
 titur enī in illo manifeste viscositas illius per multā adherentiam, densā
 aut̄ substantiam illud habere manifeste videt monoculus per illi-
 us aspectum & præponderis sui, auro enim præponderat cum in na-
 tura sua est. Et est similiter fortissimi cōpositionis vt narratū est. His
 igitur relinquitur ipsum posse figi sine illius humiditatis consumptio-
 ne & absq̄ in terrā conuersione, propter enim bonā partium adhe-
 rentiam & fortitudinē suæ mixtionis si quo modo partes illius inspici-
 tur per ignē, vterius nō permittit se corrumpi neq̄ per ingressiōē su-
 mole flammæ in illud se in fumū vterius eleuari permittit, quoniam
 rarefactionē sui non patitur propter sui densitatē & carentiam adustio-
 nis quæ per sulphureitatē perficitur. Per hoc igitur inuentū est inuen-
 tione veridica duorū secretorū genus mirabile duplex, s. vnum causa
 corruptionis vniuscuiusq̄ metallorū per ignem, quarū vna est inclusio
 adurentis sulphureitatis in illorū substantia per inflamationem illa di-
 uinuentis & exterminantis in fumū vltima cōsumptione quantum-
 cunq̄ in illis ar. vi. bonæ fusionis extiterit. Altera vero est multiplica-
 tio flammæ exterioris super illa penetrantis & secū in fumū resoluens,
 cuiuscunq̄ fixationis in eis ipsum sit. Tertia vero est rarificatio ipsorū
 per calcinationē. tūc enim flamma vel ignis sine illa in ea penetrare po-
 test, & ipsa exterminare, si igitur omnes corruptiones carere cōueniant,
 maxime corpora corrumpi necesse est. Si vero non omnes, remittitur
 corruptionis velocitas vniuscuiusq̄ corporis, secundum remissionem

illarū. Secundū genus est bonitas quæ per ipsum cōsideratur in cor
ponbus. Quia igitur ar. vi. propter nullas causas exterminationis se
in partes cōpositionis illius diuidi permittit, quia aut cum tota sui sub
stantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanens stat. Notatur in
eo necessario perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & glorio
sus aluissimus qui creauit illud, deditq; illi substantiam & substantiæ
proprietates quas nō contingit ex rebus vllam in natura possidere, vt
in illa possit inueniri hæc perfectionis per artificium aliquod quod in il
lo inuenimus potentia propinquā, ipsum enim est quod ignē superat
& ab igne nō superatur, sed in illo amicitabiliter requiescat eo gaudens.

SERMO IN COGNITIONE NAT

turæ gris.

Caput. lxij.

EDEVNTES igitur ad propositū dicim⁹
q; si fuerit sulphur imundum grossum fixum
secundum sui maiore partē, secundum vero sui
minore non fixum, rubeū liquidum secundū to
tam nō superans, neq; superatū, & ceciderit sup
ar. vi. grossum, ex eo q; creati necesse est. Horū
itaq; omnium probationē adducere per data ex
natura sua contigit. Nam cum illud ad inflam
mationem deponitur; flammā ex eo sulphureā discernere poteris que
sulphuris non fixi est signū, & deperditio suæ quantitatis per exalatio
nem, sulphur fixum illa significatur per frequentem eius combustio
nem. Nam ex ea fit suæ fusionis retardatio & induratio suæ substan
tiæ, quæ signa sunt suę multitudinis fixi sulphuris, q; illud aut sit ru
beum imundum adiunctū ar. vi. imundo significatur per sensum, vn
de alia probatione nō indiget. Experimento itaq; elicias secretū, vide
enim omnē rem caloris actionē in terrā mutatam cum facilitate solui,
& ad aque naturam redigi, hoc aut contingit propter partium subtili
tatem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc ter
ream naturā reducta magis subtiliatur. Igitur magis soluitur, ita &
quæ maxime maxime. Ex his igitur patet causa corruptionis & infe
ctionis horū duorum, Martis. s. & Veneris, quoniā est per sulphur
multę quantitatis fixū, & non fixum pauce in venere, minime vero in
marte. Cum igitur sulphur fixū in fixationē deuenit per calorem ignis
eius partes subtiliantur, sed pars illa que est in aptitudine solutionis suę
obstantię soluitur, cuius signū est expositio horum duorū corporum
ad vapore aceti. Nam per illud floret in superficie sua sulphuris corū

canina & metalles
in fuzione excent
fit a & uragso

aluminositas per calorem in illud creata subtilitatum'. Et si posueris
 hec duo corpora in liquorē ponticum, soluentur de facili per ebullitio-
 nem multę illorū partes. Et si respexeris in mineris horum duorū, ma-
 nifestam inuenies ex eis solutā aluminositatis substantiā stillare & in
 illis adherere, quæ aluminositas per ponticitatē & facilem solutionē
 in aquam mutatur. Non enim ponticum & facile solubile reperitur
 aliud q̃ alumen & quod suæ naturæ est. Nigredo vero in vnoquoq̃
 horum duorū corporū ad ignē creatur prope sulphur non fixū quod
 in illis concluditur: multū quidem in venere; parum vero in marie. &
 ad naturam fixi approximans. Ideoq̃ non de facili talem impressionē
 de marie remoueri est possibile. Iam igitur paruit ex sulphure non fixo
 fusionem fieri & fusionē adiuuari; ex fixo vero fusionem non fieri &
 fusionē impediri; ex ar. vi. fixo non est necesse fusionē non fieri, & fu-
 sionem impediri. illud scit necessarium verū esse quæ nullo ingeniorū
 fusionis sulphur potuit conseruare in fusionē post illius fixationē. Ar.
 vero vi. figi potuit per frequentē sublimationis reiterationem ad illud
 eo bonā fusionem suscipientem. Ex hoc itaq̃ manifestum est corpora
 esse maioris perfectionis quæ plus ar. vi. sunt continencia, minus mi-
 noris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus ar. vi. in
 cōmixtione superare. & si per solum ar. vi. perficere poteris, præcelsissi-
 me perfectionis indagator eris & eius perfectionis quæ naturæ vincit
 opus. mundare enī poteris intime ad quod natura non peruenit. Pro-
 batio vero eius, q̃ ea quæ maioris ar. vi. quantitatem sunt cōtinentia
 maioris sunt perfectionis, est. s. facili susceptio ar. vi. Videmus enim
 corpora perfectionis amabilius ar. vi. suscipere. Ex præcedentibus
 itaq̃ sermonibus relinquatur duplicē fore in corporibus sulphureitatē
 Vnam quidē in profunditate ar. vi. conclusam in principio sue mixti-
 onis. Alteram vero superuenientē, quarum altera cum labore tollitur.
 Alteram vero nullo artificiorū ingenio non est possibile. s. tolli q̃ per
 ignem perficitur, ad quod possit nostra operatio cōgrue ac vtiliter per-
 uenire, cum iam secū ad eandem cerationē vnitum factū est. & hoc ex-
 perimēto probatur q̃ sulphureitatem adsubilem videmus per ignē
 deleri, sulphureitatem vero fixam minime. Si igitur dixerimus corpo-
 ra calcinatione mundari, intelligas vtiq̃ a terrea substantia quæ non in
 radice suæ naturæ vnita est, quoniā vnita mundare per ignis ingenium
 non est possibile, nisi adueniat ar. vi. medicina occultans & contempe-
 rans illā aut illam de cōmixto separans. Separatio aut terree substan-
 tiæ in radice nature metallo vnita ab eius de cōmixto fit, aut per eleuat-

Ponticum lignum

sic sup. p.

Alumen

N. Polvina
 per argentum unum
 solus, intelligitur
 mercurius philoso-
 phicus, perfectus unde
 epistola Galienus
 pariterque, incipit
 homine et c.

Epulug

tionem cū rebus substantiā ar. vi. eleuantibus & sulphureitatē dimittentibus propter conuenientiā cum eis vt est tutia & marchesita quoniam am fumi sunt quorū maior pars ar. vi. est quantitas q̄ sulphuris & huius experiētiā vides. quoniā si forti & subita fusione hæc coniunxeris cum corporib⁹ spiritus secū adducent corpora in fuga sua adeoq; cum eis eleuare poteris. aut cum lauacione per ar. vi. cōmixtionem quā narrauimus. ar. vi. enim. vi. tenet quod suæ naturæ est. alterū vero respuit.

SERMO IN COGNITIONE NATV

ræ stagni.

Caput. lxij.

H

AC I G I T V R inuestigastione proposita nostrū propositum sequentes innuimus q̄ si sulphur fuerit in radice cōmixtionis. fixi dē pauca participans album albedine non pura non superās sed superatū cum ar. vi. secundū partem fixo: secundum partē vero non

fixo. Albo non puræ cōmixto sequetur ex eo stagnum. Et horum probationē per præparationem inuenies. quoniā si stagnum calcinaueris senties ex illo sulphuris fetorē. quod signum est sulphuris non fixi & quia flammā non dat. nec putes illud fixum. quoniā non propter fixationem sed propter superantiā ar. vi. in cōmixtione saluantis a combustionē flammā nō dat. probat itaq; duplex in stagno sulphureitas. duplexq; ar. vi. substantia. vna quidē sulphureitas quæ est. quia cū calcinat fetet vt sulphur. per primā probatur mixtionis experiētia. altera per conuersionem illius in calce suā ad ignē quā habet quia magis fixa non fetet. probatur vero duplex ar. vi. substantia in illo. vna quarū est nō fixa. altera fixa. quoniā ante illius calcinationē stridet. post vero triplicem ipsius calcinationem non stridet. quod est quia eius ar. vi. fugitiui substantia stridorē faciens euolauit. Quod vero ar. vi. substantia sit substantia fugitiui causa stridorē faciens. probatur per lauacionem plumbi cum ar. vi. quoniā si cum ar. vi. plumbū lauetur. & post lauerum eius illud fuderis cum igne non superante suæ fusionis ignē remanebit cum eo ar. vi. pars. quæ plumbō stridorē adducit. & illud in stagnū conuertet. E conuerso vero per mutationē stagni in plumbū illud cōsiderare potes. Nam per multiplicē calcinationis reiterationē ad illud & magis illi ignis conuenientis ad reductionis administrationē in plumbū conuertitur. maxime vero cū per subtractionē sui scorij cū magno calcinatur igne. Et harum substantiarū diuersitatibus certificari poteris per ingenia conseruationis illarū. vel instrumētis proprijs. & ignis modo eas diuidentis ad quæ nos peruenimus cum instantia: &

vidimus cum certificatiōe nostra nos verum per illud estimasse. Quid igitur sit, quod post remotionē duorū nō fixorū ex loue, s. sulphuris & ar. vi. remanisset certum reddere nos expedit, vt cōplete cognoscas ipsius louis compositionem. Est igitur illud liuidū ponderosum vt plumbū, maiori tamē albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum, & est in ipso æqualitas fixationis duorū componētiū ar. vi. s. & sulphuris. Non autem æqualitas quantitatis, quoniam in cōmixtione vincit ar. vi. cuius signum est facilitas ingressionis in illud ar. vi. in natura sua. Igitur si non maioris argē. vi. in illo esset quantitas, nō adhereret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoq; nō adheret Marti nisi sububssimo ingenio; nec Veneri propter paucitatē ar. vi. in illis in cōmixtione sua. Ex hoc igitur patet quia difficillime Marti adheret. Veneri vero facilius propter maiore copiam ar. vi. in ea, cuius signum est fusio illius facilis. Martis vero difficillima. Fixio vero harū duarum substantiarū ad firmam approximāt fixationem, nō autem fixa propterea est perpetua. & huius est probatio ipsius corporis calcinatio, & post calcinationē ad fortissimū ignem expositio, nam per eum non fiet diuisio sed tota ascendet substantia, purificata tamen magis. Videnus ergo substantiā sulphuris in stagno adurentem facilius seperari q̃ in plumbo, & huius experimentū vides per facilem louis indurationem calcinationē & meliorationem sui fulgoris. Ideoq; considerauimus hæc corruptentia in radice sua nō fuisse, sed ei postea aduenerunt. Fit quia in prima cōmixtione nō fuerunt illi multum cōiuncta, ideo facile possunt separari, ideoq; alterationes in eo sunt velocis operis, mundificatio videlicet induratio & illius fixio, & harū causas per ea quæ iam a nobis tradita sunt, manifesta cōsiderare potes. & quia post has operationes calcinationē, s. & reductionem cōsiderauimus in fumo suo per magnā eleuationem ignis expressionem, & vidimus illum ad cōtinitatem pertinere, cum hoc sit de proprietate sulphuris calcinati, estimauimus estimatione vera in qua fuimus certificati sulphuris fixi naturam secum multam cōtinere. Qui igitur voluerint in hac nostra sciencia videre veritatē, inuestigationem horū omnium perstudeant cum sedulitate operis donec per eam principia ipsorum corporum & proprietatem spirituum inueniant inuentione certa nec coniecturali quam tradidimus in hoc nostro volumine sufficienter ad artis exigentiam.

SERMO IN COGNITIONE NA

turæ Saturni.

Caput. lxiiij.

G iij

R

ESTAT nos igitur de Saturno descriptionem ponere. & dicimus, non diuersificatur a Ioue per calcinationis reiterationē ad illius naturā reductio, nisi quia immunditiore habet substantiā a duobus substantijs cōmixtam grossioribus sulphure. s. & ar. vi. & quia

sulphur in illo cōburens est suae q̄ ar. vi. substantiæ magis adhesiuū, & quod plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionē suā q̄ Iupiter. & hanc probationes per experientias manifestas adducem⁹. q̄ igitur ipsum sit maioris terre feculentie q̄ Iupiter, manifestatur per visum & per lauacrū eius ab ar. vi. in hoc q̄ plus per lauacrum emanat feculentie ab eo q̄ a Ioue. qui primū gradum calcinationis suscipit facilius q̄ Iupiter, quod est signū multę terreitatis. Nam corpora plurius terreitatis facilius inuenimus calcinationis, & terreitatis pauce difficilius calcinationis. & hui⁹ est probatio difficillima solis calcinatio cōpleta. Et quia non rectificatur eius feditas per calcinationis reiterationē sicut in Ioue quod est signū maioris feditatis in principijs eius ex natura sua q̄ Iouis. Quod vero sulphuris quantitas cōbustibilis magis sit ar. vi. substantiæ adhesiua in eo q̄ in Ioue significatur per hoc q̄ nō seperatur de eo in fumum quantitas notanda, quin sit citrini coloris multę citrinitatis cui⁹ similiter est quod in fundo inferiori ex eo remanet. necessario vnum triū esse signum relinquitur, aut nullius quantitas sulphuris combustibilis in eo, aut paucissimæ aut multū coniuncte in principiorū propinquitate ad radicem cōmixtionis, sed certificati sumus per illius odorē ipsum alicuius esse quātitatis & non pauce. imo multæ quia non mouetur ab eo odor sulphureitatis in breui tempore, ideo considerauimus consideratione qua certi sumus sulphur comburens illius sulphuri non cōburenti ad naturam fixi approximanti in ar. vi. substantia vniiformiter esse commixtū. ideo cum scandit fumus cuius necessario cūsul. non comburente scandit. de cuius proprietate est citrinitatem creare. q̄ vero maior quantitas sulphuris non adurentis sit in ipso q̄ in Ioue: a nobis adductum est cum veritate, per hoc q̄ videmus totum colorē ipsius in citrinum mutari. Iouis vero in albū in calcinationibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est via causę inuestigationis hui⁹ operis per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius in durum q̄ Saturnus, non aut in tarditatem liquefactionis velocius q̄ Saturnus. & illud ideo quoniā causa duricie naturæ est sulphur & ar. vi. fixū. Causa vero liquefactionis est duplex ar. vi. s. & sulphur combustibile quorū alterum quo ad fusionis perfectionem sufficit in

vnoquoque gradu eius cum ignitione. s. & sine ignitione. s. ar. vi. Quia
 igitur in loue est multa ar. vi. quantitas non vere fixi. remanet in illo
 multum liquefactionis velocitas, & non remouetur ab illo faciliter.
 Causa vero mollificationis est duplex argē. T. vi. & sulphur combusti-
 bile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex loue facilius
 q̄ ex Saturno, ideo ex eo altera causarum molliciei remota necesse est il-
 lud indurari calcinatum. Saturnus vero quia vtriusq; molliciei causas
 forster habet coniunctas non facile induratur. Est tamen diuersitas in
 mollicie per ar. vi. & mollicie per sulphur, quoniam mollicies p sulphur
 est cessiua, mollicies vero per ar. vi. extensiua est. Et hoc necessario pro-
 batur per hoc q̄ videmus corpora multi ar. vi. multę extensionis esse.
 corpora vero pauci, paucę. Et ideo iupiter facili⁹ subtilius extendit q̄
 Saturnus, Saturnus facili⁹ q̄ Venus. Venus q̄ Mars. Luna subtili⁹
 q̄ iupiter. Sol vero q̄ Luna subtilius. Pater igitur q̄ causa induratio-
 nis est ar. vi. fixum aut sulphur fixum. Causa vero molliciei est oppo-
 sita. Causa vero fusionis est duplex, sulphur non fixum & ar. vi. cuius-
 cunq; generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine
 ignitione, & manifeste vides huius rei experientiam, per projectionem
 arsenici super corpora difficilis fusionis, facit enim ea facili fusionis &
 sine ignitione. Causa vero fusionis facilis est & similiter ar. vi. Causa
 vero fusionis cum ignitione est argen. vi. fixum. Causa igitur impedi-
 menti fusionis cuiuscunq; est sulphur fixum, per hoc itaq; maximum
 poteris elicere secretū, quoniam cum plurime ar. vi. quantitatis corpo-
 ra, maxime sint perfectionis inuenta, & pluris igitur quantitatis ar. vi.
 corpora, a perfectione diminuta, perfectio approximare necesse est, itaq;
 & multę sulphureitatis corpora plurimę corruptionis esse contingit.
 Quamobrem igitur etiam dictis patet louem maxime perfectio ap-
 proximare, cum perfectionis plus participet. Saturnum vero minus
 minus vero & adhuc Venerem, minime vero Martem, quo ex perfe-
 ctio dependet. Aliter autē ex medicina complente & defectū supplē-
 te perfectius attenuante ad profundum corporū spissitudinem, & sub
 splendentis fulgoris substantia eorundem palliante fuscēdinem se ha-
 bere contingit. Ex hac enim maxime perfectibilis Venus existit, mi-
 nus vero Mars, ad huc minus iupiter, minime vero Saturnus. Ex
 his igitur repertum est laboris inuestigatione veridica, ex corporum di-
 uersitate diuersas inueniri cū præparatione materias, alia enim eget mee-
 dicina durū ignibile, alia vero molle & non ignibile corpus: hoc qui-
 de mollificante & ad profundū attenuante et in sua equante substantia.

LIBER

Illud vero indurante & inspissante occultū eius : Ex his igitur nos expedit ad medicinas transire cum manifestis experientijs diuersarū ponentibus nobis medicinarum causas inuentionis . & q̄ diminutum relinquant . & q̄ ad cōplementum deducant.

Caput. lxxv.

P

ROBAMVS igitur spiritūs corporibus magis assimilari per hoc q̄ magis corporibus vniuntur & amabilius q̄ alia in natura . Per hoc ergo adductū est nobis inuentione prima hoc esse corporū alterationis medicinā veram . ideoq̄ in omni quo ponimus

ingeniorum genere, nos ipsos exercuimus vt per illos imperfectorum vnumquodq̄ corpōū mutatione firma in perfectum lunare & solare transformemus corpus . Qua morē igitur ex eisdem medicinā diuersam ex diuersa alterandorū intentione creari necesse accidit . Cum sit igitur duplicis generis medicina alterationis ar. vi. perfectione coagulabile & a perfectione diminuta corpora . hæc siquidē multiplicia . alia quidē dura ignibilia . alia vero mollia non ignibilia . dura quidē ignibilia vt Mars & Venus . mollia vero vt Iupiter & Saturnus . necesse est & materiam similiter perfectiūā multiplicem esse . Alia etenim eget ar. vi. materia perficiente . alia vero corpora transformanda ac etiam alia egent dura ignibilia vt Venus & Mars . alia vero mollia non ignibilia vt Saturnus & Iupiter . & hæc utraq̄ vtriusq̄ generis cum ad se invicem differant in natura similiter diuersam egere medicinā necessario accidit . Vnius etenim generis Mars & Venus . sed in speciali quadā proprietate differunt . Etenim hic non fusibilis . illa vero fusibilis . ideoq̄ alia quidem Mars alia vero Venus medicina perficitur . & hic quidem ex toto immundo . illa vero non . & hic quidem quadam albedine fusca . illa vero rubedine & viriditate participat . quæ in medicina diuersitatis necessitatem imponunt consimiliter . Alterius enim generis mollia corpora . s. Iupiter & Saturnus : cum hic & similiter differant diuersa medicina & similiter egere necesse est . Est enim hic quidem mundus . s. Iupiter . ille vero nō . At vero & hæc quidem mutabilia omnia nunc lunaria . nunc solaria efficiuntur corpora . Ideoq̄ necesse est vniuscuiusq̄ duplicem materiam fore . vnā quidem citrinā in citrinū mutantē solare corpus . Alteram vero albam in album lunare corpus mutantē similiter . Cum ex quatuor igitur imperfectorū corporū vnicuiq̄ duplex materia adinueniatur . solaris videlicet & lunaris . octo igitur in summa erūt medicinæ omnes corpora pficientes in forma bona .

*Dura
Mollia*

perficitur & similiter ar. vi. in solare & lunare, ideoq; & medicinae alterantis illū duplicem differentia esse cōtingit. Decē igitur erunt omnes medicinae quas inuenimus cum totalitate sua ad cuiuslibet imperfecti alterationē completam. Verū utiq; cum diuturnitate, laboris instantia & magnae indagacionis industria excusari volumus ab inuentionis labore harū decem medicinarū per vnus beneficiū medicinae. & inuenimus inquisitione longa, necnon & laboriosa maxime & cum experientia certa, medicinā vnā, qua quidē durū mollescit, & molle induratur, corpus & fugitiuum figitur, & illustratur, sedum splendore inenarrabili & in eo qui supra naturā consistit. Ideoq; omniū harū medicinarū expedit singulum sermonē adducere cum causis suis & manifestis probationū experientijs. Primū igitur medicinarum decē seriem, & dehinc quidē corporum omniū, deinde vero ar. vi. dehinc vero & vltimo ad perficientis magisterij medicinā transeundum. Cum tamen preparatione indigeant imperfecta. Ideo ne propter artis insufficiētiā traditionis, mordeamur ab inuidis: afferamus in primis narrationem de imperfectorū preparationibus, earū inuentionis causae necessitatē ponentes. quibus siquidē in nostro artificio efficiantur congrua perfectionis albedinis & rubedinis in vnoquoq; gradu medicinā suscipere, & ab eadem perfici, dehinc vero addendum medicinarum omnium narrationem sufficientem & congruam.

Caput. lxi.

XIA M ergo a nobis narratis sermonibus apparet quid superfluum quidue diminutū ex operibus natura relinquat in vnoquoq; eorū quae imperfecta sunt corpora secundū sufficientem partē, secundum vero cōplementū quae in superioribus obmisimus hic cōple-

E bimus sufficiente sermone. Primū igitur cū duplicis fore generis imperfectionis corpora contingat, mutabilia mollia, s. nemon ignibilia vt Saturnus & Iupiter, dura enī non fusibilia, aut cū ignitione fusibilia vt Mars & Venus. hic quidē non fusibilis illa vero cum ignitione, Necessario nobis natura informando edocuit ex illorū diuersitate essentiarum in radice naturae diuersas preparationes secundū exigentiā illius administrare. Sunt itaq; vnus generis transformanda imperfectio nis corpora duo necessario, plumbum, scilicet quod mela dicitur, & per artem Saturnus & plumbum stridens quod album dicitur, & hac scientia Iupiter quae a se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo ex radice suae naturae innata & manifeste similiter quoniam Satur-

N Vm in
*res summae et
 mirabiles medicinas
 philosophicae*

LIBER

ntis, fuscus, limidus, ponderosus, & niger, sine stridore totaliter mutus: Jupiter autem albus luens parū, multū vero stridens & modico sono tinnitum adducens. differentiā in profundo illorū tibi cum manifestis experientijs monstrauius ex illarū causis necessarijs. Ex quib⁹ secundum magis & minus præparationis ordinē colligere bonę mentis artificem cōtingit. Primo igitur secundū ordinē corporū præparationē narremus. Postea vero & ipsius ar. vi. coagulabilis. Sed & primo vni⁹ generis molliciei. s. post hoc vero & alterius. Primi quidē generis corporū ponatur saturni præparatio & iouis. postea vero & aliorum secundū suū ordinē determinatū, quia in præparatione corporū nihil superfluum ex profundo ipsius remouendū, sed ex manifesto potius.

Caput. lxxij.

ATVRNI vero præparatio multiplex adhibetur essentiæ & iouis similiter, secundū ipsorū multiplicis pfectionis approximatiōis, aut elongationis ab eo gradū, cum sit igitur aliud ex corruptib⁹ quidē suo profundo adueniens ex suæ nature radice innata sulphureitatis. s. terretas atq; ar. vi. impuritas terræ illorū creationis principijs essentiali natura cōmixta. aliud vero superueniens post primā illorum mixtionē corruptionē adducens, et sunt primi generis, sulphureitas cōburens, & illius impuritas, & ar. vi. substantia feda. quæ omnia sunt saturni & iouis pfectionis substantiā corruptentia. Sed horum quidē alterū impossibile est remoueri per medicinā primi ordinis alicuius industrię. Alterū vero paruo adminiculo remoueri cōtingit. hoc quidē remouendum esse impossibile, aduenit propter hoc qd in principijs nature propriæ huius generis corporū, in veram essentiā cōmixta fuerunt, & vera essentia facta sunt. Ideoq; cum nō sit possibile veram rei cuiusq; in natura remouere essentiā, re permanente, non fuit ab eis possibile, hæc corruptentia delere. Quamobrē igitur putauerūt quidam philosophorū per hoc artem nō posse perueniri. Sed nos quidē & nostro tempore hæc inquirentes scientiā peruenimus ad hoc idē, qd & similiter nullo ingeniorū preparationis modo posuim⁹ corpora illustrare cum cōplēto sui fulgoris lucidi, quin cōtingeret illa ex toto infici & denigrari pot⁹, propter hoc igit & nos similiter in stuporē ad ducti multi tps spacio sub desperatiōis vmbraculo delituim⁹. redeuntes igitur in nos ipsos, nos ipsos torquentes immensę cogitationū meditationis afflictionib⁹ respexim⁹ a pfectione corpora diminuta in profundo

suæ naturæ feda existere. & nihil ex eis fulgidū inueniri. cum in eis se-
 cundum naturā non sit. Non enī inuenitur in re quod in illa non est.
 Cū igitur nihil pfecti in illis inueniatur, necessario & in eisdē nihil sup-
 fluum inueniri relinquitur in diuersarū substantiarū separatiōe in illis
 & in p fundo suæ naturæ. Ideoq; per hoc inuenimus aliquid diminutū
 in illis fuisse quod cōpleri necessario accidit per materiā sibi cōuenien-
 tem & diminutū complementē. Est igitur diminutū in illis. s. paucitas ar. *N*
 vi. & non recta spissatio eiusdē. Igitur cōplementum erit in illis ar. vi.
 multiplicatio & spissatio bona & fixio pmanens. hoc aut per medicinā
 ex illo creatā perficitur. hæc enim cum ex ar. vi. sit inesse deducta per il-
 lius beneficiū luctiditatis splendoris illorū fuscēdinē palliando celat &
 tegit, & splendore educit. & in fulgore conuertit. Cum enī ar. vi. in
 medicina præparatū per nostrū artificū sit mundatū, & in substantiā
 purissimā & fulgidissimā redactū. proiectū sup diminuta pfectio
 ne illustrabit & sua fixione perficiet. Hanc vero medicinam in tua nate-
 rabimus oratione. Relinquitur itaq; ex præiacentibus necessario dus-
 plicem fore perfectionis inuentionē necessariā. Aut vnā quidē per
 materiam quæ de mixto substantiā fedam separat. Aut alterā vero per
 medicinā quæ illam sui fulgoris splendore palliando tegat & illustran-
 do decoret. Cum nihil igitur superfluum sed potius diminutū in pro-
 fundo corporū contingat reperiri. si quid igitur superflui remoueri ex-
 pedit, necesse est id ex manifesto suæ naturæ superueniens & tolli & mo-
 ueri diuersis cum præparationibus, quas in hac oratione nos expedit
 enarrare, primum quidem in eadem oratione Iouis & Saturni. Vlti-
 mo vero & aliorum secundum ordinem.

DE PRÆPARATIONE SATVRNI

& Iouis.

Caput. lxxij.

PRÆPARANTVR igitur Saturnus & Iupit-
 er, præparationibus multiplicibus secundū maioris

P

perfectioni approximationis necessitatē cōmuni. s. &
 speciali præparationis modo. Cōmunis quidem est
 per gradus approximationis ad perfectionē multipli-

ces. Est enim vnus gradus approximationis. s. fulgur ex substantia
 munda. Alter vero duritiæ cum suæ fusionis ignitione. Tercio vero
 fixio per remotionem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur &
 fulgida fiunt tripliciter, aut per res mundificantes; aut per calcinationis
 modum & reductionis; aut per solutionem. Per res igitur depuran-
 tes mundantur dupliciter. aut in calce redacta, aut in natura corporū.

In calce vero redacta purificantur per hunc modū. aut per sales, aut per alumina, aut per vitrū. Et est vt cum corpus, s. iupiter & saturnus calefactū extiterit. tunc infundatur super eorū calcem aluminū, aut salium aqua, aut cōmisceatur cum ea vitrū & reducat in corpus. hoc igitur totiens super hæc corpora alternata vice reiteretur, quousq; munda cōplete se ostendant. Nam cū sales & alumina & vitrū fundantur fusione alia q̄ corpora. ideo ab illis separantur & secū terream substantiam ducūt relicta sola corporū puritate. In natura vero corporū similiter, & per eundē depurantur modū. Et est vt limētur subtilissime hæc duo corpora. post hoc vero cum eisdē administrentur aluminibus salib⁹, & vitro videlicet, & postea in corpus reducantur. Et sic alternata vice reiteretur quousq; mundiora appareant. Mundantur & per ar. vi. lauerum; modū cuius attulimus. Mundificantur & hic similiter vtriusq; generis corpora per reiterationis vicem calcinationis ad illa. & reductionis similiter cū sufficientia sui ignis quousq; mundiora ppareant. Per hanc enim mundantur a perfectione hæc diminuta corpora duplici corrumpente substantia. hic quidem inflāmabili & fugitiua. illa vero terrea feculentia. Et illud ideo quoniā ignis omnē fugitiuam substantiā eleuat & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo omnē substantiā terre diuidit cum proportione sua. Et hanc proportionē in alio nostro volumine, quod de perfectionis inuestigatione inticulatur conscripsimus; quod secundū ordinē hunc præcedit librum. In illo enim quæcuncq; inuestigauimus secundū nostræ mentis rationem scripsimus. hic vero quod vidimus & tetigimus cōplete secundū scientiæ ordinē determinauimus. Mundificantur & hæc vtriq; similiter per solutionē suę substantiæ. cuius modū iam diximus, & per reductionem similiter eius quod ex eis dissolutū extiterit. Inuenitur enim illud mundius & pfectius q̄ alio quoquā præparationis genere hoc eodē præparationis modo. Et huic modo, nō comparatur modus, nisi qui per sublimationē perficitur. & ideo huic æquipollet. Est & similiter præparatio in illis induratio suæ mollis substantiæ cum ignitione suæ fusionis; & est vt ingeniemur in illis permiscere ar. vi. substantiā fixam in profundo illorū. aut sulphuris fixi, aut sui comparis, aut reb⁹ duris, & non fusilibus, sicut calx, marchasita. & turia. hæc etenim cū illis vniuntur & amicatur, illa indurant, quousq; nō fundantur anteq̄ igniantur. Et per medicinā perficientē hoc idē cōpletur similiter, cuius narrationē ponemus. Et est similiter alter præparationis modus per remotionē suæ fugitiuę substantiæ, & hic quidē perficitur per cōseruatio-

acvū ar. vi.
57. 7. c. 71.

huic fig. 7.
61. Et
experientia.
Summa per
his magisterij
in lib. 7.

nem post illū calcinationis gradum illorū in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis præparationis contingit necessario, ideo ponamus ordinem completū ex illis. Primo igitur mundetur ex eis omnis substantia fugitiua & adustiua corrumpens. Dehinc vero terrea superfluitas deletur, post hoc soluantur & reducātur aut per lauacrum ar. vi. lauetur complete. & hic ordo utilis & necessarius est. ¶ Specialis attamen horum corporū præparatio. primū quidem Iouis est multiplex: vna quidem per calcinationē, & per hanc induratur eius substantia magis q̄ Saturno non euenit. Etia per alumina similiter. hec enim proprie Iouem indurant: Altera vero per conseruationē eius in igne suæ calcinationis, per hanc enim stridorem amittit & corporū similiter fractionem, quod Saturno similiter nō contingit, quia stridorem nō habet, nec corpora frangit, & per calcinationis reiterationē similiter ab acuitate salis stridorē amittit. Saturni vero secundo est præparatio specialis, s. per calcinationem a salis acuitate. per hanc enim induratur & per talē specialiter dealbatur, & per marchefitam & turiam. Modos vero omnes præparationū determinauimus cōpletius in libro qui de perfectionis inuentione intulatur. quoniam in hoc abbreviauius summas illarum.

DE PRÆPARATIONE VENERIS. Caput. lxi.

MITANTES igitur præmissorum ordinē, duroū corporū præparationes narremus. Primo igitur Veneris, deinde vero Martis. Est igitur Veneris multiplex præparatiōis modus. Alius quidē per eleuationem, alius vero sine eleuatione perficitur. Per eleuationē vero est modus s. vt accipiat tutia cum qua Venus magis conuenit & secū per ingenia vniatur, deinde vero in

suo sublimationis vase ponatur ad sublimandū, & per excellentissimū gradum ignis eius eleuetur pars subtilior quæ fulgidissimi splendoris inuenta est; vel cum sulphure misceatur per minimā, & postea eleuetur per modum suū eleuationis iam dictum. Sine sublimatione vero præparatur, aut per res mundificationē facientes, aut in calce sua, aut in corpus velut tutia sales & alumina, aut per ar. vi. lauacrum: cuius modum attulimus. aut per calcinationes & reductiones vt in alijs narratum est, aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturam corporis, aut per ar. vi. lauacrum mundificatur sicut & corpora reliqua a perfectione diminuta.

LIBER

DE PRAEPARATIONE MARTIS.

Caput. lxx.

MARTIS vero preparatio est similiter multisplex. Quaedam enim per sublimationē, quaedā vero sine sublimationē cōpletur. Quae vero per sublimationē, fit cum arsenico, cuius modus hic est. Ingeniemur q̄ profundius possumus eidē arsenicum nō fixum vnire vt cum fusione seculi liquecat. Postea vero sublimetur in vase propriae sublimationis. & haec preparatio melior & perfectior inter ceteras reperitur. Est & alia preparatio ipsius Martis per arsenicū sublimatum, ab eo multotiens, quousq; maneat quantitas aliqua ipsius arsenici. hic enim si reductum fuerit emanabit albū fustibile mundū preparatum. Est & similiter modus tertius preparationis eiusdē per fusionē illius cum plumbo & tutia. Ab his enim fluit mundum & album. ¶ Sed quoniā ne minus sufficienter dixisse videamur cum nos determinaturos esse promisimus de durorū corporū ingenio sa mollificatione, atq; mollium induratione per calcinationis modum. ideo illū non obmittamus. sed mollium quidē primo, durorum vero postea. Et est. s. vt soluat ar. vi. praecipitatum, & soluat corpus calcinatum de cuius intentione sit indurari. & haec ambae solutiones miscantur, & ex his alternata vice calcinatū corpus miscatur terendo & imbibendo & calcinando & reducendo quousq; durum fiat cum ignitione fustibile. Hoc idem & cū calce & tutia & marchesita calcinatis solutis & imbibitis perfici complete contingit. & quanto quidē haec mundiora tanto & perfectius mutant. Mollificantur & sin. iliter dura corpora cum ingenio consimili. Et est. s. vt cum arsenico totiens coniungantur & sublimētur. & post arsenici sublimationē assentur cum proportionē sui ignis. Cuius modū narrauim⁹ in libro fornacū. & vltimo reducantur cum expressione sui ignis in oratione sui dicti, quousq; in fusionē mollescant secundum exigentiam duricie corporis. Et haec quidem alterationes omnes sunt primi ordinis, sine quibus nō perficitur magisterium.

DE MUNDIFICATIONE ARGENTI.

ti viui.

Caput. lxxi.

GITVR ex praemissis necesse est ar. vi. mundificationem cōplete narrare. Dicimus igitur quoniā ar. vi. mundatur dupliciter, aut per sublimationem, cuius

mundif^o

attulimus modū, aut per lauacrum cuius modus hic est. Fundatur ar. vi. in patella vitrea vel lapidea, & super ipsum aceti quantitas superpar-
 gatur quod sufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc vero super lentū
 ignem ponatur. & calefieri permittatur in tantū vt digitis tractari per-
 mittat. Deinde vero digitis agitur quousq; in partes minutissimas
 diuidatur in pulueris similitudinē tam diu agitur quousq; aceti to-
 tum quod in illo infusum est consumetur omnino. Deinde vero qđ
 in eo terreitatis inuentū sit lauetur cum aceto & abiciatur, totiens igi-
 tur super illud opus reitereť quousq; terreitas illius in coelestinū mute-
 tur colorem perfectissimum, quod perfectę lauationis est signum. Ab
 his igitur ad medicinas est transeundum.

PRIMUM DOCUMENTVM.

Caput. lxxij.

FFERAMVS igitur imprimis sermonem
 vniuersalem in medicinis cum causis suis & ex-
 perientijs manifestis. Innuimus igitur qđ nisi
 quidem omne superfluum siue per medicinam
 siue per preparationis modum auferatur ab im-
 perfectis non perficietur. s. vt ab illis tollatur
 omnis superflua sulphureitas omnisq; terreitas
 immunda. ita scilicet qđ de coimixto non separentur in fusione post
 projectionem medicinae alterantis illa: Cum hoc quidem inuenieris,
 iam ex perfectionis differentiis yham habes.

SECUNDVM DOCUMENTVM.

S

IMILITER vt qđ nisi & medicina illustret &
 alteret in colorem album aut citrinum secundum
 intentionem quā quæris, quæ fulgoris splendore
 amænitate luciditatem adducat: non perficiuntur
 a perfectione corpora diminuta in complemento totaliter.

TERTIVM DOCUMENTVM.

A

MPLIVS autem & nisi fusionē lunarem aut so-
 larem determinate adducat, non est in complemen-
 to alterabile, quoniam in iudicijs non quiescit sed
 de cōmixto separatur omnino & recedit. Hoc aut
 a nobis latius determinatū in sequentibus demon-
 stratū in causa de cineritio. Amplius aut & nisi perpetuetur medicina
 cum impressionis alteratione firma, non valet ipsius mutatio, quoniā
 non permanet sed euanesceit impressio.

QUARTVM DOCUMENTVM.

MPLIVS autem & nisi pondera perfectionis adducat non mutat sub cōplemento naturæ firmo & vero cui nō sit fraus per credulitatis errorem. Est enim pondus naturæ vnum ex perfectionis signis. Patet igitur cum perfectionis differentię quinque sint: necesse est & medicinā nostri magisterij has. s. adducere in proiectione differentias. Per hoc igitur patet ex quibus materia nostra eliciatur. Nam per ea elicitur quæ maxime corporibus adiunguntur, & amabiliter eisdē in profundo adherēt alterantia. Ideoq; cū in rebus ceteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis q̃ argen. vi corporum naturis amicari. per hoc opus nostrum in illo impendentes reperimus ipsum esse veram alterabiliū medicinā in complemento cum alteratione vera & non modice peculiola.

QVINTVM DOCUMENTVM.

ESTAT igitur nos substantiā ipsius & proprietatis substantię differentias determinate ascribere. Et cum non inuenerimus ipsum sine alterationis naturæ illius administratione mutare, inuenimus & similiter ipsum preparari debere necessarium cum nō permisceatur in profundo absq; illius preparationis modo. Etest. s. vt talis fiat illius substantia q̃ permisceatur in profundo vsq; ad profundū corporis alterabilis sine separatione in eternū. Hoc autē nō fit nisi subtilietur valde cum preparatione determinata & certa in capitulo sublimationis; & non permanet eius impressio similiter nisi figuratur: nec illustrat nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia cū sui modi ingenio & modo suæ operationis per ignem cōgruum. Et nō prestat fusionē perfectam nisi in illius fixatione adhibeatur cautela cum hac dura remollire & mollia indurare. est tamen talis, vt cum sufficientia seruetur suæ humiditatis proportionatē secundū exigentiā eius quę queritur fusionis. Per hoc ergo patet q̃ ipsius talis præparetur & admistretur præparatio qua fulgidissima & mundissima substantia ex illo creetur. Deinde vero figuratur & cautela eidem exhibeatur vt. s. exercitetur artifex in administratione ignis in modo suæ fixationis quo possit ex illo deleri humiditas in tantum q̃ sufficiat ad fusionē perfectam cōplendam. Et est scilicet, vt si queris per hanc corpora fusionis dura

mollicari in principio suæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lentus humiditatis est conservatiuus & fusionis perfectiuius. Si vero mollia indurare, ipsius componatur ignis vehemens, talis enim ignis humiditatis est consumptiuus & fusionis turbatiuus. Et hæc quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem necessario considerare expedire. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni subtilitas substantiæ corporum. & vniformitas in essentia. per hoc enim tantum illorum possunt densari partes cum nihil intercidat; & partium densatio ponderis est adductio & illius perfectio. Patet igitur quod tam corporum administratio nis præparatione quam ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necesse contingit, quoniam quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata tanto & maioris sunt perfectionis inuenta inuestigatio per artem. Completur igitur sermo utilis de medicinis si omnium medicinarum differentias narremus. Innuimus quidem quod medicinarum triplicem differentiam esse necessario accidit. Alia est primi ordinis, alia vero secundi, alia vero tertiæ. Dico autem primi ordinis medicinam, omnem præparationem mineralium, quæ super diminuta a perfectione corpora proiecta, alteratione imprimunt. quæ non adductis complementum sufficiens, quin non contingat alteratum mutari et corrumpi, cum euaporatione impressionis medicinæ illius totali, sicut est omnis sublimatio dealbatiua veneris aut martis, quæ fixationem non suscipit. & huiusmodi est omne additamentum coloris solis & lune; aut veneris comixtorum super furnum cimenti positum zimar & similia. hic enim mutatione non stante, sed potius diminvente se per exaltationem. Secundi vero ordinis medicinam dicimus, omnem præparationem quæ quando super diminuta a perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis differentiis aliquibus corruptionis omnino, velut est calcinatio corporum, quæ omne fugitiuum deletur. Est huius generis medicina perpetuè lunam citrinans, aut perpetuè venereum dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentiis. Tertiæ vero ordinis medicinam appello, omnem præparationem, quæ quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cum projectione sua tollit, et cum omni complementi differentia perficit. hæc autem est vnica sola, & ideo per illam excusatur a laboribus inuentionis. x. medicinarum secundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur. Secundi vero medium. Tertiæ vero maius. Et hæc est omnium medicinarum differentia sufficiens.

H ij

N

PONDVS

Medicina
differentia

Primus ordo

Secundus ordo

Tertius ordo

VNA IN OMNI

LIBER

DE MEDICINA PRIMI ORDINIS.

nis.

Caput. lxxij.

EX ORDINIS igitur determinati permisso-
sione secuta. Cum quidē alia sit medicina cor-
porum, alia vero ar. vi. Et corporū quidem alia
primi ordinis. alia vero secundi. alia vero tertij
& ar. vi. consimiliter. Narremus igitur omni-
um medicinarū differentias primi ordinis. de
inde vero secundi. deinde vero tertij. Corporū
quidem primo. Postea vero in ar. vi. medicina

cum sermone completo & ordine congruo narrationē tradamus. Dis-
cimus igitur quoniā primi ordinis medicina corporum, alia est durorū
corporū, alia mollium. Durorū quidē corporū, alia veneris, alia
martis, alia vero lunæ. Veneris quidem & martis est pura illorū sub-
stantiæ dealbatio. Iunę vero rubificatio cum citrinitate fulgoris ameni.
Quoniā veneris & marti rubificatio nō adducitur primi ordinis me-
dicina, cum fulgoris apertione. quoniā ex toto immunda sunt, nō apta
rubedinis fulgorem recipere, priusq; illis adueniat præparatio fulgorē
adducens. Narremus igitur in primis veneris medicinas omnes. pos-
tea vero martis, quæ cadunt in ordine primo. ¶ Est igitur medicina
venerem dealbans, alia per ar. vi. alia per arsenicum. Per ar. vi. quip-
pe sic completur medicina dealbans illam. Soluitur etenim primo ar.
vi. præcipitātū, & soluitur similiter veneris calcinatio, & hæc ambę so-
lutiones cōmiscentur in vnum, dehinc vero coagulantur, & super ipsi
corpus proiciatur eorū medicina. hæc enim dealbat & mundat. Ampli-
us aut & aliter soluitur præcipitātum ar. vi. & soluitur litargirium, &
hæc ambę solutiones coniunguntur in vnum. & soluitur corporis cal-
cinatio de cuius intentione sit dealbari, & coniungatur cum prædictis
solutionibus, & deinde coagulantur. dehinc vero super illius corpus
proiciuntur. dealbatur enim per hanc. Aliter aut sublimatur alternata
vice ex illius corpore ar. vi. quantitas, quousq; cum illa permanet ar.
vi. pars, cum ignitione completa. dehinc vero ex aceto distillato sepiissi-
me imbibendo teratur vt in profundo illius melius commisceatur. ab
hinc vero assetur, & ultimo consimiliter ab ar. vi. sublimetur & iterato
imbibatur & assetur. Et sic totiens reiteretur opus sup illa, quousq; mūlti-
ta ar. vi. quantitas in eo cum ignitione completa quiescat. hæc enim
primi ordinis bona est dealbatio. Aliter aut super ar. vi. præcipitātū
totiens sublimetur. ar. vi. in natura propria, quousq; in illo figatur &

fusionem prestat. Dehinc vero super veneris substantiā proiciatur. & dealbatur peculiosè. Aliter enim soluitur luna, & soluitur litargirum & coniungatur solutiones. Ex his veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur. ar. vi. Dealbatur vero per arsenicū sublimatū. vt si accipiat calcinatio veneris & super illam iteretur eiusdem sublimatio quousq; secum maneat & illam dealbet. Sed nisi ingeniaueris reipsum cum modis sublimationum, nō perseverabit in ea arsenicū alteratione aliqua. Eteſt. ſ. vt poſt primū ſublimationis gradum ſecundario reiteres quē narrauimus in marchaſitæ ſublimatione. Dealbatur vero & aliter, ſublimatū arsenicū in lunam proicias: dehinc vero hoc totū ſupra venerem: dealbat enim peculiosè. Aut cōmiſce prius litargirum vel plumbū uſtum ſolutū cum luna. deinde vero ſuper hoc arsenicum ſuperiacet. & hoc totum ſuper venerem proiectū dealbat, & eſt primi ordinis bona dealbatio. Aut ſolū ſuper litargirum ſolutū et reductum proiciatur arsenicū ſublimatū, & hoc totū ſuper veneris fusionē. quoniam dealbat eam cum curalitatis aſpectu. Aut cōmiſceantur luna & venus, & ſuper has proiciatur omnis medicina dealbatiua. luna etenim amica eſt arsenici magis q̄ corporū aliquod, & ideo fractionem ab eo tollit. ſecundario vero ſaturatus. & ideo cum illis cōmiſcemus. aliter aut arsenicū fundimus ſublimatum quousq; fiant fruſta. deinde vero fruſtum poſt fruſtum ſuper venerem proicimus. lubemus etenim in fruſtis potius q̄ in puluere proici: quoniam facilius inflammatur puluis q̄ fruſtum. & ideo facilius euaneſcit q̄ fruſtrum; & conſumitur prius q̄ ſuper corpus cadat ignitum. Tollitur autem & aliter rubedo illius cum tutia uidelicet & dealbatur. Sed quia tutie dealbatio non ſufficit, ideo ſolum citrinat. & citrinatio quelibet albedini eſt aſſinis. Et eſt modus huius. ſ. vt ſoluatur & calcinetur omne genus tutiæ. deinde vero venus, & hæ ambę coniungantur ſolutiones. & cum his citrinetur veneris ſubſtantia. & cum tutia ſi exercueris proficuum inuenies. dealbatur vero per ſublimatam inarcheſitam, quemadmodum cum ſublimato argento uiuo, & eſt inodus idem.

DEALBATIO MARTIS.

Caput. lxxiij.

RESTAT ergo & dealbationes Martis ex medicinis ſibi proprijs creatas narrare: quę ſunt ſecundum eſſentiam primi ordinis, ſecundum quē fusionē nō habet rectam. ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Eſt

H iij.

igitur omnis medicina veneris dealbatiua & martis similiter cum eiusdem ordinis preparatione, sed fusius illius specialis est arsenici cuiuscunque generis. cum quocunque igitur dealbatur & funditur, expedit quod cum ar. vi. coniungatur & lauetur quousque omnis impuritas tollatur ab illo & fiat album & fusibile. aut calefiat cum ignitionis vehementia. & super ipsum eiciatur arsenicum. & cum fustum fuerit illum proice lunæ quantitatem. quoniā quando secum vnitur non separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis aluminositas, corruptionis infectionem adducens, per modum solutionis iam dictum. dehinc vero ab illo sublimetur arsenicum mundatum per sublimationem aliquā, & reiteretur multoties quousque secū tali quod ex illo figatur. Dehinc vero cum solutione litargiriæ alterna vice imbibatur commiscendo & agitando & assando alterna vice, & vltimo reducendo cum igne quem docuimus in Iouis reductione a calce sua. Ex hac enim exhibit albus & mundus fusibilis: Aut solum cum arsenico sublimato in calce sua reducatur & exhibit albus & mundus fusibilis. Sed eandem artificem expedit exhibere cautelam, quemadmodum in veneris reiteratione sublimationis ab ea arsenici figentis se in illius profundo docuimus. Dealbatur & similiter per marchesitam & turtiam cum ingenio & industria quæ tibi narrauimus, sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficientis.

DE MEDICINA LVNAM CITRI-

nantis.

Caput. lxxv.

ROSEQUENTES igitur præmissorum ordinē lunæ medicinam substantiā citrinantē in ordine primi generis narremus cum veritate certa, & est. s. medicina quę eidē in profundo adheret, & adherendo colorat siue per naturā propriā, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinā, quæ ex sua radice innata illi adheret. deinde vero artificia per quæ facimus rem cuiusque generis adherere cum ingressione firma. Elicimus autē illam aut ex sulphure, aut ex vi. ar. aut ex amborum commixtione, sed per sulphur diminute quidem magis, per argen. vero viuum perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales inutiles quæ non sunt huius generis. quemadmodum est vitriolum & cuperose, quod & gummā cupri aut eiusdem stillidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modos omnes medicinarum quæ ex argento viuo consurgunt, deinde

ta 2 narremus

vitriolum.

cuperose.

vero quæ ex sulphure aut ex amborum commixtione. Vltimo vero &
 quæ ex gümma cupri aut similiu. Est igitur modus eius quæ per ar.
 vi. fitalis. Sumatur præcipitatu per præcipitationem eius mortifica-
 tum & fixum. deinde vero ponatur in furnu magne ignitionis ad mo-
 dum conseruationis calcium, quæ docuimus, donec rubescat in simili-
 tudinē vsifur. Si vero non rubuerit tolle ar. vi. non mortificati partē,
 & cum sulphure reitera sublimationē illius. Sit tamen sulphur omni
 impuritate mundatum, & vi. similiter ar. Et postq̃ vigesies illius sub-
 limationem reiteraueris super ipsa præcipitatum, illud dissolue cum
 aquarum acimine dissolvente. & iterato illud calcina, & iterato dissol-
 ue donec exuberanter sufficiat, post hoc lunæ partem dissolue, & cum
 soluta fuerit, solutiones commisce & coagula. & super lunæ fusionem
 proicias: citrinabit enim citrinitate multum peculios. Si vero argē. vi.
 in præcipitatione rubuerit, ad projectionē suæ perfectionis sufficit ad-
 ministratio dicta, sine cōmixtione rei tingentis illud. per sulphur vero
 rubificatur, sed illius est rubificatio difficilis & laboriosa immente. Ci-
 trinatur vero & luna cum martis solutiōe similiter. Ad hoc nos indu-
 cit operis necessitas vt prius calcinemus illud & figamus, quod laboris
 est copia. Dehinc vero hac eadem preparatione administremus, & eadē
 projectione sup lung substantiā infundamus. & tamē non resultat eius
 citrinatio fulgens. imo fusca & liuens & citrinitate mortifera. Eius ve-
 ro quæ per vitriolū aut coperosam perficitur, citrinationis modus est
 talis. Tollatur illorū vniuscuiusq̃ quantitas certa, & illius sublimetur
 pars quæ sublimari potest, donec cu expressione sublimetur totali. Post
 hoc vero iterato qd sublimatū est sublimetur cū modo ignis illi appro-
 priati, vt ex eo figatur pars post partem, donec maior illi⁹ figatur pars.
 postea vero calcinetur cum ignis cautele intentione, vt possit illi maior
 ignis ad perfectionē administrari. Post hoc vero soluat in aquā ru-
 bicundissimā cui non est par. Dehinc vero ingenieris vt illi ingre-
 sum in lunare corp⁹ exhibeas. & hæc ingenia tibi sufficienter monstra-
 ta sunt. si perfecti fueris operis exquisitior. quod scripsimus. & quia
 res huius videmus lunæ profunde & amicabiliter adherere, considera-
 uimus, & est certum has esse de illorum radice, & ideo per illas alterari
 contingit. Hæc vtiq̃ sunt medicinæ omnes primi ordinis quas actu-
 limus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi salua pigmen-
 talium rerum in modorum varietate essentia. argentum quippe vi.
 non est medicina in hoc ordine primo. cum non sit medicina ipsum
 alterans, vnita differentia, immo in complemento totali omnino.

Vsifur.

ingresum ingenia

et suspensa

anipigm.

LIBER

Quidam vero plures inuenerunt medicinas, sed vnum ex duobus necessario euenire cōtingit. quoniā aut ex eisdem: aut ex eadē naturā habentibus illos medicinam creare necessariū est; aut medicinam componunt, quæ eis quod non est æquipollet cum alteratione sua, & quæ nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi naturæ mobili, quicuerit incorruptus.

DE MEDICINIS SECVNDI OR-

dinis.

Caput. lxxvi.

RESTAT nos igitur ad secundi ordinis medicinas transire cum sermonis sui exigentiæ sufficiencytia vera, & manifestis probationib⁹ cum experientia vera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandorū, alia vero ar. vi. pfecte coagulabilis. Prius tamē omniū medicinas corporū narremus cōplete. Dehinc vero ad ipsius eiusdem ar. vi. medicinā coagulabilis in solisicum lunificumq; verū. Est igitur secundi ordinis medicina, quæ quidē imperfecta sola perfectionis vnita differentia complet. Verū cum multæ sint corruptionis causæ in vnoquoq; imperfectorū corporum, videlicet in Saturno quidē sulphureitas volatilia, & ar. vi. fuga, per quæ corruptionem adduci necessario accidit & illius terreitas. Fiat igit medicina quæ quidē alterum eorū, aut ex toto tollit; aut palliando decorat relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igitur corporū est aliquid impermutabile quod in corporū radice innatū est. quod per secūdi ordinis medicinā tolli non potest. ideo omnis illa medicina quæ illud de cōmixto tollit. nō secundi ordinis, sed tertij & maioris ordinis appellat medicina. Et quia superfluitates fugientiū inuenim⁹ per calcinationis modū tolli, & per reductionis terreitas non innata, ideo necesse fuit medicinā secundi ordinis inuenire, quæ quidē innatū palliat. & durū remolliat & molle induret. in duris. s. & mollib⁹ secundū complementū non sophisticū sed solisicū aut lunificū imperfectorū corporū perfecte constituat lunificū verum. ¶ Cum pateat igitur in corporib⁹ solis quidem mollibus per ingenia huius artificiorū operis non posse liquefactionis festinantiam tolli nec impuritatem in sui radice principiorū innatam; necessario euenit medicinā peruncātur; quæ quidē in proiectione illorū tenuitate inspisset, & inspissando ad suæ liquefactionis ignitionis sufficientiā induret. In duris spissitudinē attenuet. & attenuādo

ad fusionis velocitatē sufficientē cum proprietate ignitionis adducat,
 & vniuscūq; generis corporū fusedinem palliando decoret. hic in albū
 illa vero in citrinum transformet perfectissimū. Non autem diuersificatur
 hæc medicina a tertij ordinis medicina, nisi per minoris præpara-
 tionis imperfectionem: & non diuersificatur a se quod in diuersorum
 corporū projectione & pigmentorū acceptatione constat: sed in modo
 præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporū
 mollium medicina tenuitatem inspissans: alia vero durorū attenuans
 spissitudinē. hæc quidem ignis cōsumptiuus modo: illa vero humidita-
 tis cōseruationis administratione eget. ¶ Afferamus igitur sermo-
 nem vniuersalē in medicinis huius secundi ordinis completū cum de-
 terminatione certa & vera, & prius omnes lunationes omnium a perfe-
 ctione diminutorū corporū cum differentijs præparationis eorū. De
 hinc vero solariū cum proprijs similiter differentijs. Probauimus iam
 ex nostris, sermonibus, sulphur cuiuscūq; generis perfectionis esse cor-
 ruptiuum: a r. quippe vi. perfectiuum in operibus naturæ, completis
 regiminibus. Igitur & naturā mutant minime, sed imitantes, in qui-
 bus nos est possibile sequi operib⁹. Et ar. similiter in huius operis ma-
 gisterio vi. assumimus in cuiuscūq; pfectionis medicina. s. & solari, tam
 quidem imperfectorū & t̄p ipsius ar. vi. coagulabilis. Cum iam ex no-
 uissime dictis sermonibus duplicem medicinæ differentiam diximus.
 Aliam quidē corporum: aliam quidē ar. vi. verē coagulabilis. Corpo-
 rum quidē prius: ab inde. ar. vi. narrationem medicinæ tradamus cer-
 tam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiuscūq; generis vnita &
 est, qd iam sufficiētē notum est. Assume igitur illud, & si vis ad luna-
 rem secundum ordinē tibi promissum exercitātū te redde, & præpara-
 to illud cum modis huius magisterij notis. quorū intentio est vt pu-
 ram ex illo substantiā diuidas, & partem quidē figas; partem vero ad ce-
 randum obmitte. & sic totū magisterium prosequendo donec comple-
 as tentatā illius fusionem. q̄ si se subito fudit in duris perfectā est. in
 mollibus vero e contra. Hæc enim medicina super imperfectorū vnum
 quodq; proiecta, in lunare perfectum mutat corpus: si quidē peruenis-
 ent huic medicinæ præparationes notę. Si vero, non diminutū relin-
 quit, sed perficit in altera perfectionis differentia tantū, quantum ex hu-
 ius generis medicinæ ordinis administratione dependet. quantum vero
 ex tertij nō perueniente administratione aliqua, perficit in pfectione sola.
 Solaris vero huius secundi ordinis medicina, imperfectorū & cuiuscūq;
 corporū, est eadē materia, et administratiōis eodē regiminē cōmunicās.

LIBER

In hoc tamen differentiā habet, s. in maiori partium per modos proprios subtiliatione egestus, atq; sulphuris subtili præparationis regimine administrati cōmixtione, cū materia modo nota additio. Et est regimen. s. ipsius purissimi sulphuris fixio & solutio eius per modū. Cum hoc enim tingitur medicina. & cum hoc proiecta super vnum quodq; a perfectione diminutorū complet in cōplemento solari quantum ex huius secundū ordinis medicinæ præparatione dependet administratione perueniente nota & certa ipsius a perfectione diminuti corporis. Et super lunam quoq; proiecta perficit eam in cōplemento solari peculiōso multum.

DE MEDICINA COAGVLANTE

argentum viuū. Caput. lxxvij.

ECVNDVM igitur præmissorū ordinē restat ex operis cōplemento quod ex primis nos determinaturos exhibuimus, in medicinā igitur ar. vi. coagulantis ipsam narrationē transire. Dicimus igitur quoniā ex eiusdem illius elicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. & illud ideo, quoniā cū fugitiuum sit ar. vi. de facili absq; inflāmatiōe

ne aliqua medicina eget quæ subito ante fugam eius in profundo illi adhereat. & illi per minima coniungatur & illud inspisset. & sua fixio ne illud in igne conseruet quousq; adueniat illi maioris ignis tollerantia eius humiditatē consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momenio in solificū & lunificū verū secundū illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur nō inuenimus aliquid magis illi conuenire q̄ ipsum quod suæ naturæ est. ideo per hoc estimauim⁹ cum eo medicinā illius complere. & ingeniatī sumus formā medicinæ illi per ingenia præstare. Et est. s. vt præparetur cū modis suis iam dictis cum diuturnitatis laboris instantia. qua omnis illius substantia & purissima alba quidē in luna. citrina vero intensa in sole perhibetur perfectē. & hoc quidē non cōpletur vt citrinum creet sine mixtione rei tingentis illud quæ suæ est naturæ. Dehinc vero cū hac purissima ar. vi. substantia perficiatur cum huius magisterij operis ingenijs medicina quæ maxime ar. vi. adhereat. & fundatur facillime & illud coagulet. Conuertet enim hoc in solificū & lunificum verū cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maxime hæc ar. vi. substantia elici possit solet quæri, Et nos quidē respondentes narramus q̄ in

quibus est ex illis elicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quæ & in ipso argē. vi. secundum naturam: cum vnus sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficiliter. In vi. autem ar. perfectius. igitur cuiuscunque generis sit medicina tam quidē in corporibus quæ in ipsius ar. vi. substantia, lapidis preciosi indagatur medicina. Sed quoniam contingit quandoque medicinā commisceri, quandoque vero nō. ideo modum permiscendi narrabimus. s. qualiter vnaqueque res in corpus profundissime ingressum acquirat, aut vnaqueque medicina non intrans. & est modus per dissolutionē eius quod ingreditur, & per dissolutionē eius quod non ingreditur. & per cōmixtionem ambarū solutionū. facit enim ingressuum esse omne illud cuiusvis generis quod illi per minima coniungitur. hoc autem per solutionem completur, & completur per solutionem fusio in rebus non fusibilibus. & ideo magis apta sunt ingredi & alterare. Et hæc ideo est causa quare quasdam res calcinamus, quæ nō sunt de natura harū, s. vt melius soluantur. & ob hoc solvantur, vt melius ab eis corpora impressionē suscipiant, & ab eis similiter per hæc præparentur & mudentur. aut ingressum dāmus his quæ sua spissitudine ingredi non prmitunt, cū multiplici sublimationis reiteratione spirituum non inflammabiliū super illa arsenici videlicet & ar. vi. non fixorum, aut cum multiplici reiteratione solutionis eius quæ ingressum non habet. Est tamē bona cautela ad ingressum rebus in permiscibilibus danda, vt soluantur corpus. de cuius sit intentione per has mutari & alterari. & soluantur res quarū intentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamen omnium parū solutio, sed quarundam. dehinc illud & non aliud imbibatur corpus vice post vicem, per hoc enim beneficium in id solū ingressum habet necessario, non aut in quocunque alio corpore necessario hoc contingit. Ex his igitur modorū ingenis necesse est rem quālibet ingressum quō ex illius naturæ pendet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermonē. x. medicinarū completur numerus cum suæ traditionis sufficientia. Restat igitur nos ad tertij ordinis medicinam transire.

DE MEDICINA TERTII ORDINIS.

nis.

Caput. lxxvij.

E

STAVTEM huius ordinis medicina duplex. s. solaris & lunaris. & est tamen in essentia vna, & agendi modus similiter. & ideo vnica medicina nuncupatur a nostris veteribus quorū scripta perlegimus. Est tamen additamentū citrinantis coloris quia sulphuris fixi mundissima

* tam citatis tempore
 4-2 II

INGRES

2-2

VNICA

Cu
 finem

LIBER

fortu. modo
maior dictum
pace.

perficitur substantia. Differentia inter hanc & illam lunare. f. & solar
rem. hæc quidem id in se continet, illa vero non. Est tamē hic ordo ter
tius maioris operis ordo appellatus. & illud ideo: quoniam maioris sa
gacitatis industria in illius administratione & perfectionis præpara
tione & labore longiori ad veritatis complementū indiget, & ideo nō
diuersificatur huius ordinis medicina, a secundi ordinis in essentia vlla
tenus nisi per subtilissimos præparatiōis gradus in creatione illius, et p
diuturniore laboris instantiā. Et hos gradus omnes narrabimus cum
cōplemento sermonis. Et præparationis modū complete cum causis
suis & experiētijs manifestis. & modorum gradus administrationis
plures huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget solaris medicina in
pigmentorū præparatione completa. Alio vero lunaris. hæc quidem
sulphuris administratione tingentis eam. illa vero non. Primū igitur
administrationis modū lunaris medicinæ narremus. Et est vt accipias
lapidem illius notum, & per separationis modū illius purissimā partē
diuidas, & seorsum ponas. Dehinc vero eius (quæ purissima est) partē
aliquid figas. & aliquid ex illa relinquant. & cum fixa fuerit, solue quod
ex illa solubile fuerit. quod vero non solubile ad calcinationē mittas.
& ab hinc super idē solutionē reitēra. donec iterū, quod ex ea solubile
est: soluat^{calcinatione}ur omnimode. Sic igitur ordo iste seruetur quousq; maior
soluatur quantitas. Post hæc vero solutiones omnes simul commisce
& coagula. Dehinc vero leuiter affando in ignis temperamento, conser
ua, quousq; illi maior ad illius exigentiā ignis ministrari possit. Post
hoc vero, primū solutionis ordinem serua, quousq; iterato totū solua
tur quod ex eo est solubile. & iterato coagula, & iterato in ignis tempe
ramento conserua, quousq; iterato illi possit ignis maior ad eius perfe
ctionem administrari. Omnes igitur hos ordines præparationis, sue
per illa quater reitēra; & vltimo calcina per modum suum & sic præcio
sissimam lapidis terrā sufficienter administrando reitēra. Deinde ve
ro serua, & partē non fixæ cum hac terræ parte administrate quantita
tem, per ingeniorum subtilem coniunge modum, per minimā. Et sic
ingenium hoc intentionis leuationis eius per modum sublimationis
dictum quousq; fixum cum non fixo leuetur totaliter. quod si non ad
ueniat, addatur illi iterato vicissim non fixæ partē quantitas. quousq;
ad eleuationem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit reitēretur illi
us sublimatio quousq; per hanc administrationis reiterationem figat^{calcinatione}
ur totum. Cum igitur fixum fuerit, iterato cum non fixæ partē quanti
tate post quantitatē combibe per ingenium tibi notum, quousq; totū

iterato leuetur. Igitur iterato figatur quousq; fusionē præstet facilem cum ignitione sua. Hęc enim medicina est quę omne a perfectione diminutum corpus omneq; cuiusq; ar. vi. generis in lunare perfectissimum transformat corpus.

Caput. lxxix.

OLARIS igitur huius medicinę preparatiōi non adurentis fit additamentū sulphuris per modum figentē & calcinantem cum astutię industria administrati perfecte, atq; solutionis modū multiplicem cum reiteratione multa quousq; mundum fiat. his quidē administratione perfecta perueniēte. quę per sublimationem perficitur. Et est huius (S. additamenti)

modus per reiterationē partis non fixi lapidis sublimationis cum ingenio coniungendi quousq; eleuetur cum ea. & iterato cum illa figatur ut stet. Et quanto huius cōplementi exuberantię ordo reiteratur pluries: tanto & huius exuberantię medicinę multiplicatur magis & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentū perfectionis maxime. Et nos quidē ne mordeamur ab impijs cōplementū narramus totum huius magisterij sub breui sermone completo & noto. Et est illius intentio ut per sublimationis modū mundetur perfectissime lapis & illius additamentū. & ab hinc quidem cum ingeniorū modo volatilem ex eis figatur, dehinc vero fixum volatile fiat & iterato volatile fixum. & in hoc ordine completur archanum preciosissimū, quod est super omne huius mundi scientiarū archanum & thesaurus incompa-
 rabilis, & tu quidem exerciteris ad illum cum laboris instantia maxima & cum diuturnitate meditationis immensę. cum illa enim inuenies, & sine illa non. Et huic quidem medicinę reiteratio bonitatis administrationis cum talis cautelę industria potest in preparatione lapidis euenire quousq; argen. vi. mutet in infinitum solisicum & verum lunificum, & non dependet nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarū reuelauit secretū, cum illius experientia, quam illi instigatiōis bonitate & nostri laboris instantia perquisiui, & oculo vidim⁹, & manu tetigimus cōplementū illius nostro magisterio indagatum. Sed & siquidē hanc palliauius, non miretur doctrinę filius non enim illi palliauius, sed malis & improbis eam tali sermone tradidimus quam latere insipientem necessario accidit, & eodem ad illius

inventionis perquisitionem prudentes allici. Filij igitur doctrine perquirite & hoc excellentissimum Dei donum vobis solis servatum. Fi-
lii insipientes nequitie & maliuolæ prauitatis immensæ ab hac scientia
fugite quoniam vobis est inimica & aduersa. & vos in miseriam pau-
peratis constituet, quoniã vobis penitus hoc Dei donum diuina pro-
uidencia est occultum iudicio & denegatum omnino. Perquisitis ergo
omnium medicinarum modis nostri propositi prosequentes, initium
ad eas quæ huius magisterij perfectionem notificant, cum probationum
causis abhinc transcendendum est.

DE EXPERIENTIIS PERFECTIO

nis operis.

Caput. lxxx.

DRAETERMISSIS igitur manifestis expe-
rientijs de quibus narrationem non fecimus cu
omnibus sint notæ & certæ absq; illius sagacitatis
ingenio, ponderis & coloris, & extensionis, per
malleum, artificiorum experientias tētemus cum
cautela, an sit huius artis administrationis pro-
iectio complementū cum veritate adducens quæ
sunt, s. cinericiū. cementū. ignitio. fusio. sup vapo-
res acutorū expositio. adurentis sulphuris mixtione pbatio. extinctio.
calcinationis & reductionis reiteratio, & argen. vi. facilis autē difficilis
susceptio. Primū igitur secundum ordinem inchoandum. dehinc ve-
ro secundum eundem ad alia, secundum promissionem perfecte cura-
mus cum causis eorum notis.

DE CINERITIO.

Caput. lxxxi.

DICIMVS igitur sermonē in cineritio cum su-
is omnibus causis manifestissimis & suæ fixio-
nis modo. Est igitur sola solaris & lunaris sub-
stantia in cineritij perdurans examine. Perqui-
rentes igitur horum corporū perfectiorū veras
substantiæ differentias & causas similiter cine-
ritij, quare quædā magis quædam vero minus
in huius magisterij examine a perfectione di-
minutorū perdurent p̄cunctabimur. Est tamē a nobis sufficienter nar-
ratum horū duorum secreta corporū in suæ profundo substantiæ.
Et est. s. quoniã illorū prima radix multa fuit ar. vi. quantitas & pus-
sima illius essentia et subtilissima prius, postea vero inspissata donec
cum ignitione fusionē suscipiat. quæcunq; igitur a perfectione dimi-

*amen
inertij*

*longa duratio
in calore m. nescio
in opella*

nuta, plus terreitatis habent: minus in hoc perdurant examine, quæcunq; vero minus plus. quoniã hæc quidem magis adherent propter sortu partium subtilitatē maxime se permiscentem & vnientem. Et quæ similiter maioris tenuitatis sunt corpora, aut econtra quidem quæ maioris spissitudinis corpora q̃ quæ in perfectione consistūt necesse est de cōmixto separari omnino. quoniã nō sunt eiusdē fusionis, & ideo separantur. Et quæ quidē minoris sunt ar. vi. quantitate participantis, facilius de cōmixto separantur. Patet igitur q̃ cum multæ terreitatis saturnus, pauceq; ar. vi. quantitate, faciliſc̃ tenuitatis liquefactionis, quæ maxime a perfectionis examine cineritj sunt opposita; ideo inter cætera corpora, minime in cineritj artificio in commixto perdurat. imo citissime separatur & cedit. ideoq; cum inter cætera a pfectione diminuta corpora magis cedat, ideoq; p hoc magis propriū est huius magisterij examen. & illud ideo. quoniã citius cedit & citius imperfectorum vnum quodeq; secū de commixto trahit. Et propter hoc soluitur maior perfecti quantitas ab ignis examinis cōbustione forti, quoniã non quiescit spacio temporis longo perfectū consumptioni examinis. & ideo ex eo per plumbi examē minus comburitur & facilius depuratur. Quia vero louis substantia pluris. ar. vi. capax extitit. & minoris terreitatis quantitate maiorue puritate illius atq; subtiliori substantia participans; ideo magis in cōmixto soluitur q̃ saturnus & venus. quoniã magis commixto in profundo adheret. Et ideo est causa hæc, quare multa perfecti deletur quātitas prius quam ab illo separaretur cōiunctus. Venus vero fusionem cum ignitione prestat. sed quia tardior est illius q̃ perfecti fusio: ideo separatur de cōmixto tardius tamen q̃ saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia vero minoris est ar. vi. quantitatis q̃ iupiter: & maioris terreitatis & substantiæ spissioris, ideo facilius q̃ iupiter de cōmixto tollitur. quoniã in profundo magis iupiter q̃ venus adheret. Mars vero fusionem non habet, & ideo non permiscetur. quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed & si propter ignis vehementiā illum permisceri contingat, quia humiditatem nō habet, lunæ aut solis humiditatē combibendo, ei per minima vnitur. Et ideo licet terreitatem multam, & argen. vi. paucitatem & fusionis carentiā habeat, non separatur ab eis per artificium leue, per hoc igitur dilatur industria ad cuiusq; corporis rectificationē veram. si recte eius quod scripsimus efficaciam nouerit. si vero fantastice super illud intellectum contraxerit, nihil ex eo veritatis cognoscer. Sunt autem duo in huius perdurantia examine

*ad
incrim*
 perfectionis corpora sol. f. & luna, propter bonam compositionē quā
 per bonam mixtionē resultat, & illorum puram substantiā. narrem?
 igitur modū illius, ut tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut pulvis ossi-
 um animalium combustorum, aut horum omnium commixtio, aut quo-
 rundam. Dehinc itaq; cum aqua madefiat, & super illud præmatur
 manus & fiat stratum firmū & solidū, & in medio strati fiat rotunda
 fovea & solida, & super illius fundū spargatur vitri triti quantitas ali-
 qua. Deinde vero exsicari permittatur. & cum sicca fuerit ponatur il-
 lud de cuius intentione sis tollerare huius examen in foveā dictam, &
 super illam carbones ignis fortis succendātur; & super faciem exami-
 nabilis suffletur corporis donec fundatur. quo fuso saturni partē post
 partem proiciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis
 ignitionis; & dum videris illud agitatū & moveri motu concussionis
 forti, non est purū. expecta igitur donec totū evanescat plumbū. quod
 si evanuerit & non cesset illius motus, non est depuratū. iterato igitur
 super illud plumbum proice. & super illius faciem iterato suffla donec
 plumbum separetur. quod si non quieverit, iterato plumbi proectio-
 nem & sufflationem in illius faciem proice, quousq; quiescat, & videas
 illud mundum & darū in superficie sua. Post hoc vero carbones aperi
 & ignem dissipa. & in faciem eius aquā perfunde. hoc enim perfecte
 examinatum inuenies. & si quandoq; in sufflatione huius examinis, vi-
 trum proieceris melius & perfectius depurabitur. quoniam sordes tol-
 lit & illas inuiscat. Potest tamen loco vitri sal proici aut borax, aut alu-
 men aliquod. Similiter & confici potest huius examen cinerib; in cru-
 abulo terreo & in circuitu illius sufflari & super faciem eius similiter vt
 circiter consletur examinandum. His igitur sufficienter narratis, ad ce-
 menti examen, transamus cum causis suis & suis experientijs manifes-
 tis & notis.

DE CEMENTO.

Capit. lxxxij.

IXIMVS igitur quoniam corpora quædam
 magis, quædam vero minus per ignis combus-
 tuntur calcinationis modū. vt quæ pluris sunt
 sulphuris quantitatem combustibilis continen-
 tia. quæ vero minus: minus. Quia sol igitur
 inter cætera corpora minoris est sulphuris quā
 titatis. ideo inter cætera omnium mineralium
 corporum minime per ignis inflammationem
 cōburitur. luna vero post solem inter omnia corpora reliqua minus

est sulphuris quantitatis participans, pluris autem q̄ sol. Igitur minus potest secundum hoc inflammationis ignitionē temporis spacio longō tollerare q̄ sol & res per consimilem comburentes naturam, minus venus, quia sole & luna pluris est sulphuris, & terreitatis maioris. ideo minus inflammationem illis tollerat. Iupiter vero minus venere, plus vero sole & luna sulphureitatis & terreitatis participat. & ideo minus per inflammationem Venere comburitur. plus vero sole & luna. Saturnus vero plus terreitatis & sulphureitatis per naturā in commixtione seruauit q̄ nunc dicta corpora. & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus. & per inflammationē comburitur velocius, propter hoc q̄ sulphureitatem maxime habet coniunctam & loe magis fixam. Mars vero non per se sed per accidens nō comburitur. Cum enim cum multē humiditatis commiscetur corporib⁹ combibit illam propter suā humiditatis carentiam. & ideo coniunctus non inflammatur nec comburitur si non inflammabilia nec incombustibilia sint corpora sibi vnita. si vero combustibilia sint illi commixta corpora secundum naturā suā combustionis, necessario euenit matrem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementū, patet causa illius inuentionis necessaria, & fuit vt omnia combustibilia adurentur. Cum igitur vnum solū sit corpus incombustibile, solum igitur illud, aut ad illius naturam præparatum, in cemento saluatur. Durant tamen quædā magis, quædam vero in cemento minus. quæ vero magis & quæ minus, nota sunt cum causis dictis. Durant igitur plus luna, minus vero mars; adhuc vero & minus Iupiter, minus vero & adhuc venus. minime vero saturnus. Narremus igitur cementi modum, cunq; in cognitione nobis sit maxime necessariū in pfectionis examine. Dicimus quoniam illius est compositio cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes & fugentes & penetrantes & comburentes, sicut est vitriolum. salar. & gris flos, & lapis figuli antiqui contriti. & sulphuris vna quantitas, aut nihil, & virilis vrina & similibus acutis & penetrantibus. Incementantur igitur hæc omnia cum vrina virili. & sup illius tabulas tenues decuius sit intentione probationis huius examen iudicio percunctari. De hinc vero in fictili conuulso vase super cratem ferream extendantur tabule. ita tamen q̄ vna ex eis alterā non tangat. vt libere ignis virtus ad illas percurrat æqualiter. & sic triduo in igne forti conseruetur in fictili. cautela tamen adhibeatur vt igniantur tabule sed nō fundantur.

Post tertiam aut diem: tabellas omni impuritate mundas inuenies in perfectione illarū extiterit corpus. si vero non: corruptas omnino & calcinatione combustas. Quidam tamen ponunt ad inflammationē tabellas absq; cōpositionum cemento, & depurantur similiter si perfectionis sint corpora. si vero non, cōburuntur omnino, longiori tamen combustionis spacio in hoc ultimo egent examine. q̄ sola ignis inflammatione perficitur, q̄ quæ cementi examinatur iudicio. Sed cum luna quidē solis naturæ non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio quiescit. & neq; separatio corporū fit abinuicem in his duobus examinis generibus, nisi propter diuersitatem cōpositionis substantiarū eorum. quoniā ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitudo, & raritas, quæ quidem separationis sunt causæ, quoniā propter fortē illorū cōpositionē nō corrumpitur illorū substantia a substantia corporis extranei, cum non fiat illorū per minima mixtio. Et ideo necesse est illam de commixto ad se inuicem separari sine corruptione totali illorum essentia. Quamobrem igitur administratio corporū imperfectorum completa dignoscitur cum eiusdem fusionis et ignitionis & soliditatis administratione reperta sunt ingenio.

DE IGNITIONE.

Caput. lxxxij.

ESTAT igitur ut capitulū de ignitione tradamus. Dicimus igitur quoniā corpora maximæ perfectionis cum ignitione determinata reperta sunt ignem suscipere ante fusionē illorū. Et ideo dicimus si alterationem illorū completam adinuenire conamur necesse est ad fusionē illorū corpora administrata redigere. Et est. s. ut prius q̄ fundantur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum inflammatione & celestini coloris amenitate, prius q̄ perueniat illorū ignitio ad albedinem ignis, quā oculus nō possit conspiciere quicq;. Pater igitur ignitionē illarū perfectam cōpleri ante fusionem cū rubore intenso, & non cū albedine quā non possit conspiciere oculus. Si enim prius q̄ igniantur administrata fundantur corpora in cōplemento non sunt. Si vero & igniantur cū labore, & ignis expressione forti, non est illorū administratio vera. Et hoc quidem in mollib⁹. idem vero in solo mare cōtingit colligi. Non enī nō ignibilia de facili ignitionē preparationis modo suscipiunt, neq; non fusibilia fusionē rectam, quā in pfectis secundū naturā inuenimus. Et si cū ignitione flammam amenitate celestini nō protendat coloris administrata non est

illorū cōpleta administratio, & si minuitur aliquid, i. ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis & similium ex præparamenti differentiarū bonitatis inuentum, astutia nō fuit sufficiens artificis indagatio, reitèra to igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

DE FVSIONE.

Caput. lxxxiiij.

NFVSIONIS igitur narratione sufficientiam tradamus secundum q̄ examē est corporū omnium ad ignitionē illorum certā. Dicimus igitur quoniā vnica est perfectionis fusio cum ignitione, sed non cum cuiusq̄ ignitionis genere, sed cū ignitione in qua non albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua non sit fuscedo igni adueniens. & in qua non subito post ignitionem fundatur & liquefcat corpus vt fluat. Igitur cum se fuderit corpus ex minima ignis pressione debile, aut sine ignitione, aut cum ignitione fusca, huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse vnumquodq̄ imperfectorū corporū in artificio diminuto. Et si post fusionem infrigidari obmittatur, & omnino subito in nigredinē illius vertatur ignitio, & ob hoc quidē prius q̄ durefcat ignitionē perdat non est in cōplemento corpus cuiuscunq̄ generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiei hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et si quidē cum ignis laboriosa expressione fortis violenti fiat illius ante fusionē ignitio & radio fulgoris inestimabilis albescens omnino, iam non perfectionis sed duricie alteratum est corpus. Et ab hoc quidem si post illius fusionē ab igne tollatur & subito induretur vt non fluat manente illius ignitione fulgida iam non lunaris aut solaris perfectionis corpus existit cuiuscunq̄ generis & præparationis corpus fuerit administratum, sed sub martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis triplicem in fusibilibus ignitionem, aut liquefactionem substantiarum illorum experimento recolligi. Vnam, s. fuscā. Alterā verō rubeam & darā. Albissimā verō tertiam radio fulgentem. Prima quidem est mollium. Secunda verō perfectorum. Tertia durorum corporū rationis experimento probatur. Sed & qui harum omniū ignitionū desiderat gradum perquirere, omnia fusibilia conflat corpora & ignis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionē completam, & considerando recolligat omniū signorū fusionis grad⁹ differentia, & sic quidē inueniet, aliter vero nō. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus a nobis determi

*Triplicem
fusionem*

natis atq; determinandis examinationis maneribus. Et hæc itaq; de
fusione dicta sufficiant.

DE EXPOSITIONE SVPER VAPO-

res acutorum.

Caput. lxxxv.

ROSEQUENTES igitur sermonis cō-
plementum; de corporū expositione super acuto-
rum vapores narremus. Dicimus igitur quoniā
perfectionis videmus corpora super acutorū va-
porem exposita acriū videlicet ponticorum & ace-
tosorum similiter omnino, aut nihil florere aut
amenissimū. celestinum florē emittere. Sed so-
lem purissimū non florere. lunam vero aut solem

non purum super acutorū vapores exposita florere comperimus, & ce-
lestinum amenissimū, amenius solem q̄ lunam. Et ob hoc igitur na-
turam imitantes & nos similiter in præparatis colorē celestinum cere-
mus corporibus qui per ar. vi. bonitatē perficitur. vt sufficienter a no-
bis narratum est. in præcedentibus nostri sermonis. Quæcūq; igitur
præparata corpora super vapores acutorū extiterint, & celestinum non
creauerint amenitatis colorē, non sunt in præparationis cōplemento to-
tali. itaq; & est ex corporibus quoddā quod rubeum fuscū, aut citri-
num fuscum viriditati admixtum colorem in examine ponticorū flo-
ret in superficie sua; vt huius generis est mars. Quoddam vero viride
fuscum in superficie floret celestino admixtū turbido. & huius est Ve-
nus. Quoddā vero album fuscū & huius generis saturnus cōperitur.
Quoddā vero album clarū, & huius est iupiter. Quia igitur maxime
perfectū corpus minime floret aut nihil, si quid tardissimo temporis
floret spacio & iupiter quidem & minime & tardissime inter dimina-
nuta a perfectionis cōplemento corpora gūmositate illius floret. Ideo
per hoc consideramus huius examen magisterij Iouem maxime perfe-
ctioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen
perquiri poterit in quo pertractatum temperamento genere consistat
corpus, si recte horum consideraueris ordinem quæ narrauimus in
hoc capitulo. sin aut tuæ imputa temeritatis insipientiæ.

DE EXTINCTIONE.

Caput. lxxxvi.

I N EXTINCTIONIS igitur examine narra-
tionē adducamus totalem. Est tamen multiplex illi
experientia in qua cognoscitur vtrum in perfectione
magisterium consistat. Primum igitur si ignitum corpus in liquore

extinguatur & lunare quidē album non fiat, & solare citinum fulgidum. sed in alienū mutetur colorē, non est in complemento alteratio magisterij vt si quidē in reiteratione suae ignitionis & extinctionis in aquis salium aut aluminū cuiuscunq; generis administratione creas scorium nigredini affine in sui superficie protenditur, aut extinctione illius in sulphuribus & abstinctione ignitionis reiteratione multa euenerit: aut nigredine feda se infecerit. aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificij. Aut si ex salis armonia ei & viridis eris & puerilis vrine mixtionis cementatione, aut in natura consimilium & ad ignitionē positum: & post ignitionē extinctionē sui. ad extensionem similiter & lunare quidem vel solare ex toto colorem amiserit proprium: aut scorium creauerit in corruptione, constat corpus adhuc permanere sophistica. Vnam tamē generaliter tibi tradimus regulam certam. quoniam tam quidē in dictis, q̃ a nobis dictis examiniibus, si quid ex perfectionis differentijs alteratū cōmutauerit corpus, ponderis videlicet, aut coloris: non recte sed fantastice indagaui artifex opus. quod non peculiosum sed perditionis est potius.

DE ADVRENTIS SVLPVRIS

mixtione.

Caput. lxxxvij

FX SVLPVRIS igitur mixtio cytrum in perfectione consistat magisterij, approbatur similiter. quoniam experientia nostra inuenimus sulphur corporibus commixtū, quaedam magis, quaedam vero minus comburere, & quaedam a combustionē illius redire. quaedam vero non nostro reperimus artificio. Et ex hoc itaq; differentia, notari potest inter ipsa a perfectione diminiuta corpora, preparata in complemento sophistico. Igitur cum inter cetera corpora cuiusq; inuenimus generis solem minime per sulphur comburi. Ab hinc vero & postea Iupiter. deinde vero Luna. post hoc Saturnus. & facilius quidem his omnibus Venus. facillime Mars per sulphuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur quod magis, quod minus naturae perfecti approximatur. Et ex diuersitate colorum post corporū combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere, ex suae naturae radice corpus consistat. quoniam sol quidem citinum intensum, aut rubeum clarum: luna vero nigrum celestino admixtum, Iupiter vero nigrum modica rubedinis tinctura admixtum. Saturnus vero nigrū fuscum multo rubori & liuiditati admixtū. Ve

LIBER

nus vero nigrum liuiditati admixtum multa præexistente combustione sulphuris, pauca vero præexistente combustionē, nitidissime. & amenū violaceū protendit ex sulphuris commixtione colorē. Mars vero in omni combustionis genere nigerrimū fuscū colorē creat, ex reductionē aut a sulphuris combustionē, notatur & similiter diuersitas in corporibus. Quædam vero redeunt, quædam vero ignis expressione a reductione cū sulphure recedunt, aut totaliter, aut eorū quantitas maior, quædam vero in suæ naturæ corporū, quædam vero in aliud q̃ suæ naturę redeunt a combustionē ad corpus. Redeunt ad proprij naturā corporis, a sulphuris combustionē corpora sol & luna. recedūt aut iupiter & saturnus. iupiter autē aut totaliter, aut secundum sui maiorem partē. Saturnus vero nō ex toto recedit, sed quandoq; maior quandoq; vero minor illius deletur pars. Horum aut contingit diuersitatē existere propter naturā & corporū administrationis eorū in opere præparationis differentiā, quoniam (scilicet) ex subita ignis expressione de reductione iouem deleri contingit; Ex successiua vero & paulatiua & saturnū & iouem saluari. Eorum tamē reductio in alieni corporis potius q̃ proprij naturā vergit. In clarū quidē videlicet antimoniū louis, in fuscū vero saturni conuerti reductionē repertum experientia nostra exiit. Venerem vero minui in ignis reductionis impressione. Martem vero magis contingit. sed veneris quidem est reductio ponderosa & citrina fusca, & mollis nigredinem participans cum sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorum naturā corporum.

DE CALCINATIONE ET REDUCTIONE.

Caput. lxxxviij.

DE CALCINATIONIS igitur & reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Innuimus igitur quoniā perfectionis repta sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differentijs nihil perdere coloris ponderis aut quantitatis, de qua curandū sit nimium: aut fulgoris perdere quantū cūq; reiteretur ad illa operationis illarū multiplicitas. Et ideo si per reiterationē modorum calcinatiōis & reductionis a calore ex omni metallorū alteratorū genere bonitatis differentijs p̃da n̄ aliquid est mandum putantes sophistice perquisitionem artificem indagasse. Quam obrem igitur ad illas exerciteris vt eas cognoscas.

DE FACILI SVSCEPTIONE AR.

genti viui.

Caput. lxxxix.

AM igitur vobis patuit veridice maxime ar. vi. quantitatē continentie pfectionis existere corpora, & ideo maxime ar. vi. amari magis. Quā obrem autumandum corpora magis pfectionis ni approximatē quæ magis amabilius ar. vi. combibunt. Et huius est signum ar. vi. facilis suscepio a solari aut lunari pfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam alteratum, siquidem corpus de facili in sui substantiam. argen. vi. non suscipiat, a pfectionis maxime complemento distare necesse est.

DE COMPLEMENTO TOTIVS

operis.

Caput. xc.

VIA pertractauimus igitur huius magisterij causarum sufficientis experientias notas secundum nostri propositi sermonis exigentiā. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summā contrahere sermonis abbreviati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est nisi vt sumatur lapis, in capitulis notus, deinde vero cum operis instantia assidue super illum opus sublimationis primi gradus, & per hoc mundatur a corruptione impuritate, & est. i. sublimationis pfectio, & cum ea subleuetur lapis donec in vltimam sublimitatis puritatem deueniat, & vltimo volatilis fiat. Abhinc vero cum fixationis modis figatur, donec in ignis alpe ritate quiescat. Et hic secundus præparatiōis gradus meta assistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in vltimo constat præparationis complemento scilicet vt iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iterato volatile, & iterato volatile fixum, quousque fluat & alteret in cōplemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in mediana resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidē in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis, alterationis diuer

K

♀

Lefont

309

Primo Subl

Secundo fixo

Tercio volat

Quarto Rati

Quinto Solu

Sexto Re

Septimo Rati

Octavo Rati

LIBER

fitas. ut ex medicinis quædam quidem sui septuplum. & quædam ve-
ro decuplum. quædam vero centuplum. quædam vero millesimum.
& quædam in infinitum solificum & verum perfectionis lunificum
transmutet corpus. At hinc igitur & ultimo temptetur vtrum in per-
fectione consistat magisterium. *Inuenies folio 157/ signo 7*

Caput.

nci.

ED NE NOS quidem mordeamur ab
inuidis narramus quoniam non tradidimus
scientiam nostram sermonis continuatione.
sed eam sparsimus in diuersis capitulis. Et
hoc ideo quoniam tam probus quam impro-
bus si continue fuisset tradita usurpasset indi-
gne. Et eam similiter occultauimus vbi magis
aperte locuti fuimus: non tamen sub enigmate

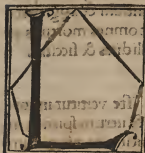
sed sub plana sermonis serie artificem allocuti fuimus. & sermonis mo-
do eam ascripsimus quam solius Dei altissimi & benedicti sublimis.
& gloriosi & nostræ qui illam scripsimus menti recolligi accidit. aut di-
uinæ gratia bonitatis infusi qui cui vult largitur & subtrahit. Non de-
speret igitur doctrinæ filius. quoniam si illam querat eam inueniet nō
doctrinæ sed proprii motus indagatione naturæ. quoniam qui per se
suar industriæ bonitatem quæret scientiam inueniet. qui vero per li-
brorum insecutionē quesierit. tardissime ad hanc perueniet artem præ-
ciosissimam. quia nobis solis artem per nos solos inuestigatam edidi-
mus & non alijs. verissimam tamen & omnino certam. Solum
igitur prudentes ad artem alicuius. & per ingenia nobis tradi-
ta viam inuestigationis eisdem exposuimus. Non autē
eam inuentā nisi solis nobis scripsimus. sed & inuens-
tionis modum et modorum ingenia. Per ea igitur
tur quæ tradidimus. exerceat se bonæ mentis
artifex: et Dei donum altissimi se adin-
uenisse letabitur. Ad artis igitur ex-
celsæ perquisitionem hæc dicta
sufficiant.

*liber de Inventionē veritatis quæ perfectionis. et liber forma cum ipsius
Geberij sic deunt. ultimus habet cap. xxx. alt. xxxiii.*

INCIPIT LIBER TRIUM VER.

borum.

Caput. xcij.

Liber
Rafis

IAPIS ISTI de quo fit hoc opus habet in se omnes colores. Est enim albus rubeus rubi-
cundissimus. cinereus c. cinisissimus, celestinus
viridis gravis. In lapide isto sunt quatuor ele-
menta. Est enim aqueus, aereus, igneus, & terre-
us. In lapide isto in occulto est caliditas & siccitas,
in manifesto frigiditas & humiditas. oportet ergo occultare manifestum, & manifestare
occultum. Istud autem quod est in occulto. scilicet caliditas & siccitas est ole-
um, & istud est siccum, quia siccitas tingit quia siccitas alchimie tingit &
non aliud. Et illud quod est in manifesto frigidum & humidum est fumus
corrumpens. oportet ergo quod frigidum & humidum recipiat ea, & sic quod
erat in occulto & manifesto fiant una substantia. Illa autem frigiditas
& humiditas est fumus corrumpens & aquosus, de quo dicitur quod
humiditas aquosa & adustiva corrumpit opus & tingit nigredine.
Istas ergo infirmitates oportet destruere in igne per gradus ignis.

Caput.

xcij.

HIC EST liber trium verborum, liber lapidis
preciosi, qui est corpus aereum & volatile frigidum
& humidum aquosum & adustivum. Dicunt
ergo philosophi Persidiani quod frigiditas & humi-
ditas aquosa & adustiva non est amicalis cali-
ditati & siccitati, quia caliditas & siccitas destruit
frigidum & humidum aquosum & adustivum
virtute divina. Et tunc vertitur spiritus iste in no-
bilissimum corpus, & non fugit ab igne, & currit ut oleum, quod est
unctura viua multiplicativa, consolidativa, pulcherrima & perpetuati-
va, ingressiva, preferuativa.

Caput.

xcij.

OPVS mirabile trium verborum est illud quod de
tribus legitur, aliter a quibusdam intelligitur, et omnes
clare & aperte intelligunt. tamen in tribus verbis hoc
inquitur de humido & frigido, in quo. scilicet est occultum
caliditas & siccitas. & hoc scire nos oportet ut manifestemus occultum,

K ij

& occultemus manifestum. & istud occultū est de natura solis & ignis
& est preciosissimum oleum omnium occultorum & tinctura viua, &
aqua permanens que semper viuit & permanet. & acetum philosopho-
rum. 1. spiritus penetratiuus: & est occultum tingentium & aggregati-
uum & rectificatiuum quod rectificat & illuminat omnes mortuos et
resurgere eos facit postq̃ non fugit ab igne eius caliditas & siccitas.

Caput.

xcv.

PIRITVS ERGO iste vertitur in cor-
pus, & corpus in spiritum, & iterum spiritus in
corpus, & tunc facia est amicitia inter frigidum
& humidum & calidum & siccum, & hoc fit
virtute Dei & temperamento ignis, & moderan-
tia terminorum ignis. Ethuius longitudinis
duorum & septem. Nam a tribus duorum in-
telliguntur. Et hæc sunt verba preciosa oculi

ta & aperta data non prauis: non impijs: non infidelibus sed fidelibus
& pauperibus a principio vsq̃ ad vltimum.

Caput.

xcvi.

ICO ERGO in mercurio sunt opera plane-
tarum & eorum ymaginationes suis locis. si-
cut in fetu suis partibus & temporibus operan-
tur. Nam in fetu primo mense cum semen a ma-
trice conceptum est, Saturnus operatur conge-
lando & constringendo sua frigiditate & siccita-
te ipsam materiam in vnam massam. Secundo
mense operatur Iupiter sua caliditate & humidi-
tate digerendo in quandam massam carniam que embryo vocatur. Ter-
tio mense operatur Mars agens in materiam & sua caliditate & siccita-
te diuidit & sequestret ipsam massam & membra disponit. Quarto ve-
ro Sol, vt dominus immittit spiritū, & sic incipit viuere. Quinto men-
se operatur Mercurius qui foramina et spiracula facit. Sexto mense Ve-
nus disponit et ordinat superalia et oculos et vinlia. Septimo mense
Luna sua frigiditate et humiditate laborat ad expellendum fetum. et
si tunc nasceretur viuere posset, si vero non nascitur tunc debilitatur, et
iterum Saturnus octauo mensæ sua frigiditate et siccitate incipit ope-
rari. et iterū constringēdo ipsum fetum in matrice, et si tunc nasceretur

multa corporum
in spiritum salu-
em quare spiritus
in corpus, corpora
vero in spiritum

GMA. 1. 1. 1. 1.

GMA. 2.

agmina spir-
corpora

b

f

o

o

o

o

o

2f
vivere non posset. Nonno mense iupiter iterum operatur sua caliditate
et humiditate, et remittendo reducit ipsum fetum, et alias reducit vires
ipsi fetui: et sic completo mense nascitur et vivere potest. Et hæc sunt
verba vera. Aqua fetum tribus mensibus in matrice conseruat. Ignis
totidem custodit. Aer quoq; tribus mensibus fouet; qui totidem com-
plet qui fouebatur sanguis in vmbilico, qui ingrediebatur preciosus
ad maternas condescendes mammas. Ibiq; post partus angustias niui-
candorem assumit. Infans flatus exauriens, egressus tandem os aperit
et lactatur. Infanti uero nunq; patebit egressus, quousq; os infantis
omnes flatus aeris exauriat. egressus autem os aperit et lactatur. *uulgi*

Trios 1.

2-11-18

Tras 3

per nutritur
sanguine materno
in utero: sed
post exitum lacte
medici dicunt fortiter
umbilico: sed in regno

Caput.

xcvñ.

BISTIS tribus mensibus oportet nos cum
acuto ingenio cōponere et extrahere duo, quia
ab istis verbis intelliguntur duo et septem. Vnde omnes qui cupiunt scire hanc artem, acuunt
ingenium suum ad aperiendum thesaurum ex
tribus verbis in quibus occultatur tota prapa-
ratio, et virtus lapidis in quo occultitur oleum
siccum et viuum, et tinctura viua et oleum calie

DVO 838
tota magisterij
proportio et
fuerunt deinde
et deinde
tribus verbis id est
tribus materiis in
iis. Δ DE 201.

dum et humidum. Et hæc est expositio trium verborū, quia sic prin-
cipio conceptionis vsq; ad natiuitatem infantis: quilibet planeta dat su-
am ymaginationem virtute diuina sic creante. ita in omni opere alchi-
miæ quilibet planeta suo loco suam facit impressionem vsq; ad com-
plementum operis. & tunc nascitur alchimia virtuosa. Et in opere mul-
ti errant & pauci perueniunt ad finem. Nam in hoc opere est saltus lu-
næ & circulus solis, & gradus tres. Primus debilis. Secundus firmus.
Tertius perfectus. Primus quando sol intrat in arietē, & est in sua ex-
altatione. Secundus quando sol est in leone. Tercius quando sol est
in sagittario. Intellige ergo quia secundum istos gradus completur
opus alchimie.

Epigrammatico
tato Tunari, Cas
buina fol 47.
Igne h

Caput.

хєνίη.

R

R EDEAMVS ergo ad expositionem trium verborum in quibus tota ars consistit. aqua tribus mensibus foetum in matrice conseruat. Aer tribus mensibus fouet. Ignis totidem custodit, hoc totum scias dictum esse de mercurio per similitudinē. Et verbum istud est obscurū

in case in v. a. j.

K 15

terminus obscurus. & tamen est aptum ad intelligendum uerum. Nam et alia natura est in muliere pregnante, et alia in Mercurio per similitudinē caloris in matrice. etenim inuentus est et extractus ignis qui est trium graduum. Vnde istud uerbum quod dicitur Ignis totidem custodit, obscurum est. et multi errant in eo. Nam a tribus intelligas duos. Primus gradus complet aquā et aerem. Secundus gradus complet totum. hoc quod diximus de totidem. quia est donum Dei.

Caput.

xcix.

SPERMA HVIVS lapidis est frigidum et humidum et liquidum. liquor. hic de primo facit globum ubi debet, et tunc membra et ymaginationem ymaginatiuam secundum naturam suam a Deo altissimo, et venit ad ortum et lucet, et isti sunt duo gradus et septem. Sed sperma est simile huic qui est lapis solus. nec est ei alius similis in hoc mundo qui seipsum impregnat, et de seipso concipit, et seipsum parturit. Et postquam hoc uirum mortura a rubea morte. mortui causa est compar caliditas & siccitas. & non fugit ignem nec fumum emittit, nec sonum facit & funditur sicut cera, & est sicut oleum, & est siccu, quae siccitas tingit. Et cum hac tinctura rectificantur omnes mortui ut semper uiuant. Et est tinctura uiua, rubea & alba. Nota q̄ in solo igne sine aliqua separatione, possunt fieri omnes distillationes & sublationes, & calcinationes & rubificationes, & mortes ipsius mercurij, & mortui & fusiones cum omnibus resolutionibus & congelationibus sicut debent esse Ergo ingenia & excogita quomodo fiant. Vnde cū iam facta est amicitia inter illū et ignē cūrit ut oleum in uno ictu. quod oleum est ingressiuū penetratiuum permixtiuum, coagulatiuum, preseruatium. Vincit enim omnem rem subtilem, & omnem rem solidam penetrabit. Vnde omnes qui quaerunt hanc scientiā acuant ingenium suum quomodo ista fiant. & quae sunt species istius artis. Probationes autem huius lapidis sunt hae, ut quando iam est finis & terminus secundus, ut ponatur de ipso aliquantulum super candens, si sunt sicut cera, & non emittit fumū, & coheret firmiter metallo; tunc perfectū est, q̄ si hae signa non appareant, tunc tam diu fiat decoctio donec ita fiat. Et haec est probatio super omnes probationes. & haec probatio debet fieri inter primam & secundam solutionem & congelationē. Et est sciendum q̄ primus terminus mor-

amnam
in densu

ificat frigiditatem & humiditatem. Secundus terminus complet mortem primi mortui, & augmentat rubedinem & facit massam caliginosam & pineatam sicut fructus pini, lucidam fulgentem ut folia auri. Et hæc est rectificatio mercurij. quod est oleum fixum, quod rectificat omnia metalla corrupta. & ducit ea ad sanitatem & ad naturam meliorem; Laudetur ergo Deus qui tantum creavit ex re vilissima.

EXPLICIT LIBER TRIVM VER.

borum. Deo gratias.

INCIPIT EPSTOLA ALEXANDRI

Imperatoris qui primus regnavit in Grecia & Macedonia & Persarum Imperator.

VIDAM breuiter dicunt quod ars deriuata est ex creatione hominis cui omnia insunt. quemo admodum minor mundus ex quatuor virtutibus diuersis compositus creatus est ita & ars ista ex naturis mulieris. quarum quasdam breuiter narramus demonstramus & ponimus eo quod maior mundus creatus est ex quatuor virtutibus naturis diuersis et compositis, quarum prima est

appetitiua; & digestiua secunda, attractiua tertia, quarta quoque expulsiua quæ mundificatiua est. quinta vis aliena. s. vita quæ virtutes has coniungit quatuor quas tibi narraui ac descripsi. quarum dispositio nem exposita, & est sicut clavis ad archam, quæ si ab ea aperias tota dissoluitur. Est enim sicut vas eius latera continens. Ista ars non perficitur nisi ex studentibus per vigiliam & per eius temperantiam. Quoniam sicut prius narraui eius actionis initium ex quatuor est virtutibus per agentibus. s. appetitiua. retentiua. continens digestiua. & expulsiua quæ mundificatiua est. Quinta est. s. anima ex lumine clarissima. Nunc aut has dispositiones specierum narremus. eam itaque atque eius potentiam exponamus. Narremus igitur quod eorum est calidum. quod frigidum. quod masculinum. quod femininum. ne per eorum colorum diuersitatem & generis differentiam non erremus nec deusemus, eo quod si sit differentia inter calidum & frigidum, & masculinum & femininum opus nequaquam tibi perficietur nisi in via dirigatur. Et scias quod nullus natus nascitur nisi ex mare & muliere, & nullum germen gignitur nisi humeditate & caliditate. vires autem tibi conuenit exponere. virtutes naves

K iij

virtutes appetitive
sunt masculinae
calida et sicca. quia
continentes terra
mundificatio: aer
expulsiua. aqua

appetitiua arida sunt masculinae, et sunt calidae et siccae, et sunt ignis. Continentes vero retentive sunt similiter masculinae, & sunt frigidae & siccae, & sunt terra. mundificatiua sunt digestiua scilicet alterantes, & femineae & sunt calidae & humidae & sunt aer. Expulsiua vero sunt femineae & sunt frigidae & humidae & sunt aqua. Quinta enim est vita quae est propria, non est calida nec humida, nec frigida nec sicca, nec masculinum nec femina. Ne igitur eam in aliquo fluuiali loco requiras, & ab operatione erres. eius tibi ostendam locum. Si igitur vis virtutem a qua frigida dissolucere, magis ipsam coagula. Si vero vis aquam frigidam facere, magis ipsam calefacias. nisi quamlibet naturam virtutis ad propositum eius quod operaris emendes, opus corrumpis. Porro quia vires appetitiuae aridae sunt & colorantes, i. masculinae, sunt calidae & siccae, ut dictum est, quae colorem affirmant ne separentur vel alterentur. Retentivae autem sunt feminae & siccae quae colorem in corporibus aggregant, & corpora mollificant & coloribus coniunguntur. Digestiua autem mundificatiua est masculina quae ruborem corporis mundificat. & ab eis naturam corruptentem accidentem sequestrat. & est calida & humida feminina, & est aer. Expulsiua autem quae mundificatiua est, s. vita expellit a se terram, ita quousque non separentur nec diuidantur, prout vitium quod est in corpore peragitur ita & ars componit, & eas earumque naturas congregat. est autem frigida & humida & est aqua. Vera autem vis quae totum peragit corpus, est tanquam spiritus corporis, Nunc autem species suis nominibus cauernisque denominabo tibi. quoniam multi in multis errauerunt speciebus, eis inuicilia interposuerunt, vtilia vero reliquerunt. quidam quoque tanquam directo tramite prout iussimus operantes diminuerunt, & secundum eorum opinionem egerunt. & ideo deuastatum est opus. laxumque factum est. Immo significo tibi quod si diligis opus tuum perficere, incipe prout iussisti. Et scias quod nil aliud operaris nisi quae sunt naturae lucidae, ex quibus minor mundus creatus est, quae suis proprietatibus tibi nuncupabo. Scias quod sulphure est ignis, & magnesia est terra, & sedimen est aer, argentium quoque viuum est aqua per corpus defluens, spiritus quoque est aqua secunda, qua omnia nutrantur & omne germen vegetatur, & omne lumen accendit, & omnes fructus ferens. Si igitur vis opus tuum perficere & optime adipiscere ea quae queras. accipe has duas naturas masculinam, s. & feminam, calidum vero et frigidum, humidum quoque et siccum, deinde eas nutrias aqua vitae lumen spiritumque habente,

opus quoque equaliter preparat robusta essentia & compositione
 & substantiam eam ex quibus componitur. quoniam ex diuersis natura-
 ris funditur atque componitur ex melancolia fit corpus & quantitas
 eius. ignis quoque qui ex colera rubra ponitur est ipsi iunctus. Tunc
 digestio ea quæ a stomacho procedit, & est aqua in eam expulsam cui
 iungitur aer qui est sanguis fluens in omnibus venis corporis, cuius
 calor superhæundat quousque ad rubeum vertatur colorem. Aqua au-
 tem quæ est flegma in pectore posita est, & multa apparet actibus in
 frigidis. Tunc ex his quæ tibi nuncupavi virtute diuina existit corpus
 phisicum, has naturas coniunge ac optime ducas. quarum vnamquæque
 pone intra domum suam & cum ea simili vel contrario ut tibi disposi-
 tio perficiatur opusque peragatur prout per gratiam meam tibi tribui cum
 tibi notificavi quot species sunt quæ gradatim agant quousque corpus
 & spiritus fiant. tunc aris sapientia coniungit ut natura alteretur, & in
 aliam conuertitur naturam per naturam apta, & deinde naturas ex vir-
 tutibus accidentalibus per discretionem duas naturas coniunge doces
 bo tibi naturas attrahas ut fiant lucida & darissima, a quibus ascendit
 vel luceat & illuminet. post quod in altissimo ut tingat coaptetur. Et
 scias quod hunc librum meum non nisi philosophis composui, in quo
 naturam coaptationem specierumque naturas descriptas patentemque diui-
 meravi. Oportet autem te liquefacienda opera bene conservare, & cum
 ea operens non excedendo modum transeas, quoniam archana omnia
 hæc tibi apparebunt, quia & liquefactio est omnium naturarum alte-
 ratio. hoc igitur habear quoniam miscetur a natura in naturam, deinde
 nec in substantiam suam perueniant non fugientes, nec introeuntes non al-
 terare nec variare ex quibus introitis coacta minorque partes decernunt.
 Et tunc scias quia natura per naturam apparet harum naturarum fixae
 rum permanentia liquefac coapta. deinde archana quæ sunt tempera-
 ta humida. quia nisi naturas attenuas aquamque illas facias non colo-
 rare poterunt. sic ergo corpus aquatione humefaciendo, quoniam hæc
 aqua apud philosophos aqua sapientiae vocatur. Et scias quod albedo est
 in coadunatione, & quod species spiritus & in se inuicem emendant. Si
 igitur has liquefacis species, deinde coagulas, opus tuum in melius
 emendes, si vis opus tuum perficere, inspicere ut species et nudas im-
 puras non coaptas. Deinde species coaptatas putrefacis, eleua eas atque
 decedentes. Hanc autem dispositionem tibi aperte describam, ut ad
 opus tuum directo tramite ascendendo peruenias.

et fit cor

species et
 non coapt

Et tamen deinde scias q̄ corpora quedam solutione indigent. quæ
dā elēuatione vt tingant et lucida et illuminata fiant, in quibus omnia
corpora dissoluantur. Et scitote q̄ secundum naturam archana sunt in
eis abscondita. q̄ si regantur natura abscondita, tibi apparent quæ
Hermeti philosopho apparuerunt. et est terra alba prope argenti per
nifar. Confice ergo corpora cum terra alba est, vt fixa permaneant, de
super impone ne ignis eam comburat sua flamma: sed quemadmodū
cera liquecat liquefaciendo. Sed id quod vocatur aqua, instrumenta
lis intelligitur in artibus tuis in quibus studes. Erunt duo quoq̄ in
vnum, soli alterum lunæ. deinde post hæc duo ordines sunt aspera
tas oculo intellectusq̄ corde. Ecce numeravi, archanumq̄ celeste patefe
ci, scientiam difficilem atq̄ absconditam illuminavi, perfectamq̄ scien
tiam regendi modum certificaui. Iuro itaq̄ q̄ nihil celavi, nec alteram
nec vllam speciem aliam descriptione descripsi, nec genera alienis locis im
posui. Igitur quod descripsi vides. et ad ea quæ descripsi peruenies.

+ Iesús + maria +

EXEMPLVM scientiæ nostræ, senex supra
moysen. in eo sunt nature coniuncte cum com
plemento, Terra aqua ignis eius et aer. Et o
mnia hæc in saturno, cum eo aperuntur porte
scientiarum, sicut dicit Hermes, et præcedentes sui
primi. Accipe lapidem suspensum supra mare
vt senex cera alba: super fontem, vt puer ypoqui
stidos. Nomen eius victor. Cum eo perime vis
ua, et viuifica perempta, et ei sunt mors et vita, et istud et illud ex orien
te et occidente: Cum hoc habebis scientiam in qua pigritauerunt Ara
bes. veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradisi aucto
rem lumen vitæ. In eo sunt duo opposita simul, s. ignis et aqua. viuifi
cat illud, et illud perimit, istud et hoc et hoc in leone coniuncta simul.
per eum qui est mors et vita. veritatē dixi, non mentior. Gumma nos
tra coagulat lac nostrum. et lac nostrum dissoluit gumen nostrum.
Et post apparebit rubedo orientalis et rubedo sanguinis. hic lapis mū
dus sine fetore inuenitur in locis altissimis, cum quo magnifica uerūt se
philosophi sup omnes alios & uaticinati sunt futura. Veritatē dixi per
potestatem celorum, cui non sum mentitus scienter homo noster antiquus
est. est draco noster. iste cōmedit caput suum cum cauda sua. & caput
& cauda est anima & spiritus, & anima & spiritus sunt creati de luto.

Et sunt hinc diuinitas les mors et mortis les diuinitas

re et eare aex et
v long fronte an
ne choz fontte
ille

t solly quier nome
t long morte laze
t diuinitas les

Turba
t que laz one diu
t face, morte laze
t morte choz pue
t que laz tute face
t laz one

Turba

Tyrlo

Turba

Inueniendum
autus

Senex canis
Puer niger.

Plato in Tim

Plato in Tim

toxicu & Th

& hoc & hoc ex oriente & occidente per expellentem nocumenta non
mentior. quia quod dixi vidi in ciuitate. dealba coruum tuu si vis des
albare ipsum. cum Nilo ^{humiditas} aegypti albescit primo, tunc cum Persia in le
cretis; & cum hoc & hoc apparebit rubedo vt papauer in heremo. per
uiuificantem Deum omnia non mentior. aqua nostra abluit sordes.
mundabis omnem nigredinem & obscuritatem eius. tunc subridebit
dicens, quis mundauit me qui vidit illud subridebit locutus & veritas
sem dixi, nō mentior. Terra in oculis sunt tres oriens & occidens; & su
per eos saturnus albus ortus est. & anima horum trium est ignis. verit
tatem dixi per familiam machomei. Manifestabo quod occultauerūt
primi non cum inuidia. Terra nostra vertit es tuum in argentum, pri
mo, & vltimo in aurum inueteratur, & habebis scientiam in qua pigri
tauerunt arabes. denigras cum aegypto nostro & nō cum persia; & cum
persia ficas, quia est domus siccitatis; & cum aegypto humectas, quia
est domus humiditatis. & hoc & hoc albedo & rubedo sine mensura
tione, vt rubedo in moris, vel vt sanguis dominarum. lapis scientiae
nostrae senex primo, & vltimo puer. quia albedo eius in initio, & ru
bedo in vltimo cum domino. hic est lapis cū quo tubauerunt omnes
qui abierunt & mortui sunt plurimi eorū cum dolore & tristitia. quo
niam declinauerūt ad viam demonum et reliquerunt viam prudentiae.
Coopertorium equi pallium nostrum album. et equus noster leo for
tis sub pallio coopertus. et super illud et illud griffus noster naturam
gemmatam retinens, hic lapis triangulus est in esse. quatriangulus in
qualitate (veritatem dixi) per operatore dealbans et rubefaciens omnia.
non sunt singularia in occulto sed sunt mixta. oriens et occidens simul
iuncta ab anima omnium. hic coniungit et disiungit et reiuungit quan
do vult. supus noster in oriente inuenitur, et canis in occidente, iste mo
mordit illum, et iste momordit istum: et fiunt rabidi ambo; et interfi
ciunt se adinuicem, donec fiat ex eis tossicum et tyriacha. Camelus no
ster albus, septimus est in numero apud philosophos magnos. Sol
cum Luna iupiter. Mars et Venus nostra in mercurio nostro. et Satur
nus septimus eorum in quo sunt omnes coniuncti simul. hic est spata
gladius et custellus et incisoriū super edificium et inimicus ad ma
num, et vas cum adiutorio vini. Episcopus noster vt color venarum
vel violarum et omnia citrina vt citrinitas et narges vel ypoquistidos.
Tunc lapidem in fluuio currenti. per mortē omnium non mentior. ex
emplum nostrum cum albo naturae. ignis & lux in claritas essentia.

LIBER

& ignis & lux est scintilla nostra & titio noster candens. & cum hoc & hoc inuenies scientiā. Veritatem dixi per vniētē omnia. Scala nostra est turris nostra de terra viscosa. & terra viscosa est lutum nostrum & cerotum nostrum ex cera & sepo confectum. & hic & hic nauis nostra in mari nostro plena gygantum. Aperui quod occultauerūt priores. Non sum inuidus quē admodum ipsi fuerunt. per illuminantē cunctia nō mentior. Terra corā oculis posita oriens & occidens. & hic et hic natus cum lilio nostro. & hic & hic cum sene nostro. & senex noster & vix noster est corpus nostrum. & corpus nostrū est lapis noster quē situs a multis. inuentus a paucis. Et istud exposui ex pietate. & deieci cunctis per Deum genitum. A M E N.

QUIDAM Rex volens alios potentes superare pręparauit se ad bellum. & cum voluit equum ascendere. pręcepit vni ex militibus suis vt daret ei ad potandum de aqua quam diligebat. Qui dixit ei: Domine quę est illa aqua quam diligitis. Rex ait: illa est aqua a me dilecta quę prę omnibus alijs me diligit. ille vtro statim perpendit & attulit. Rex autē bibit & rebibit. donec omnia membra eius fuerunt repleta & omnes etiā eius venę. Et fuit Rex tunc discoloratus valde. Hoc facto dixerunt milites. Ecce equum ascende. Respondit rex. Non possum. dixerunt milites. quare non potestis. respondit: quia sentio me grauatum & doleo caput & omnia mea membra a me recedunt vt mihi videtur. rogo volo vt ponatis me in cameram meam lucidam. & in loco calido & temperato. & cōtinue per diem & noctem & infra suadabo. & aquā quam bibi desiccabitur & ero liberatus. quod factum fuit prout iussit. Deinde aperuerunt camerā & inuenerunt ipsum quāsi mortuū. Parentes vero eius cucurrerunt ad ægyptiacos & alexandrios nos prę omnibus alijs honorandos. & adduxerunt eos & eis totum factum regis narrauerunt dicentes. creditis cum posse liberari omnino de hac angustia. responderunt omnes. etiā. & illi. quis vestrum est magister. responderunt alexandrini. nos si vobis placet. & ægyptij dixerunt. immo nos in hoc facto volumus esse magistri. i. quia sumus antiquiores vobis. licet appareamus iuniores. responderunt alexandrini. placet. Tunc acceperunt eum dicti magistri & diuiserūt eum per membra minuta & conuererunt eum cum medicinis suis humectatiuis aliquantulum. & posuerunt eum ita detritum in cameram suam in loco calido et humido vt prius. & eodē modo per diem et noctem. postea

exacerunt eum vt mortuum adhuc habentem aliquantulum vocis. Tunc omnes clamauerunt parentes, Heu heu mortuus est. medici aut dixerunt, Non est mortuus sed dormit, & nondum terminauit. Qui iterum acceperunt eum & abluerunt eum cum aqua dulci, donec sapor medicinae recessit. & miserunt eum cum tanto de eadem vana medicina, & fecerunt per omnia eodem modo & ordine vt prius. et extrahentes eum; inuenerunt eum parentes mortuum. Tunc dixerunt parentes. quare interfecistis regem cum tam boni magistri eratis. Certe mala super vos queritis. Et magistri illi dixerunt. Immo, interfecimus eum vt fiat melior & fortior in die iudicii. Parentes vero tunc eos crediderunt esse trufatores et spoliauerunt eos medicinis suis, et expulerunt eos de regno dicentes postea. Quid faciemus de isto corpore ita inuenerato. Responderunt quidam, subterremus eum ne vermes inde procreentur, & non putrefiat quia foetor nobis omnibus nocere posset. Tunc dixerunt Alexandrini magistri. Nolite eum subterrare quia vobis eum restitueremus saniorē, pulchriorem, fortiorem, ac potentiorē, q̃ prius fuerat. Tunc inceperunt subridere & dixerunt, vos vultis nos trufare, si cut & alij nos trufauerunt. Vnde sciatis sine dubio q̃ vos nostras manus non euadetis sicut alij euaserunt si non iuuabitis. Responderunt magistri, ita volumus. Immo tradamur morti nisi ita fecerimus sicut diximus. Tunc magistri Alexandrini accipientes corpus regis lauauerunt ipsum & abluerunt bene donec nihil remansit de medicina illorum aliorum. Postea desiccauerunt ipsum, & acceperunt partem vnā aquile & duas partes de vitro Alexandrino & miserunt enim eum corpore mortuo & pastauerunt eum paruo oleo lini. & posuerunt ipsum in vna camera triangulata admodum cruciboli. & dimiserunt eum per vnā horam in temperato calore, & postea cooperuerunt eum igne & sufflauerunt donec fuit locatū. & descendit per foramen in aliud vas. Tunc rex surgit robustus regali diademate coronatus & vociferare cepit. Vbi sunt inimici. sciant omnes neci dabo nisi obediētes mihi exiterint. hoc audito venerunt statim dicentes. Domine præcipe nobis quicquid vis. & statim faciemus. Tunc reges potentes ab illa hora eum honorauerunt, & quando volebant videre de mirabilibus eius, ponebant vncias duas mercurij loti viui in crucibolo, & ponebant desuper vnum granum millij de vngula vel de capillis, aut de sanguine eius, & sufflabant donec inspissabatur, tunc cooperiebant de carbonibus & diminebant in frigidari & inueniebant corpus tale quale scio. A M E N.

*Historia
vbi Alexandrini*

LIBER

INCIPIT LIBER INVESTIGATIO

nis magisterij per Geber.

INVESTIGATIONEM huius nobis
his scientiæ ex continua & frequenti operis sedu
litate, & huic operi studio nimio necnon cogita
tionibus nostris profundissimis & varijs anne
xis emulam vobis tradam vt melius & apertius
a vobis volumina subsequencia intelligantur.
& vt intellecta etcetera. & circa eadem ingenia
ta & perscrutata facilius & promptius ad effectū

perducantur. Fit quia est aliud artes inuestigare per rationem q̄p̄ attenta
re & probare subtilitates & ingenia horum, donec operando & perscu
tando & experiendo ad intentum perueniant cōpletum. In hoc enim
meo libro quæcunq; per narrata inuestigauimus secundū meæ men
tis rationem scripsimus, artem dico perscientia. Non putet tamē quis
q̄p̄ hanc inuestigationem aut librum nostrum qui summa perfectio
nis magisterij est intitulus. in quo vero quæcunq; vidimus & tetigi
mus complete secundum scientiæ ordinem terminauimus, secundum
experientiam & cogitationem certam. quam scrutatione nostra de na
turalium & mineralium effectibus transformantibus diuersis in opes
re apparentibus notauimus & ingeniati sumus, scientiam nostram pri
us compositam cum hac inuestigatione conueniēti, q̄p̄ super ipsam de
clarando proposuimus. ergo de iure hæc illam precedit. cum per hunc
librum inuestigare querens de cogitatione rei perscientis. Cum igitur
hæc scientia de imperfectis tractet corporibus mineralium, in quantum
ea perficere deceat. In primo igitur circa hæc duo considerauimus im
perfectiōē. s. & perfectiōē. Circa hæc duo nostrā fundamus inten
tionem. De rebus autē perscientibus & corruptentibus secundum q̄p̄
per nostram inuestigauimus experientiam hunc librum componimus,
quia opposita iuxta se posita magis elucescunt. res autem quæ perficit
in mineralibus est substantia argen. vi. et sulphuris proportionaliter
75 commixta per longam et temperatam decoctionem in visceribus terræ
76 mundæ inspissata et fixa cum conseruatione suæ humiditatis radicalis
77 non corrumpentis. sed ad substantiam solidam cum ignitione debita
78 fusibilem, et sub malleo extendibilem producta. Per diffinitionē na
79 turæ huius perscientis leuius peruenire possumus ad cognitionem rei

fol. 42. pag. 2.

epistola
vorum
hominum.

corruptentis. Et est illa quæ a contrario sensu habet intelligi, videlicet
 substantia impura argen. vi. & sulphur sine proportionē debita com-
 mixta, vel minus vel nimis decocta in visceribus terræ mundæ nec re-
 cte inspissata nec fixa. humiditatem habens combustibilem & corrup-
 pentem & rarę substantiæ & porosæ. vel habens fusionem sine ignitio-
 ne debita, vel nullam nec patiens malleum sufficienter. Primam autem
 diffinitionem inueni intrusam in his duobus corporibus, videlicet in
 Sole & Luna secundum cuiuslibet perfectionem. Secundam vero in
 his quatuor. scilicet in stagno plumbo, cupro & ferro, secundum cuiuslibet
 imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem & per-
 fectionem nō sunt reducibilia nisi contrarium in eis operetur. i. q̃ ma-
 nifestum occultetur & occultum manifestetur. quæ operatio vel con-
 trariatio fit per præparationem. igitur præparatio est eis adhibenda.
 Est ergo præparare superflua demere, & absentia supplere, & sic notam
 in eis mittere perfectionem. De hac enim præparatione non indigent
 corpora perfecta. Indigent ergo præparatione tali, q̃ eorū partes ma-
 gis subtilientur, & a corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fi-
 xam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum. hoc est
 multo magis attenuare & subtiliare q̃ erat prius. De horum omnium
 præparationibus secundum nostram inuestigationem in loco suo tra-
 ctabimus sufficienter in hoc libro. quæ postq̃ præparata fuerint suffi-
 enter, erunt apta vt de eis elixir album vel rubeum fiat magnū. Inue-
 nimus enim modernos nobis vnicū tantū scribere lapidem ad al-
 bum vel rubeum completū. quod concedimus & verū esse. Nam
 ex quacūq̃ elixir conficiatur album vel rubeum, nihil tamē ibi aliud
 est q̃ argentum viuum & sulphur. quorum vnū sine altero nihil
 agit nec esse potest. Et ideo vnus lapis a philosophis nūcupatur, quā-
 uis a multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim a re in
 qua non est, hoc stultum cogitare esset & vanum vt quidam fati
 putauerunt. q̃d nunquam erat intentio philosophorum. Dicunt tamen
 multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallica ex argen-
 viuo composita sunt vt sulphure; puris vel impuris per accidens non
 in prima sui natura innatum. Ergo etiam per præparationem conue-
 nientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est im-
 possibilis. Est ergo præparatio superfluum demere & defectū supple-
 re in corporibus imperfectis quæ fieri non potest sine adiuatione ope-
 ris & rerum purificantium. Diuersificatur enim præparatio secundū

Perfecta
 Imperf.

nota

LIBER

diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi. s. calcinationem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & generationem. De quibus singulis narrationem fecimus in summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad preparationem iuuantia. Res autem preparationes iuuantes sunt iste. s. omnia genera salium. aluminum. atramentorum. & etiam vitrum. borax & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum & ignis. Et cum istis præponimus corpora imperfecta præparare, i. mundare si aliqua in mundicia in his ceteris secundum nostram experientiam, in qua certi fuimus per prædicta.

Mundatio salis communis.

Mundantur enim sal commune per hunc modum. Primo comburatur, combustum in aqua communis calida soluatur, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem in paraphide vitreata congelatur. congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alkali.

Sal alkali sic mundatur ut sal commune, & est sagimen vitri. primo teratur totum soluatur in aqua communis calida, postea distilletur per filtrum & congeletur & calcinetur cum igne lento.

Mundatio salis gemme.

Primo teratur, de illo idem ut de sale communi.

Mundatio salis armoniaci.

Teratur primo cum preparatione salis communis mundati. postea sublimetur in alto aludel donec totaliter fuerit extractum purum. postea soluatur super porfidum sub diuo si de eo vis aquam facere vel seruetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

Mundatio aliorum salium.

Diuersa enim adhuc inveniuntur salium genera, quæ præparantur per modum iam dictum & mundantur.

Mundatio aluminum.

Primo de alumine glaciali. multa possunt per ipsa præparari sine ipsius mundatione aliqua, tamen in hunc modum mundatur. ponatur in alembico. extrahatur inde tota humiditas, quod multum in arte ista valet. Feces in fundo vasis remanentes, vel dissoluantur supra lapidem vel in aliqua parte humida, vel in aqua inde extracta, vel reuertuntur.

Mundatio aluminis Iameni.

Alumen Iameni, ipsum enim quemadmodum glaciale præparatur excepto q̄ in hac arte maioris est virtutis.

Mundatio aliorum aluminum.

Plura adhuc inveniuntur alumina, quæ omnia vt iam dicta præparantur & mundantur.

Mundatio atramentorum.

Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur. Primo soluetur in aceto mundo: post distilletur & coaguletur, vel ponatur primo in alembico & humiditas totalis extrahatur. feces in hac distillatione calcinate super porfidum, vel in sua aqua soluantur & coagulentur, vel ipsa aqua secundum velle artificis referuetur.

Mundatio cuperosæ.

Cuperosa siue vitriolum mundatur vt atramentū nigrum. habet tamen atramentum nigrum maiore atramento viridi terrestreitate.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diuerfa sunt atramenta & inveniuntur diuersi colores quæ vt prædicta mundantur.

De vitro & boracibus.

• Vitrum & boracia si debito modo fuerint facta non indigent præparatione.

Mundatio aceti acerrimi.

Acetum autem cuiuscunq̄ generis est, seu acerbum, subtiliantur & depurantur & illorum virtus, siue effectus per distillationem melioratur.

S De eorū mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta preparari possunt, & depurari & meliorari & subtiliari igneq̄ semper debito mediante. Præparantur enim & depurantur per ista ad intentionē ignis per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem ipsa prædicta corpora corruptentem. habent etiam terrestreitatem immundam fetulentam & combustibilem nimis grossam, ingressionem imprimentem & fusionem. ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis. quæ in ipsis nostra experientia & inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium possibilis est. oportet nos cum igne artificiali his prædictis imundatis & superflua demere

De Mundatione
Corporum
imperfectorum
& præparatione
e.

LIBER

accidentia cuncta. sola substantia argen. vi. et sul. radicalis permanens
 te. Et hæc est integra præparatio imperfectorum et depuratio perfecta.
 Melioratio, depuratio, et subtiliatio horum vel huius substantiæ pu-
 re remanentis fit multis modis, secundum q̄ indiget elixir. Præparatio
 nis ergo et depuratiōis in generali modus est hic. Primo enim eleuā-
 da est cum igne proportionali tota humiditas superflua et corrupta in
 illorum essentia. etiamq; superfluitas subtilis et comburens. et hoc cal-
 cinando. deinde totalis substantia remanens corrupta in illorum calce
 superflue humiditatis comburentis et nigredinis corrodenda est cum
 his mundatis prædictis corrosiuus acuis seu acerbis donec calx fuerit
 alba siue rubea, aut secundum corporis naturam et proprietatem colo-
 rata et munda, et pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænarra-
 tis. & hæc cum his corrosiuis mundantur. terendo imbibendo & la-
 uando. Postea vero delenda seu deponenda est totalis terrestreitas im-
 munda & fetulentia cōbustibilis & grossa cum rebus prædictis mun-
 datis vel puris fusionem metallicam non habentibus cum calce prædi-
 cta modo prædicto depurata, commixtis & bene tritis quæ in fusione
 seu calcis reductione retinebunt secum terrestreitatem grossam & im-
 mundā prædictam remanente corpore puro ex omni superfluitate cor-
 rumpente mundato. Ex hoc totum descēdendo meliorationis & subti-
 liationis horum substantiæ pure in generali modus hic est. Primo hoc
 corpus purgatū & reductum est iterū calcinandum cum igne & adius-
 torijs mundatiuis prædictis. Deinde cum his quæ sunt solutiuua solu-
 uendum. hæc enim aqua lapis noster est. & argen. vi. de argen. vi. &
 sul. de sulphure ex corpore spirituale abstractum & subtiliatum, siue
 attenuatū. quæ meliorari potest confortando in ipsum virtutes elemen-
 tales cum alijs præparatis quæ fiunt ex genere sui generis. & augmen-
 tando colorem fixationē. pondus. puritatē. fusionem. & alia & omnia
 quæ pertinent ad elixir perfectum. Et iste est modus per solos nos in-
 uestigatus præparationis, depurationis, subtiliationis, & melioratio-
 nis corporū mineralium in generali. Nunc transeamus ad specialē seu
 particularem cuiuslibet corporis imperfecti præparationē, cum omni-
 bus modis suis: etiamq; perfecti corporis mineralis, & primo de Ioue.

PRÆPARATIO IOVIS.

PRÆPARATIO Iouis in speciali præparatur
 multipliciter, melius per hunc modum. Fit est ut pos-
 natur in furno calcinationis in vase ad hoc apto, &

R.

27

proiciatur subitus ignem vsq; ad corporis ipsius fusionē bonam. mouendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata. scoria quæ super ipsum creatur extrahendo, mouendo in ignis calore æque perdurante donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris fuerit congregata. deponatur tunc illa & iterum moueatur quousq; æternata vice totum corpus in puluerem subtilissimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in fumo, addendo sibi ignem bonum suam fusionem non superantem, & mouendo multotiens. Stet ergo in igne suæ calcinationis sic per diem naturalem vel circa. finaliter cum tota humiditas accidentalis & superfluitas fuerit deleta cum sul. combustibili & corrumpente. postea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitiuam substantiam & inflammabilem eleuat & consumit de prædictis. s. cum sale communi mundato & alumine & cum aceto purificato & acerbo multum lauando, et ponatur ad solem vel ad aerem. et iterum teratur et lauetur, et desiccetur, et hoc alternatim per vicem reiteretur donec per acuitatē salium aluminum atq; aceti tota eius humiditas nigredo et immundicia fuerint cōsumptæ corrosæ et deletæ. tunc apponatur de vitro trito cum his prædictis. Cunctis totum impastatum fuerit. descendatur per botrum barbatum cum sufficiens igne. Descendit enim corpus purū et mundum remanente cum vitro et salibus, siue aluminibus tota substantia terrea et feculentia. In illo enim corpore mundo descenso et reducto, est æqualis et perfecta proportio argen. vi. mundi et sul. albi non vrentis. Nam ignis et corrosiua totam humiditatem diuiserunt, et substantiam fugitiuam inflammabilem et corrumpentem atq; nigredinem. et per descensorium suum, siue per pastillum salium et aluminū et vitri diuisa est tota substantia terrea feculentia cum sua proportionē, substantia pura et temperata remanente. Postea vero calcinetur iterum hoc corpus reductum purum cum solo sale ar. puro mundato. cum autem bene et minutissime fuerit calcinatum, sublimato et mundato donec fuerit in pondere æquali. vel trituretur, tunc illud totū per optime et bene diu teratur sua per porfidum, et ponatur sub diuo loco frigido et humido, vel in vesicis viereis in furno solutionis, vel in ventre equino donec totum fuerit dissolutum, augendo sal si fuerit necesse. quam aquam honorare debemus, ipsa enim est quam querimus ad album. Et hæc in hoc volumine dicta sufficiant de præparatione louis.

Botrum
barbatum
pastillum
aluminis
salis
et vitri
3. cap.

Aqua ex

DE PRAEPARATIONE SATVRNI.

RAEPARATVR Saturnus sic, ponatur similiter in furno calcinationis mouendo vt lo-
uem donec conuertatur in puluerem tenuissimū.
cribretur & reponatur ad furnū. stet in igne sue
calcinationis per modum prædictum donec fu-
gitiua substantia & inflammabilis fuerit deleta.
Postea extrahatur calx rubea quæ imbibatur &
teratur frequentissime & minutissime cum sale
communi mundato, & atramento, & aceto purificato & acerbato multū.
De istis vero ad rubeum vtaris, sicuti ad album fecisti cum sale cōmu-
ni & alumine tamōn & aceto. tunc multotiens vt de loue desiccetur &
imbibatur, & teratur donec per beneficium dictorum dicta immunditia
fuerit deleta, tunc apponatur de vitro cum his prædictis, & descen-
datur per botum barbatum corpus purum descen dendo reductum. Itē
rum calcinetur cum sale ar. puro, vt de loue teratur sepissime & dissol-
uatur per modum prædictum. Ipsa enim est aqua argē. vi. & sulphu.
proportionaliter facta qua vrimur in ruber elixir cōpositione. Et hæc
de Saturni præparatione dicta sufficiant.

DE PRAEPARATIONE VENERIS.

RAEPARATVR ergo Venus optime per hūc
modum. Ponatur stratum de sale communi optime
mūdato in crucibulo. & desuper ipsius laminā, & de
super salis stratum, & desuper laminam. & sic vicissim
donec vas fuerit plenum, & cooperiatur, & lutetur, &
collocetur in fumo calcinationis per diem naturalē. deponatur & abra-
datur quod calcinatum fuerit, & reponatur lamina cum sale nouo, & sic
alternata vice calcinentur donec omnes lamine fuerint consumptæ seu
corrosæ per beneficium salis & ignis. quia sal corrodit superfluum huius
miditatem & sulphureitatem cōbustibilem. ignis eleuat substantiā
fugitiuam & inflamabilem cum proportionē debita. teratur omnino
puluis ille minutissime, & lauetur cū aceto donec nigredine careat, aqua
exinde emanans, hanc alterna vice de sale nouo & aceto imbibere & tere.
& post contritionem ad furnū calcinationis in vase aperto reponatur.
stetq; ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur & teratur bene, &
subtilietur & abluatur cum aceto bene & diu donec ab omni immunditia
fuerit mundatum & purgatum. desiccetur ad solem bene, tunc
apponatur medietas eius de sale armoniaco bene & diutissime terēdo.

donec substantia impalpabilis fuerit. ponatur sub diuo vel in resolutio-
nis fimo. donec quicquid ibi est subtile fuerit solutum renouando sal
ar. mundatum si fuerit necesse, donec aqua totum fiet. hanc aquam
honora. aquam sulphu. fixi nominamus. cum qua tingitur elixir vlti-
ad infinitum. Fichæc sufficiant de veneris præparatione.

DE PRÆPARATIONE MARTIS.

ARTIS præparatio per hunc modum melius
præparatur & calcinatur, quemadmodum venus
cum sale communi mundatur, & cum aceto pu-
ro lauetur. lotus ad solem sicetur, desiccatus ite-
rum cum nouo sale & aceto teratur & imbibat-
tur, & ad eundem furnum ponatur per tres die-
es vt de venere factum est. solutū honora aquā
sul. fixi mirabiliter colorem elixir augmentantē.

Et hæc de imperfectorum corporū præparatione dicta sufficiant.

PERFECTA vero corpora non indigent præpara-
tione quantum ad perfectionem cum perfecta sint, sed vt
magis pficiantur subtilentur & attenuentur. talis enī
præparatio est adhibenda. Accipiat sol in laminas
tenues productus, & ponatur cum sale communi opti-

me præparato solariatum in vase calcinationis, & colloce-
tinando bene per tres dies, vel donec totum fuerit cōsumptum et subti-
liter calcinatum. deinde extrahatur. multū bene teratur. cum aceto laue-
tur & desiccetur ad solem. postea teratur bene cum medietate sui salis
ar. mundati, & ponatur ad dissoluendum donec totum fuerit per bene-
ficium salis communis & armoniaci in aquā clarissimā dissolutū.

Et hoc fermentū elixir perfectū preciosum & venū corpus spirituale factū.

SUBTILIATVR aut argentū & tenuatur, & ad spi-
ritualitatem reducit per modum iam dictū. Ergo per o-
mnia & singula fac in ipsa subtiliatione sicut de sole feci-
sti. Et aqua lune dissoluta est fermentū ad elixir albū spirituale factum.

AM IMPERFECTORVM præparatio-
nem & perfectorum subtiliationem sufficienter deter-
minauimus vt de eis quilibet discretus possit adimple-
re intentionem. Attendat ergo quis proprietates actio-
nis modos seu cōpositionis elixir maioris. Nos enim
querimus substantiam vnā facere, tamen ex pluribus. aggregatam

Aqua A

Aqua A

*Præpara-
tio
Sol
fermentū
Spir. huan*

Trap & A

coadunatam fixam. quæ super ignem posita eam ignis non exprimat
 & liquatis permisceatur & liquecat cum ipsis, cū eo q̄ est in ea de sub
 stantia ingressibili. & permisceatur cum ea quod est de substantia per
 miscibili & consolidetur cum eo quod est in ea de substantia consoli
 dativa. & figatur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua. & non
 comburatur ab his quæ comburunt aurum & argentum. & afferat cō
 solidationes cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus bre
 ui tempore intelligas ^{quod} cum paucis diebus vel horis possit prima vice re
 stitui. Sed quia respectu aliorum medicorum modernorum, respectu
 etiam naturæ operationis veritatis, hæc vero citius terminatur. Vnde
 dixit philosophus. medicina est cuius temporis longum spacium anti
 cipauit. quare vobis dico q̄ sustineatis patienter quia forte moratur.
 & festinantia quidem ex parte diaboli est. Ergo qui patientiam non
 habet, ab opere manum suspendat, quia impedit eum festinantem cre
 dulas. Omnis actio naturalis suum habet modum & tempus termi
 natum in quo maiori & minori spacio terminatur. Ad hanc tria neces
 saria sunt. patientia. mora. & instrumentorum aptatio. de quibus in
 summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus in capitulis
 diuersis, in quibus experiri potest si in nostris dictis fuerit sufficienter
 inuestigatus, in quibus manifesta probatione & aperta concludimus
 lapidem nostrum nihil aliud esse q̄ spiritum ferentem & aquam vi
 uam, quam & siccam aquam nominauimus, & per naturalem propor
 tionem mundatam, & vnitā vnione tali, q̄ sibi nec abesse potest. qui
 bus addi debet & tertium, ad opus abbreviandum hoc est corpus per
 fectum attenuatum. Ex præmissis igitur patent res in quibus veritas
 est propinqua. & perficientes ipsum opus. inuestigatione vero nostra
 qua certi sumus. & per experientiam manifestam considerauimus o
 mnia verba vera esse quæ iam per nos solos in nostris voluminibus
 scripta sunt. secundum q̄ vidimus per experimentum & rationem in
 voluminibus istis redacta. Ea vero quæ per nostram experientiam di
 gitis extraximus & vidimus oculis & manibus tetigimus, scripsimus
 in summa nostri pfectionis magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris
 studeat voluminibus, colligendo nostrā dispersam intentionem, quā
 in diuersis locis pposuimus ne malignis seu ignaris publicetur. & co
 lectā probet donec ad cognitionē studendo et experimētando cū labo
 ris ingenioli instantia peruenit totalē, exerceat ergo artifex et inueniet.
 Cuius iam modum inuestigationis, cōmōtus amore visceribus ex quo

de s. fol. 14
 in istis factis
 in istis
 quæ circa

in istis
 in istis

in istis
 in istis
 in istis
 in istis

Spiritus, anima, et corpus:
 terra, oleum, et aqua:
 Inter seleni et vitram fiat secretum

Id est per vos per nostram considerationem, veritatis cognitionem etiam dare plenariam, perficientis et corrumpentis materie et forme consideramus, investigationem nostram perfectorum, et materiam cum forma a radice sue commixtionis usque ad complementum, puram esse sine corruptione supernæ mentis aliqua. Considerauimus a contrario sensu imperfectorum substantiam vnam esse vbiq. s. argentū. vi. et sulphur, quæ ante commixtionem eorum pura sunt et munda. Et per hanc considerationem per nostrum exercitium inuenimus corruptionem imperfectorum accidentaliter superuenisse. quæ materia, nouam et corruptam dedit formam.

Excussum est hoc præclarum Alchimicum Geberi opusculum
 Argentoragi arte et impensa solertis viri Iohannis
 Grieninger. Anno a virgineo partu.
 M. D. XXIX.
 decimo die Martij.

CVM PRIVILEGIO AD TRIENNIVM.

Arts ista, secundum potentia diuina.
faciunt, et habebis, magisterium
Dilecta, et habebis, magisterium
Edno quatuor sunt et quatuor vnam
Converte naturas et quod quæris Inuenies
Et fecerunt fere eam de terre
Et de eam fen et ferre
Et fu eam le magisteriorre

OWN PRIVATE PROPERTY

